© Editura cartea de buzunar
Toate drepturile rezervate.
Orice reproducere, integrală sau parţială, prin orice mijloace,
efectuată fără consimţământul editurii, este ilegală şi constituie un delict sancţionat
de Legea Dreptului de Autor şi de Codul Penal.

Coordonator: Cecilia Caragea
SGR: Titet Foiea
Secretar de redacţie: Anne-Marie Moise
Redactor: Dorina Oprea Tehnoredactor:
Rodica Iordache Grafică şi coperta 1: Titel
Folea

Director Marketing: Georgeta Moldovan
Director Difuzare: Tatiana Stănculescu
PR Manager: Cecilia Caragea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale **a României**

TATOMIR, RENATA
Egipt / Renala Tatomir
Bucureşti: Ediîura cartea de buzunar
ISBN 973-705-064-9
913(620)(036)

Editura cartea de buzunar
Str. Tokio, nr. 1, Sector 1, Bucureşti
C.P. 135-O.P, 13
Te!.: 230.20.53, 230.20.52
Fax: 230.20,53
Mobil: 0744.379.859
E-maii: office@cdb.ro
www.carteadebuzunar.ro; www.cdb.ro

Difuzare:
Editura Cartea de Buzunar
C.P. 135-O.P. 13, Bucureşti
Tel./Fax: 230.20.53 E-mail:
difuzare@cdb.ro Librăria NOI
Tel./Fax: 222.89.84
E-mail: depozit@librarianoi.ro
NDC Grup 2000 SRL
Tel,: 205.72.00 Fax:
205.72.20 E-mail:
office@ndc.ro **Tipar:**
CoPrInt
Tel.: 490.82.41 Fax:
490.82.43 E-mail!:
vanzari@imp.ro Editura
PUNCT
Tel.: 211.58.04, 212.03.47
Fax: 212.03.48 E-mail:
paideia@fx.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Mărturisesc că atunci când mi s-a propus să alcătuiesc un ghid despre ţara faraonilor, în primele momente am fost entuziasmată. Aveam ocazia să împărtăşesc celorlalţi impresiile mele personale despre Egipt, ţara unde mă simt ca acasă, tărâmul care m-a fascinat de când am citit prima dată cărţile de istorie, în acelaşi timp, le 3uteam oferi cititorilor informaţii nu numai interesante, dar şi cât se poate de utile, rod al experienţelor acumulate în tim-3ul burselor de cercetare în egiptologie (pe care am avut onoarea să le primesc graţie generozităţii statului francez).

După ce a trecut euforia momentului, am fost însă uşor consternată. Bine-bîne, dar despre Egipt s-au scris mii de tone de lârtie!!! Cărţi, articole, reportaje, documentare, adică istorie, arheologie, egiptologe, lingvistică, geografie, tradiţii, obiceiuri *i,* pe lângă toate acestea, muite-multe... guduri! In aproape toate limbile planetei. ?i vin eu acum cu încă unul... Ce aş putea ia le spun turiştilor de azi, care să nu se •egasească în alte publicaţii de acelaşi tip? ^ă este o ţară fascinantă, toată lumea ştie barte bine, şi asta încă de pe vremea Jătrânului Herodot. Filosofi greci şi 'omani; cuceritori şi creatori de imperii, nânaţi de ambiţii universaliste, precum Uexandru cel Mare, Cezar ori Napoleon; legustori din toate ţinuturile Orientului; :ălugări şi pelerini creştini, războinici de Jiferite naţii sau religii, cavaleri cruciaţi; •xploratori, egiptologi de geniu, precum hampollion; arheologi în căutarea normintelor regale încărcate de comori, a căror descoperire le-ar fi asigurat nemurirea alături de faraonii-zei de care se apropiaseră; aventurieri, reporteri în căutarea senzaţionalului sau turişti curioşi şi indiscreţi... toţi 1-au străbătut cel puţin o dată în viaţă. I-au simţit parfumurile; i-au descifrat taina hieroglifelor; au savurat o partidă de tocmeală în vestitul bazar Khan ei-Khaliii cu versaţii vânzători de suveniruri; şi-au adâncit sandalele sau bocancii în deşertul piramidelor de Ia Giza (Gizeh), întorcând Sfinxului zâmbetul misterios; au asistat uimiţi la dansul dervişilor rotitori din Citadela lui Salah-al-Din (Saladin), vestitul sultan al Egiptului şi cel mai faimos erou musulman care a recucerit Ierusalimul de la cruciaţi, în 1187; au bătut cu teamă, sfială, trufie sau veneraţie la porţile impunătoarelor temple de la Luxor, Karnak şi Abu Simbel; ori s-au încumetat să coboare în adâncurile mormintelor regale din Valea Regilor, descoperind acolo, în mod paradoxal, adevărata şi eterna viaţă.

Toate aceste imagini se derulează ca într-un film în mintea mea, în timp ce scriu aceste rânduri pentru toţi aceia care văd în Egipt mai mult decât litoialul renumit al Mării Roşii din staţiunea turistică Sharm el-Sheikh sau chiar o crozieră liniştită pe Nil, de la nord la sud.

Nu te grăbi, călătorule, să cauţi în Egipt distracţiile binecunoscute de acasă -vacanţa la malul mării, discotecile, barurile, cluburile, cinematografele sau casele de modă în care te-ai obişnuit să te relaxezi în România sau Europa! Nu uita, dragă cititorule, că această ţară, care pentru unii (puţini, slavă Domnului!) înseamnă numai o aglomerare sufocantă de bolovani imenşi, nisip, forfotă obositoare şi mult-mult praf, a fost leagănul civilizaţiei, sursă de

c
Λ

inspiraţie şi model nu numai pentru antichitatea clasică, ci şi pentru popoarele de mai târziu ale Europei. Să ne amintim doar de impresionantele exponate egiptene existente în muzeele marilor capitale şi metropole europene (dacă ar fi să menţionăm doar British Museum din Londra, Louvre din Paris sau Kunsthistorisches Museum din Viena) şi care au contribuit prin unicitatea lor, în mod decisiv, la renumeie acestora din urmă, datorită valorii lor istorice, arheologice şi estetice.

Egiptul este mult mai mult decât o ţară, mult mai mult decât un popor. Egiptul este un univers, un mod şi o stare de a fi, cu care călătorul nu se mai întâlneşte în nici un alt stat islamic. De aceea, încă de la început se impune un avertisment: cititorule, o excursie de o săptămână sau chiar una de 12 zile nu sunt suficiente. L-am străbătut în mai multe rânduri şi de fiecare dată am avut surpriza să descopăr mereu altceva, o stradă sau chiar un cartier întreg necunoscut din Cairo, o nouă zonă arheologică, un alt templu sau un alt mormânt din sud, o altă moschee maiestuoasă, un alt bazar, mereu alte obiceiuri neştiute, venind din timpuri peste care praful deşertului nu se va aşterne niciodată. Asemenea piramidelor ascunse sub nisipul Saharei, care ies la iveală când te aştepţi mai puţin şi al căror număr nimeni nu-1 poate preciza, tot astfel îţi apar nenumăratele faţete aîe „personalităţii" Egiptului, de fiecare dată când te întorci la el. Poate că ar trebui mai curând să vorbesc despre „el" ca despre o persoană vie, care îşi spune celui care are răgazul să-1 asculte povestea vieţii ce nu se măsoară în ani, ci în milenii. Eu am aflat fragmente uluitoare din ea şi am să ţi le spun şi ţie, dragă cititorule, oricine ai fi şi oriunde te-ai afla, aşa cum am perceput-o eu. Ca să îţi laj deschisă uşa Egiptului şi pentru altădată să te reîntorci acolo pentru a găsi merei Viaţa.

Vei găsi în paginile următoare ni numai o poveste orientală, cu iz de cafea s narghilea, ci vei afla şi ce reprezintă aces obiect pentru egiptean, de unde îţi pot achiziţiona una sau unde să-i savurez aroma unică.

Şi dacă ai mai auzit câte ceva despr piramidele de la Giza, îţi voi spune cum s ajungi acolo repede şi ieftin, de unde să-i cumperi unele... în miniatură. O să te învă să-ţi scrii singur numele în hieroglife pe u papirus. Sau de unde să-ţi procuri unul adevărat, nu unul confecţionat din coj uscate de banane. Ori, dacă te simţi atras d *zonă* veche a capitalei, renumită pentd vestigiile timpurii ale creştinismului de copt, vei afla şi unde te poţi ruga în liniş' în lăcaşele moderne de cult creştine. Sau < trebuie să ştii înainte de a explora Muze Egiptean (cunoscut şi ca Muzeul de Antl chităţi Egiptene sau Muzeul de Egipt'[1] interdn logie). Şi multe alte asemenea informa care să îmbine plăcutul cu utilul, toate p parcursul câtorva dintre cele mai inte sânte trasee turistice prin ţara faraonii Anexele, bogate ca număr, varietate şi su stanţă, te vor ajuta să găseşti mai repe elementele de care eşti interesat.

Am să îţi ofer, cititorule, un Egi subiectiv, prezentat nu doar prin oc' călătorului sau ai turistului, ci mai ales pr aceia ai cercetătorului, devorat de o neco tenită curiozitate temerară, care analizea critic până şi propriile senzaţii sau sen mente şi pentru care „îainele", trebuie mod obligatoriu dezvăluite...

;Ă PORNIM LA bRUM

Se apropiau sărbătorile de iarnă şi im de câţiva ani nu mai simţisen ustui vacanţei adevărate, m-am gân- că după atâta muncă intensă ş .isţinută m-aş putea recompensa cu teva zile liniştite, departe de agitaţi e acasă. In plus, vremea rece ş nedă, cu ploi ce parcă nu se ma ter-inau, transformate în lapoviţă, fost rtorul decisiv pentru a alege o tcursie în Egipt.

Ce altă destinaţie poate fi mai ă pentru un turist care adoră ogoarea soarelui şi ambianţ orien-lă? Nu-i vorbă, ştiam foarte bine ide merg. Stagiile de documentare Institutul Francez de Arheologie rientală din Cairo de care beneficien în mai multe rânduri în calitate rcetător egiptolog (pentru care şi pe această cale să-mi exprim cunoştinţa directorului aceste pres-fcioase instituţii, distinsu profesor prnard Mathieu, şi, nu în ultimul ud, guvernului francez) au fost o nsă formidabilă de a străbate şi de a noaste această ţară minunată la pas. u „la roată", pentru că bicicleta te, o să vă vină să râdeţi unul dintre 'antaje atunci când ajung în Egipt. Jne şi-ar putea imagina, cu

ţin scai de tine, agasându-te prin claxoanele interminabile, sau cu microbuzele *şi* autobuzele care te duc pe orice rută doreşti?! Dar despre acestea$_t$ puţin mai încolo.

Cât despre vreme? Hm, perfect pentru mine! In oricare anotimp aş merge în Egipt, mă simt la fel de bine, chiar şi în lunile caniculare de vară, când a ieşi pe stradă după ora 11.00 este sinonim cu a-ţi semna de bunăvoie, cu propria-ţi mână, sentinţa la o moarte lentă.

Dacă dumneavoastră însă suportaţi greu verile bucureştene toride şi vreţi să vizitaţi Egiptul, alegeţi o excursie în perioada de iarnă, când vremea este plăcută, chiar răcoroasă, iar nopţile uşor friguroase. Puteţi pleca şi în lunile de primăvară, care sunt asemenea începutului de vară de pe la noi. Verile şi iernile sunt uscate, în timp ce, primăvara, o furtună de nisip este ceva obişnuit.

Recunosc, atunci când am văzut pe listele de excursii ale agenţiilor de turism româneşti oferte pentru Egipt si pentru lunile iulie şi august, am fost deconcertată. Ce poţi face acolo în miezul zilei, când la Cairo sunt peste 40°C, iar în deşert şi în sud, la Luxor, Valea Regilor şi Aswan temperatura atinge valori mult mai înalte? Poate doar să te muţi de la aerul climatizat al camerei de hotel la cel al autocarului. Sau să leneveşti pe plaja aurie de

la Hurghada sau Sharm el-Sheikh, răcorindu-te în Marea Roşie, ireal de... albastră şi clară. Cum să cobori la 50°C în adâncurile unui mormânt din Valea Regilor, unde un ventilator nu este suficient pentru a putea respira?!

Pentru cei dotaţi cu simţul aventurii, câteva ore la pas sau de mers cu bicicleta, pot fi, în Cairo, Luxor sau Alexandria, o experienţă de neuitat. Numai aşa poţi lua contact cu oamenii, poţi împărtăşi din spiritul oriental şi poţi descoperi locuri încărcate de magia trecutului. De asemenea, este indicat să vizitaţi Egiptul în anotimpurile mai reci, începând din luna octombrie până prin apri!ie-mai, când temperatura atinge cote rezonabile (în miezu! zilei, în luna aprilie, 32"C, iar în luna octombrie 28°-30°C, serile fiind mai răcoroase). Nu uitaţi, în Egipt nu plouă aproape niciodată şi, când se întâmplă, sunt doar câţiva stropi, care nu durează mai mult de câteva secunde.

Aşadar, m-am hotărât să mă întorc în Egipt, de data aceasta ca simplu turist. Preferam forfota şi aglomeraţia veselă a cairoţilor, agitaţiei obositoare bucureştene. Am optat pentru o excursie pe cont propriu şi am trecut la căutarea unei cazări convenabile, care să îmbine plăcutul cu utilul, un loc în care sa-nii stabilesc „cartierul general" al călătoriei mele în ţara faraonilor. Graţie Internetului, am găsit ceea ce căutam. Un hotel de o stea, într-o zonă liniştită şi bogată în vegetaţie, la cinci minute pe jos de Tahrir Square (sau Midan Tahrir, cum este cunoscut celebrul centru al capitalei) şi de Muzeul de Antichităţi Egiptene.

Hotelul de o stea Garden City House se află la următoarea adresă: Str. Kamal el-Din Salah, nr. 26, Garden City; Tel.: +202-7948400 sau +202-7944969; Fax: +202-7944126, Situat în inima capitalei, în spatele luxosului hotel Semiramis Intercontinental, într-o oază d verdeaţă şi tril de păsări, într-un cartier cu clădiri vechi, înconjurate de grădini largi, mai modestul, dar mai convenabilul Garden City House are un atu în plus. Este în apropierea celor mai importante ambasade (SUA, Canad şi Marea Britanie), astfel că turistul va beneficd de o siguranţă sporită, pentru că poliţia şi armata egipteană veghează în permanenţa la j păstrarea ordinii şi liniştii publice. Pe vremur^ era foarte popular în rândul egiptologilor, iar astăzi este preferat de către studenţii diferitei universităţi străine din Cairo.

Cu preturi extrem de rezonabile şi un person; aareabil Garden City House este alegerea oerfectă mai ales pentru călătorii tineri, oferii toate facilităţile necesare pentru a face din fiecare ex<"iis!e ceea ce îşi doreşte vizitatorul Hotelul are restaurant cu o ambianţă caldă şi orietenească iar unele camere au băi private Alte facilităţi-' dusuri cu apă caldă, spălătorie pază permanentă, televiziune prin satelit, telefon cu acces internaţional. La recepţie se oot crsi hărţi gratuite aia capitalei şi ale tării Indiferent de durata şederii, sunt oferite excurj de mai multe zile în Egipt sau numai în Cairo, asigurând, la cerere, inclusiv transport! gratuit la sosirea si ia plecarea clienţilor

în funcţie de numărul de zile pe care doriţi petreceţi, vă puteţi asigura cazarea cu micul dejun inclus, în camere cu unul, două sau trei paturi, la preţuri variind între 6,5-9 euro/zi (cameră single) sau 5,7-7 euro/zi (cameră cu două paturi).

Alte su.gesju jejc a za rg:

Hotelurile ieftine, de 1-3 stele, au preţuri cuprinse între 3-45 euro/zi, iar cele scumpe i de lux, de 4-5 stole, între 50-450 euro/zi. lată' câteva, din care puteţi alege în funcţie de la şi spre aeroport

bugetul de care dispuneţi şi de teresul turistic:

New Sun Hotel (pensiune/hotel categoria stea), Str. Talaat Hârb, nr, 2, Tahrir Square j vedere spre Muzeul Egiptean euro/zi/patul);

Canadian Hostel (pensiune), Str. Talaat Hârb, 5 (5 euro/zi, cu mic dejun inclus);

New Garden Palace Hotel (2 stele), oduriete El Tahrir, nr, 11 - Garden City O euro/zi/patul). te variante la categoria de 2 şi 3 stele:

Lotus Hotel (2 stele), Str. Talaat Hârb, . 12; Tel.: +202-5750627, Fax: +202-921621;

Windsor Hotel (3 stele), Str. Alfy, nr. 19; j.: +202-5915277, Fax: +202-5921621; Odeon Palace Hotel (3 stele),

r. Abdel Harmd Said, nr. 6;

!.: +202-776637, Fax: +202-767971,

~~categoria 5 stele:~~

Samiramis Intercontinental, Str. Corniche Nil, nr. 11511, pe malul Nilului, în zona ntrală; cu preţuri între 100-450 euro/zi, oferă rmit o vacanţă costisitoare; un hotel care pleteşte modernitatea cu farmecul «nurilor de demult;

:l-Gezirah Sheraton Hotel Towers and sino, o construcţie turn care asigura o ljere panoramică a oraşului, în zona

lică a insulei El-Gezirah (Gezira), de pe Nil. s 436 de camere şi apartamente de lux, tauranie şi cazino, dispune de toate ilităţile la cele mai înalte standarde şi află foarte

$1 ›pping

esa: Str.

+202-3369700 sau +202-3369800; amses Hilton Hotel, Str. Corniche el-Nil, 1115, pe malul estic ai Nilului. Are 836 de ere de lux, bar, sase restaurante, bazin de l, terasă pentru plajă şi numeroase servicii itru oamenii de afaceri; Tel.: +202-5777444, '2-575800, +202-576888; Fax: +202-5757152.

Toate aceste hoteluri sunt situate în centrul oraşului, în apropieie de Piaţa Tahrir (Midan Tahrir sau Tahrir Square, cum mai este numită şi cum va apărea, în diferitele variante, şi în acest ghid). Vă sfătuiesc să vă oiien-taţi pentru cazare în această zonă, deoarece de aici sunt cele mai scurte distanţe şi cele mai rapide drumuri către toate punctele de maximă atracţie din Cairo şi chiar spre periferie - Muzeul Egiptean, Universitatea Americană (The American University in Cairo) - case de schimb valutar şi oficii de turism, restaurante de lux pe malul Nilului (pe apele căruia vă puteţi delecta într-o plimbare cu felluca sau puteţi face schi nautic), farmacii, restaurante şi fast-food-uri, străzi nesfârşite cu magazine variate, cofetării sau drumul spre gara centrală din Ramses Square (Ramses Station). Tot de aici, chiar de pe trotuarul stâng al muzeului, puteţi lua autobuzul 365 (cu aer condiţionat) spre piramidele de la Giza, un taxi ieftin către Muzeul Islamic, spre bazarul Khan el-Khalili sau spie Citadelă, ori metroul spre Vechiul Cairo, unde se găseşte Muzeul Copt.

Dacă vreţi însă să vă treziţi dimineaţa cu ochii pe imensitatea piramidelor de la Giza (de care, vă garantez, nu vă daţi seama decât la faţa locului!), vă puteţi caza chiar în apropierea acestora.

Pentru turiştii cu fonduri financiare solide (şi mă gândesc în special la oamenii de afaceri), cea mai potrivită alegere este fastuosul complex Mena House Oberoi, de pe Al-Ahram (Pyramids Road), Giza; Tel,: 4202-3833222, Fax: +202-3837777; e-mail; *Qbmhobec@Qberoi.com.eg,* Are 523 de unităţi (camere cu aer condiţionat, minibar, televiziune prin satelit, telefon internaţional şi baie dotată cu toate produsele de toaletă); apartamente, vile, camere de conferinţe, grădini şi un bazin de înot. Pentru ceilalţi turişti, Hotelul Leş 3 Pyramides (4 stele), tot din apropierea piramidelor, având camere duble, mai convenabile, poate fi o variantă confortabilă şi plăcută. Adresa; Pyramids Road, nr. 229, Giza; Tel.: +202-5822223; Fax: +202-5823700.

Am făcut rezervarea de acasă, rapid, prin telefon, apoi mi-am îndreptat atenţia către procurarea biletului de avion. Ca şi altădată, am preferat zborul companiei Tarorn, care, deşi aterizează la Cairo după miezul nopţii, este singura rută directă şi are cel mai convenabil preţ.

Zborurile Tarom au loc în zilele de marţi, joi şi sâmbătă (cu mici modificări de la sezon la sezon - verificaţi deci în prealabil acest amănunt la agenţia de unde cumpăraţi biletul); biletul costă aproximativ 360 euro. Avionul decolează de la Bucureşti Otopeni la 21.40 şi ajunge la Cairo la 00.25 (ora locală). Zborurile au cina inclusă în preţ. Alte variante de zbor:

- **Olympic Airways: 360 euro, zboruri zilnice, cu escală la Atena; orar: 20.40 - decolarea de la Bucureşti-Otopeni; 22.50 - aterizarea la Atena; 00.50 - decolarea din Atena; 02.45 - aterizarea la Cairo;**
- **KLM: 800 euro, zboruri de duminică până vineri, cu escală la Amsterdam; orar: 15.25 - decolarea de la Bucureşti-Otopeni; 17.15 - aterizarea la Amsterdam; 19.45 -decolarea din Amsterdam; 01,15 - aterizarea la Cairo;**
- **Swiss International Air Lines: 1.100 Euro, zboruri zilnice, cu excepţia zilelor de luni şi vineri, cu escală la ZQrich; orar: 13.40 - decolarea de la Bucureşti-Otopeni; 15.15 - aterizarea la Ziirich; 09.50, a doua zi - decolarea din Zurich; 14.45 - aterizarea la Cairo.**

Cu biletul de avion în mână ; rezervarea la hotel confirmată, an demarat formalităţile de obţinere vizei turistice, pentru care am avi nevoie de paşaport şi de o taxă c 500,000 de lei. Aş fi putut să obţi viza şi de pe aeroportul din Cairo, da din cauza simţului meu excesiv d prevedere şi pentru un plus de sig ranţă, am considerat că este m

ă stau la dispoziţie cu o ofertă gene-)asă şi atractivă de pachete d pro-rame pentru Egipt pe to parcursul mlui. Iată câteva:

J'Info Tours: excursii complete de 9 zile 75 euro) sau 15 zile (799 euro}; *ww.llntotours.fff,* ONT Carpaţi: croazieră pe Nil (aproximativ lO euro); e-mail:off/ce@onf.ro On Travel: circuit de 475 sau 499 euro, în ncţle de hotel; e-mail: *ontravet@xnet.ro* .Horoscop: excursii în staţiunile Hurghada si larm ei-Sheikh (între 485-650 euro, în funcţie anotimp); *www.hotelhoroscop.go.ro.* te bine ca, înainte de plecare, să contactaţi efonic Ambasada Egiptului, pentru licitarea informaţiilor la zi sau a eventualelor jdificări de procedură. Adresa este itevardul Dacia, nr. 67, Sector 1, Bucureşti, iar merele de telefon sunt 211.09.39 sau 211.09.38.

Peste câteva zile, cu viza în ranţa, am COIIMUCKU ^ ^^ ^ 11.01*. «HA.™ ^^, ^ *.*.«. *« indicat să plec din ţară cu aceas şaport, am început să-mi fac baga-problemă rezolvată. Precizez că a 1. După o experienţă bogată în ales varianta unei călătorii pe co giptenisme", deja nu mai aveam propriu, tară să apelez ia servicii otive de stres în această privinţă. vreunei' companii turistice care org iteva tricouri, două cămăşi şi două nizează excursii. Cunoaşterea bună rechi de jeans, plus două perechi de zonei, dar şi spiritul meu de aventu ntaloni mai subţiri (pentru zilele şi-au spus cuvântul şi de data aceas liculare) erau suficiente. Incălţă-Aceia dintre dumneavoastră ca mea-comodă, uşoară şi rezistentă.

optează pentru acest gen de „expediţie fi fost tentată să îmi iau şi o fust trebuie să ştie că autorităţile egipten rigă sau o rochie, dar, ştiind cât vo vă solicită, pe lângă dovada cazăj finda, am decis că era suficient ceea în Egipt şi a biletului de transpo pusesem până atunci. Să nu ui in fcglpt şi a uiicLuiui u- ii«« t r—vu^. ţ™.- «.—~. — — — dus-întors până la Cairo, să prezentă sa cu un minimum de medicamente si dovada financiară pe parcurs intr care, în mod obligatoriu, voiajului, respectiv minimum K isament leucoplast, câteva antibio-USD/zi/persoană. Dacă nu alegi = ş medicamente pentru o even-această variantă, agenţiile de turis il toxiinfecţie alimentară, de luat

în calcul într-o țară cu zile caniculare cum este Egiptul).

O pălărie sau o eșarfă împotriva insoiaţiei? Hm, mai bine mă orientez îa fața locului și găsesc o pălăriuță cu hieroglife sau un batic cu ciucuri din bumbac, tipic egiptean, în magazinul din incinta Muzeului de Antichităţi din Cairo sau într-unul dintre buti-curile cu suveniruri de pe Talaat Hârb. Obligatoriu, aparatul de fotografiat și camera video, ambele digitale, o adevărată binecuvântare a tehnologiei de vârf din zilele noastre, binoclul și ochelarii de soare, plus niște haiti bine făcute. Ah, și să nu uit sa schimb nişte bani înainte de a decola (valută convertibilă sau lei) în lire egiptene, îmi vor fi de folos noaptea când voi ajunge în aeroport la Cairo, pentru a plăti un taxi (50 de lire egiptene până în centru) și o cartelă de telefon Menatel de 20 de lire egiptene, pentru telefoane neprevăzute. Și încă 30 de lire egiptene pentru alte cheltuieli din prima zi - Internet, băuturi răcori-toare, apă, fructe, în total, 100 de lire egiptene, adică aproximativ 16 dolari sau 13 euro. Bagajele fiind gata, nerăbdarea de a mă întoarce în Egipt creștea, iar timpul trecea din ce în ce mai greu...

Nu vă luaţi cu dumneavoastră în Egipt îmbrăcăminte groasă, incomodă, pantofi cu toc înalt şi nici haine care să fie interpretate cumva ca semn de indecenţă (pantaloni scurţi, bluze decoltate sau fără mâneci, fuste mini). Egiptul

este o ţară islamică, în care normele morale coincid cu cele de conduită religioasă. Femeile umblă întotdeauna îmbrăcate în haine lungi, moderne sau tradiţionale, şi poartă întotdeauna un batic sau un şal pe cap. Orice abatere de la normă, chiar dacă este vorba despre un străin (cu atât mai grav pentru un egiptean, femeie, de regulă) este aspru si prompt sancţionată de opinia publică, chiar şi de egipteanul de rând. Evitaţi astfel să vi se aplice un tratament mai greu de digerat, din care glumele deocheate şi fluierăturile îndrăzneţe nu lipsesc. Numai dumneavoastră veţi f'l singurul vinovat(ă) pentru acestea, fiindcă nu aţi respectat regulile nescrise ale acestei'ţări. Aşadar, jacheta jeans, o fustă lunga, la nevoie, şi câteva bluze decente suni perfecte pentru o călătorie în acest spaţiu oriental. Cu atât mai mult dacă vizitaţi o moschee sau o biserică. Obiceiul locului, valabil atât pentru bărbaţi, cât şi femei, este ca vizitatorul să fie îmbrăcat modest atunci când intră în asemenea lăcaşe de cult în anumite cazuri, dacă nu este vorba doar de un obiectiv turistic, femeile trebuie să-şi acopere păru! când intră într-o moschee. Pe cei care călătoresc şi în interes de afaceri i-aş sfătui să arunce în'valiză un costum sobru şi distins, alături de câteva accesorii de bun gust. Pantofii însă trebuie să fie neapărat comozi. „Timpul egiptean" se scurge infinit mai greu decât cel european, pentru că egipteanul nu se grăbeşte niciodată, cu atât mai puţin atunci când negociază...

Nilul si Cairo modern

AM AJUNS!

Târziu, în noapte, când avionJ plana la joasă distanţă deasupr oraşului Cairo, luminile calde şi mc m-au întâmpinat cu aceeaşi veselie p care o cunoşteam de multă vrem Există ceva în această feerie auri ceva care te face să simţi Egiptul i suflet încă înainte de a ateriza şi j nu-1 mai poţi scoate niciodată. Cei care, atunci când pleci înapoi sp casă, te copleşeşte.

Vântul răcoros al nopţii adie plac când ies din aeroport şi, prinţ palmieri, miroase a deşert. Autobuz 400, care face legătura între aeropc şi Tahrir Square, nu mai circulă mult. Taximetriştii însă se aruni asemenea unui stol, pe turiştii strai ochiul format distingând călătorii *cz* au mai fost în Egipt de cei novi Ultimii vor fi „prada" lor substanţi; De ce? Pentru ca una dintre lej nescrise ale Egiptului, din clipa care ai pus piciorul pe acest pământ este tocmeala, Negociezi drastic o tul oricărei călătorii. La sân Egiptenii îi privesc cu dispreţ pe care nu se tocmesc. A te târgui est adevărată artă, dar şi un mod distr tiv de a-ţi petrece timpul în Orie Cu excepţia magazinelor unde s afişate preţuri fixe, în restul situaţi trebuie să negociezi.

Sa nu vă surprindă, dar există ş oteluri în Egipt (dintre cele ieftine, levărat!), unde preţul pe care ţi- re unul dintre angajaţii hotelului ş eţui real diferă în mod substanţial ar dacă nu sunt afişate... asta este şti să te păcălească usturător. I gene-, preţul real al unui produ sau al iui serviciu este de două-tre ori mai ic decât cel pretins d negustor. Dm mai vorbi despr aceasta... ificient acum să v avertizez că toate .xiurile au aparat de taxat care nu ncţioneaz niciodată. Oricum ar fi să dumneavoastră nu trebuie să ăţi mai mult de 50 de lire egiptene i u drum de la aeroport în centru invers. Mai puţin, da, mai mult, Sub nici o formă nu cedaţ insis-nţelor şoferului!

ecizare: toate preţurile din această carte sunt nivelul anilor 2003-2004. înaintea fiecărei lătorii în Egipt, nu uitaţi să luaţi în calcul şi a inflaţiei, care face ca preţurile să crească ual cu 5 până la 10 lire la orice produs sau rviciu.

te ceva *despre aeroport, autobuze si taxiuri*

iinte de a ajunge în Egipt, ar fi bine să ştiţi Aeroportul Internaţional din Cairo are două 'minale, la distanţă de 3 km unul de celălalt, rsele Tarom zboară de la Terminalul 1, mai născut egiptenilor ca „vechiul aeroport". •ci, la plecarea din Egipt, nu uitaţi să precizaţi est lucru şoferului de taxi care vă transportă aeroport. De Ea acelaşi terminal zboară rsele egiptene, Egyptian Airlines, cele peliene, El Al, precum şi majoritatea curselor ppaniilor de zbor arabe, africane şi din ropa de est. Terminalul 2 („noul aeroport") e folosit de cursele Europei occidentale şi

de cele americane. Numărul de telefon de la informaţiile aeroportului este +202-2914255. în incinta sa găsiţi case de schimb valutar non-stop şi magazine care acceptă cârduri Visa, Plus, Cirrus şi MasterCard. Sfatul meu este să rezistaţi ispitei de a vă achiziţiona suveniruri egiptene din magazinele din aeroport ce se pretind „duty free". Aceleaşi obiecte ie găsiţi în toate bazarele din Egipt, la preţuri de.., 5-10 ori mai mici. De la aeroport până în centru sunt cam 24 de km, care, în condiţiile unui trafic normal, se parcurg cu maşina în aproximativ 40 de minute. Este bine totuşi să luaţi în calcul cam o oră, pentru că în Cairo aproape tot timpul traficul este aglomerat, mai ales în orele de vârf. La ieşire, într-o parte a Terminalului 1, este parcarea autobuzelor şi minibuzelor care duc spre centru. Un bilet costă 25 sau 50 de piaştri (1 liră egipteană = 100 piaştri). Autobuzul 400 pleacă din jumătate în jumătate de oră, de dimineaţă până la miezul nopţii şi are celălalt capăt în Midan Tahrir (sau Tahrir Square, în termeni occidentali, adică centrul capitalei), ca şi minibuzul 27, care circulă tot până la miezul nopţii. Mai puteţi găsi un autobuz non-stop, 948, care ajunge în partea de nord a centrului, în Midan Ataba, De la Terminalul 2 se poate ajunge în centru cu autobuzele non-stop 949 (Tahrir) şi 948 (Ataba), Este de preferat totuşi să apelaţi la serviciile unui taxi. Chiar dacă preţul este mult mai mare şi va trebui să vă târguiţi cu şoferul, acesta vă va lăsa în fata hotelului, cu condiţia să-i spuneţi adresa exactă. Atenţie! Nu toţi egiptenii înţeleg bine engleza (sau franceza) şi sper ca cele câteva expresii în egipteană, precum şi notaţia cifrelor arabe din finalul ghidului să vă fie de folos.

Taxiurile cairote se pot recunoaşte lesne, după numărul mare, interminabil de vehicule, existente în orice moment al zilei, în orice punct al oraşului, şi după sunetul agasant al claxoanelor, o notă aparte a vacarmului oriental. Sunt vopsite în negru şi alb, indiferent

de marca maşinii (de regulă, pe lângă Lada, Fiat, Peugeot sau Citroen, veţi descoperi şi Dacii modei vechi!), în general, posesorii de taxiuri sunt particulari şi transportă adesea mai mulţi călători, „cule gând u-i" de pe drum, dacă merg în aceeaşi direcţie. Costurile aproximative în oraş şi în împrejurimi sunt următoarele: de pe Qasr al-Ainy până la Gara centrală (Ramses Square Station), 3-5 iire; până la Citadelă/Khan el-Khalili, 7-10 lire; din centru la Piramide (Giza), 15-20 lire; din centru până la Saqqara, 40-50 lire. Oricum ar fi, însă, după îndelungi negocieri, atunci când veţi reuşi să-1 convingeţi pe şofer să accepte preţul dumneavoastră, iar el va va lăsa impresia că aţi obţinut o victorie, relaxaţi-vă, v-a mai scos câteva lire bune din buzunar. Niciodată comerciantul egiptean nu iese în pierdere. Iar atunci când s-ar putea

întâmpla acest lucru, refuză tranzacţia sau vă spune franc în faţă: „Eu pierd!". Evitaţi, totuşi, să vă urcaţi într-un taxi din parcarea hotelului, pentru că, automat, şoferul va ridica preţul. Mî bine iuaţi-l de pe stradă.

In jurul orei 02:00, într-o dinu neaţă de duminică, ajung în sfârşit î camera mea din Hotelul Garden Cit House. Este amenajată cu mult bu gust, pe nuanţele Saharei, curată primitoare, având chiar şi televizo Adorm, binecuvântând cele dou săptămâni care mi se vor aşterne faţă şi făcând deja în gând planuri d drumeţii.

"raseul airo esenţial)

isr al-Ainy (1) - Midan Tahrir (2) -uzeul Egiptean (3) - străzile Qasr Nil şi Talaat Hârb (4) - Muzeul tei Islamice (5) - înapoi pe străzile asr el-Nif şi Talaat Hârb (4)

Peste câteva ceasuri, nerăbdarea îşi une cuvântul şi mă trezesc la o oră la

- •e nu chiar toate instituţiile
- cairote au început programul.
- Este prima zi ălătoriei mele egiptene şi nu vreau

o risipesc pe fleacuri. Cobor în taurantul hotelului şi comand o cafea egipteană tradiţională, tare şi aromată cu hell, un condiment tradiţional arab. Mă îmbie o cremă caramel şi... este mai mult decât sufi-cient pentru micul dejun. Nici nu este scump, având în vedere că este inclus în preţul de 9 euro/zi al cazării smgle Ziua nu poate fi altfel decât plăcută, poate un pic mai răcoroasă decât în lunile de primăvaiâ, cum mă obişnuisem de atâţia am. Ies din hotel stabilindu-mi traseul în gând. Primul popas la Muzeul Egiptean (3), apoi dejunul - rapid, la unul dintre fast-food-urile din Tahrir Square (2), o hoinăreală expertă prin magazinele de pe Talaat Hârb şi Qasr el-NiI (4), iar, la sfârşit, drept spre Muzeul Islamic (5).

a traseului I (Cairo esenţial)

întoarcerea, pe înserat, în direcţia malurilor Niîului.

Cairo este denumit, pe bună dreptate, bijuteria Orientului. O călătorie prin acest oraş încărcat de istorie este o călătorie prin timp. Supranumit „Oraşul celor 1000 de minarete", Cairo este cea mai mare metropolă din Orientul Mijîociu şi Africa şi centrul tuturor rutelor către şi dinspre trei continente: Asia, Africa, Europa. Situat pe ambele maluri ale Nilului, unul dintre cele mai lungi fluvii din lume, Cairo se află în partea de sud a deltei acestuia.

In Cairo, trecutul cel mai îndepărtat se întâlneşte cu clipa prezentă. Partea sa răsăriteană poartă preţioasa povară a peste două milenii de cultură islamică, creştină coptă şi iudaică, cu dovezi ce continuă să se construiască, în partea de apus, alături de complexul Piramidelor de ia Giza - singura minune supravieţuitoare dintre cele şapte ale lumii - îşi duce somnul etern renumita capitală a Vechiului Regat Egiptean, Memphis. Mă pregătesc pentru o incursiune prin istoria unei civilizaţii nemuritoare.

Egiptenii au două nume pentru oraşul lor, unul antic şi popular, celălalt islamic şi oficial. Mai întâi a fost Misr, însemnând deopotrivă capitala şi ţara/pământul Egiptului - oraşul de origine, care se reînnoieşte necontenit şi domină naţiunea, o idee cu rădăcini adânci în civilizaţia faraonică (penlru egiptenii aflaţi departe de casă, Misr se referă la patria lor, în timp ce pentru cei din ţară înseamnă capitala). Celălalt nume al oraşului, Al-Qahira (Cuceritorul), este

legat de un eveniment: cucerirea fatimidă ca a transformat oraşul în capitala unui imperiu islamic, ce se întindea de la Atlantic la Hindukush (vezi o scurtă istorie a oraşului Cairo în Anexa 2). ***Zonele capitalei***

Orasul-capitală al Egiptului este format de î din două guvernorate metropolitane; Cairo, malul răsăritean al Nilului, şi Giza, de-a lung fluviului. Zona fluvială inUaurbană este dominată de insulele Gezira şi Rhocfa, precu şi de podurile care fac legătura dintre acest şi partea denumită „Corniche", de o parte s alta a Nilului. Oraşul se împarte în câteva m diviziuni:

• Cairo, partea centrală - în interior şi spre estul insulelor. „Zona zero", între Ezbekyya Gardens şi Midan Tahrir (Piaţa Tahrir sau Tahrir Square) poartă amprenta Occidentuiu la fel ca şi Garden City, cu principalele ambasade, mai la sud. La capătul nordic se află Gara centrală (Ramses Station). în acea arie se află majoritatea băncilor şi aeriene, dar si hoteluri ieftine si restaurante pentru turişti.

• Mult mai spre est, se întinde companii! lan porţiunea de mită „Cairo Islamic", cuprinzând bazarul Kh el-Khalili, cartierul Gamaiiya in interiorul Zidurilor de nord şi, între poarta istorică Ba Zuweyla şi Citadelă, labirinticul district Darb al-Ahmar! Dincolo de Citadelă se întind terifiantele si straniile Oraşe ale Morţii, în speţă Cimitirele de Nord şi de Sud... locuite de multe familii egiptene sărace, care şi-au făcut case din cavouri.

• Cimitirul de Sud şi aglomeratul cartier Saiyida Zeinab îşi unesc extremităţile la miazăzi, mărginind ruinele lui Fustat si cartierul copt din Vechiul Cairo, în continua în sensul liniei de metrou, se află zona mai dezvoltată, Ma'adi, cea mai bogată suburbie rezidenţială a capitalei, şi Helvvan, cel mai puternic centru industrial a! său. Cu excepţ elegantului Heliopolis, suburbiile din nord atrag puţini vizitatori. - •* ^ >

)e-a lungul Nilului, pe malul vestic, există ru zone rezidenţiale, Aguza, Doqqi, handiseen si Zamalek (extremitatea nordică isulei *Gezira),* dintre care numai ultimele ia s-au impus prin rafinament şi impozanta itecturli. Districtul Imbaba, din nord-est, a t cândva renumit pentru piaţa sa de cămile, acum aceasta s-a mutat în zona Bil'esh. 'relungirea acoperită de nisipul şi praful iertului, Giza (care a dat si numele zonei ane de pe malul occidental), unde se ifăşoară complexul piramidal celebru de im patru milenii şi jumătate, cuprinde şi idina Zoologică, precum si un şir nesfârşit cluburi de noapte, care marchează amids Road, drumul ce duce la cele trei amide si la Sfinx. E/i aflat în nord-estul Africii, este unul dintre e mai lungi fluvii din lume (5,584 km). orăşte din Lacul Victoria, din estul Africii traie, iiind singurul care curge în sens ers, de la sud spre nord, prin Uganda, , Egipt, vărsându-se apoi în Marea diterană. De fapt, cel mai îndepărtat izvor al este in Burundi, astfel că în aceste condiţii, iul măsoară 6695 km lungime. Bazinul său peră o suprafaţă de peste 3,349.000 km2. a Khartoum în jos, Nilul trece prin şase racte (cascade), cinci fn Sudan şi una în pt, lângă Aswan. La nord de Cairo, fluviul epară în două braţe, Rosetta şi Damietta, fi care se desfăşoară delta de 260 de km me, prin care se varsă în Marea Mediterană. a lungul Nilului, peisajul este variat, de ia uri cu ploi abundente şl munţi în sud, la ane şi mlaştini fn partea sudică a anului, apoi la deşert în nord, în Egipt. Unul re peştii cel mai des întâlniţi în Nil este ia, pe care vechii egipteni îl cunoşteau încă cum trei milenii şi jumătate. Dintre Balele sălbatice, hipopotamul este întâlnit artea de sus a Nilului,: iar crocodilii de-a uf cursului fluviului, fn Antichitate, Nilul a stituit o sursă vitală pentru statul Egiptului, ervind la construirea unui complex sistem de irigaţii pentru agricultura egipteană. Ziua liberă, ca în orice ţară islamică, este vineri, nu duminică, astfel că unele străzi, magazine, obiective turistice şi chiar restaurante sunt închise vinerea - ziua de rugăciune a musulmanilor. Majoritatea băncilor sunt închise de joi (de la amiază) până sâmbătă dimineaţă. Cele mal multe magazine şi case de schimb sunt deschise însă zilnic, primele chiar non-stop (sau cu pauză duminica), iar casele de schimb până pe la ora 18.00. Agenţiile de turism pot fi închise vineri, sâmbăta sau duminică, în funcţie de politica managerială internă.

Ajung în grabă pe bulevardul Qasr al-Ainy (1), înţesat deja de taxiuri care te claxonează la nesfârşit. Nu uit să arunc o ocheadă prin băcănia *Blue Nile Grocery,* de unde mă dotez cu o sticlă de apă minerală plată *Boroka,* pentru drum.

Adresa: *Blue Nile* Grocery, Sharia Qasr ef-Ainy, nr. 64 - Garden City, Tel.: +202-7946268, +202-7920521.

Pe străzile din Cairo

Băuturi si pâine

Nu veţi găsi în Egipt apă minerală gazoasă naturală, ci numai plată. Apa minerală în sticle de 1,51 (Barate, *Siwa, Nestle* sau orice altă marcă) nu costă mai mult de 1,5 lire. Băuturile răcoritoare (Coca-Co/3, *Pepsi, Sev&nUp, Fanta, Schweppes* sau apa carbogazoasă) costă 3,5 lire. Cafeaua preferată a egiptenilor este cea importată din Yemen, foarte tare şi puternic aromată, preparată în stil turcesc, cum spun ei. O găsiţi în plicuri de diferite cantităţi, variind între 5 şi 20 lire. Dacă veţi căuta *Lavazza,* o veţi găsi greu, în zona centrală, de obicei numai la *Blue Nile.* Cafeaua solubilă o puteţi găsi tot acolo sau la următoarele două-trei băcănii de pe Qasr al-Ainy, la preţuri între 15 şi 20 de lire. Pâinea egipteană tip lipie costă 1,5 lire, dar puteţi cumpăra şi specialităţi moi, tip pâiniţe sau chifle, la pungă de 3-4 bucăţi, la 75 de piaştri sau 1 liră.

Dacă doriţi, puteţi cumpăra şi băuturi alcoolice. Cine a spus că în Egipt nu se consumă alcool?! Este adevărat că majoritatea populaţiei, de religie musulmană, nu bea alcool, din cauza restricţiilor impuse de Coran, dar în Egipt există şi o importantă minoritate creştină, care nu se supune acestor restricţii. Şi trebuie tot timpul luat în calcul numărul străinilor, substanţial, care vin în Egipt în scop turistic sau pentru a lucra în diverse domenii. Magazinele egiptene specializate în băuturi alcoolice din zonele cu o mare concentrare de străini sau unele băcănii, aparţinând în general egiptenilor creştini {ca în cazul *Blue Niie)* comercializează cam toate tipurile. Băuturi alcoolice la preţuri mai mari se găsesc şi în hoteluri, baruri sau restaurante cu influenţă europeană. Restricţiile sunt mai severe în perioada Ramadanului, respectat de toţi egiptenii, indiferent de religie, unele baruri fiind închise pe toată perioada postului. Restricţii în comercializarea alcoolului apar de fapt în timpul majorităţii sărbătorilor musulmane. Ar trebui să ştiţi şi că Egiptul are câtova mărci de vinuri, bere şi băuturi spirtoase

recunoscute. De pildă, berea *Sakkara* sau *Stella* (producţie autohtonă) poate fi cumpăra cu 4-5 lire, pe lângă tipurile străine, mai scumpe, ca *Heineken.* în majoritatea magazinelor egiptenilor islamici, veţi găsi numai bere iară alcool. Vinurile egiptene sun[1] în general dulci, roşii sau roze, multe purtâniţta specificaţia „liquerose" (adică foarte dulce). (Nu sunt foarte apreciate de către occidentali] pretenţioşi, ce preferă vinurile franţuzeşti, în^ ei pot găsi şi varietăţi de pinot blanc sau cabernet sauvignon). Mărcile cele mai cunoscute sunt *Ptolemees, Omar Khayyam, Obelisque* sau *Saint Caîherine,* ultimul asemănător vinului de Porto. Preţurile variazi între 25-30 de lire sticla (750 ml). Dintre băuturile tari, puteţi alege whisky *Johnny Walker(m* slab decât cel original şi cu un gust specific „egiptean"), un rachiu autohtort Arafcsau Ot/zo (producţie indigenă cu aromă[1] destul de ciudată şi care se poate bea cu apa minerală,

Nu ies bine din *Blue Nile* că prii rile îmi sunt furate de delicii cofetăriei *Tzeppas,* desprinse parcă d istorisirile celor 1.001 de nopţi. Es tot pe Qasr al-Ainy (1) şi, da ajungeţi acolo, nu trebuie să rataţi întâlnire savuroasă cu arta confiser. egiptene. Variate tipuri de baclava, sarailii, cataif şi alte „dulcegări orientale cu umplutură de fistic, alu. de pădure, caise şi portocale confia' apoi nuga, îngheţate sau prăjiţi europene la fel de gustoase, la ca adăugaţi nenumărate sortimente bomboane de ciocolată, prepara după reţete egiptene şi ambala astfel încât să ia ochii clientului, sprâncene cu tot. încântă nu num rivirile ci, mai ales, papilele gusta-ve, fie [a^e] turistului, fie ale local-icului. Hotărât lucru, în Egipt nu bţi să ţii cură de slăbire! Unii turişti fîcesiv de pretenţioşi spun că înghe-

egipteană nu este grozavă. £u h [mtrazic - după părerea mea este ustoasă, ţinând cont de aromele cel Lţin interesante, ca guava şi mango, t cai e aveţi ocazia să le testaţi şi să i convingeţi singuri la faţa locului. 'şa că nu am rezistat tentaţiei şi am şit în buievard cu o îngheţată ^ mango („one pound one spoon" -luă cupa), grăbindu-mă spre muzeu, în Midan Tahrir (2) (Tahrir Square u Piaţa Tahrir) m-am oprit totuşi et de câteva mmute. Iniţial, această mă s-a numit Midan Ismailiyyah, pă numele khediv-ului (viceregelui) mai i.

Ca în fiecare an, am simţit nevoia filmez piaţa şi de data aceasta. N-aş nea să explic de ce, dar a devenit i fel de ritual. In faţă, Muzeul iptean (3), maiestuos, renovat, nu foarte mulţi ani, cu faţada elegantă, culoarea vişinei putrede. Alături, ncipalele străzi centrale, fast-food-uri, agazine de suveniruri şi marochi-rie (specializate cu precădere în va-e, valijoare şi genţi de voiaj, de aţe dimensiunile şi materialele) şi o came frecventată pentru zahari-ele comercializate - rahat de tran-firi,

ta**

Midan Tahir (2), centrul oraşului Cairo

câteva specialităţi delicioase de budinci egiptene (Om *Ah, Sahlob* sau *Meha-labiya).* Apoi, pe trotuarul din dreapta, celebra The American University in Cairo (fondată în 1919), unul dintre cele mai puternice centre ale învăţământului superior privat din Egipt, cu predare în limbile arabă şi engleză, care este şi una dintre cele mai renumite enclave ale egiptologiei şi orien-talisticii mondiale. Funcţionează într-un palat din 1878, singura clădire rămasă din epoca viceregelui Ismaii. în stânga, impozante instituţii administrative egiptene şi tumul din Cairo înăl-ţându-se undeva, în adâncime. Pe mijloc, la orice oră din zi şi din noapte, şiruri nesfârşite de maşini, cu pietoni sau tarabagii ambulanţi, ce-şi cară pe roţi stiva de lipii, toţi făcând cu dibăcie slalom printre automobile...

Realist vorbind, unde e magia? Nici sărmanii care vând pe trotuare batiste de hârtie, pentru a nu se simţi umiliţi, nici lustragiii la care se înghesuie „sidi" (domnii) cairoţi, nici forfota de la sordida intrare la metrou, nici ziarele arabe împrăştiate pe pavaj, la vânzare, nici poliţia militară care impune respectarea ordinii publice prin arsenalul din dotare şi prin numărul de patrule (din când în când sunt plasate în mod strategic maşini blindate în care soldaţii aşteaptă...}, nimic din toate acestea nu stârneşte pic de farmec, dimpotrivă. Şi totuşi, în aerul prăfos şi uscat plutesc arome magice de esenţe pure, de mosc, lotus, mir şi smirnă, sau se simte mirosul prieteniei oamenilor simpli şi calzi, care îţi zâmbesc „just like that".

Muzeul Egiptean (3), care adăposteşte o impresionantă colecţie de exponate antice

Dintr-un motiv inexplicabil, te sirr brusc ocrotit, o stare de bine şi \ liniște pune stăpânire pe tine aştepţi dintr-un moment în altul aterizeze în faţa ta, pe un cov zburător, un paşă în şalvari si cu tu ban...

La ora 10.00, m *sha'allahl,* ajun sfârşit, la Muzeul Egiptean (3). Estd adevărată aventură traversatul str zilor în Egipt. Există semafoare, inc catoare de mers, dar nici un şof nu le respectă!!! Este adevărat că d 10 în 10 metri sunt poliţişti ca fluidizează traficul, dar pietonii tr nestingheriţi printre maşini, şoferii (iată culmea respectului pent om, sau, mai degrabă, a prudenţe încetinesc, indiferent în ce ioc ar sau claxonează de ia distanţă în sen de avertisment. Mă gândesc cu strâ gere de inimă la vitezomanii şof< bucureşteni şi mă simt încă o da mai în siguranţă la Cairo decât România, înarmată cu aparatul fotografiat şi camera video, stau rând Ia intrarea în muzeu, unde aflux de turişti curioşi este acelaşi ca în a anteriori - majoritatea americani, g mani, francezi, suedezi, japone: Sunt gălăgioşi şi nerăbdători, sp deosebire de egipteni care au tot ti pul din lume. Nu se grăbesc, mai al că la intrare, atât în curtea, cât şi incinta muzeului, este un filtru ser şi pază militarizată. Este cât se po< de firesc, acest muzeu conţine cea n

:re colecţie de antichităţi egipten i întreaga lume, între care dou ;aure celebre şi sala mumiilo [ale. Artefactele au o vechime într şi 2.000 de ani.

f<ip_rtespre muzeu

esă: Tahrir Square; : 202-5796974; Fax; 202-5794596. chis: duminică-joi (9.00-16.0Q vineri: 1-11.15.13.30-16.00; Intrarea: adulţi - 20 iire, ii -10 lire; Sala mumiilor: adulţi - 40 lire; •li - 20 lire; Taxe: camere foto amatori erzis blitzul) -10 lire, camere foto profe-lale -175 lire, camere video -100 lire, tele-une -1.600 lire + 50 lire/oră curentul electric, lităţi 1. Bancă la intrarea din dreapta; afenea la etaj în partea din dreapta; unct sanitar la mezanin, în partea scărilor stânga; 4. Oficiu poştal în colţul din dreapta ladirii; 5. Ambulanţă lângă oficiul postai; brărie ia intrarea principală, pe partea ga; 7. Magazin de cadouri lângă librărie ngă bancă; 8, Bibliotecă în colţul din stan-le lângă intrarea principală; 9. Punct de rmaţii - parter, galeri 48; 10. Sală de ferinţe - parter, camera 39; 11, Poliţia stică - intrarea principală. lunile muzeului: 1. Obiectele din mormanul Tutankhamon, inclusiv tezaurul, bijuterii diferite perioade şi obiectele necropolei de snis; 2, Obiecte din perioadele Dinastică şi Regatului Vechi (parter -erele 31,32, 36,37,41,42,43,46,47,48, siajul I - camerele 31,32,36,41,42,49,53, ; 3, Obiecte din perioada Regatului iciu (parter şi etajul I, plus atrium); biecte din perioada Imperiului (parter-arele 3,6-15,20 şi etajul I); noada târzie şi greco-romană; spirusuri şi monede din diferite perioade 'er camerele 2E şi 2W); 7. Sarcofagele fctHltff XXi şi XXiij scarabei si alte obiecte; mumiilo regale (etajul I); 9. Laboratorul mumificare; 10, Conservarea obiectelor.

Povestea Muzeului Egiptean (3t In 1835, guvernul egiptean a înfiinţat „Service des Antiquite'es de l'Egypte", în principal pentru a pune stavilă jafurilor care se petreceau în siturile arheologice, dar şi pentru a organiza cea dintâi prezentare într-o expoziţie publică a artefactelor adunate şi deţinute de către guvern. Grădina Ezbekyya (Azbakian) din Cairo a fost cel dintâi loc pentru depozitarea acestor obiecte. Ulterior, colecţia a fost transferată într-un alt imobil, de această dată din Citadela lui Salah ai-Din. In 1858, a fost organizat un muzeu în Boulaq, pe baza obiectelor strânse şi colecţionate de arheologul francez Auguste Mariette. în 1890, toate aceste artefacte au fost transferate într-o anexă a Palatului de la Giza al iui IsmaiE Paşa, conducătorul de atunci al Egiptului, în forma sa de astăzi, Muzeul Egiptean (3) a fost construit în stil neoclasic, de arhitectul francez Marcel Dourgnonjn 1900. în timpul domniei khediv-ului Abbass Helmî al If-fea, Deschiderea sa oficială a avut loc la 15 noiembrie 1902. Faţada conţine inscripţii în latină. Muzeu! cuprinde, în principiu, doar obiecte realizate sau importate în Egipt, de la începuturile istoriei civilizaţiei egiptene până în secolul al VI-lea d.H., cu excepţia artefactelor copte care sunt expuse în Muzeul Copt (21) din Vechiul Cairo. Actualmente, Muzeul Egiptean (3) are 107 săli, în care sunt expuse peste 120.000 de obiecte. Pe lângă celebrul tezaur al lui Tutankhamon (sunt expuse 1.700 de obiecte din cele peste 3500 găsite în 1922 de către arheologii englezi Howard Carter şi Herbert Carnarvon, restul fiind păstrate în magazii), una dintre principalele atracţii ale muzeului este sala mumiilor regale. Este vorba despre mumiile unora dintre faraonii şi reginele dinastiilor XVIII-XX, găsite în sudul Egiptului, în zona Thebeî. Primul grup a fost descoperit în grota de la Deir el-Bahari - mumiile faraonilor Seqenenre, Ahmose), Amenophis), Tuthmosis l, Tuthmosis a! ll-lea, Tuthmosis al lll-lea, Seti l, Ramses al ll-lea, Ramses al lEl-lea. Celălalt grup

a fost găsit în mormântul lui Amenoptiis al IMea, Tuthmosis a! IV-lea, Amenhotep al lll-lea, Merenptah, Seti al tl-lea, Siptah, Ramses al IV-lea, Ramses ai V-lea, Ramses al Vl-lea, Ramses al IX-lea sau al Xll-iea la care se adaugă mumiile reginelor Nefertari, Sitkamose, Meritamon, Nedjmet, Ma'atkere', Henttowi, Isetemkheb şi mumia unui copil. La etajul l al muzeului, chiar lângă sălile tezaurului lui Tutankhamon, mai poate fi admirat tezaurul de obiecte regale şi particulare, din argint, aur şi pietre preţioase, descoperit în mormintele necropolei de la Tanis (în Delta Ni!u!ui), datând din dinastiile XXI şi XXII. La parter, o secţiune aparte este alcătuită din artefacteie din perioada Amarna, realizate pentru faraonul Akhenaten şi membrii familiei sale, precum şi pentru unii oficiali de rang înalt Acestea au fost descoperite între anii 1912-1933 în situri arheologice diferite, la Teii el-Amarna, Mermopolis, Theba şi Memphis.

Statuia faraonului Akhenaten

Am petrecut mai bine de două suri în uriaşul muzeu, trecând răsuflarea tăiată prin faţa fiecs obiect, oricât de mic (sau mare) -tru mine dimensiunile nu conte numai simplul gând că omul ace ţinuturi le-a creat în urmă cu trei patru milenii, cu o asemenea dibij cu o asemenea minuţiozitate şi fiii a detaliului, cu un asemenea r nament, fast şi opulenţă, numai a gând este de ajuns să îmi inspire sentiment de sinceră veneraţie per omul-creator, omul-zeu egiptean valea Nilului.

Este greu să vă spun care anu dintre aceste artefacte m-a impr onat mai mult. Insă, fără să exage; vă mărturisesc că aş fi în stare rămân dinaintea fiecăruia zile într să le admir şi să le analizez (şi vorbeşte cercetătorul, nu turistul) le (re)descopăr şi să le fac să ne bească, să ne spună povestea adi rată a acelor timpuri...

Dacă nu aveţi foarte mult tim dispoziţie pentru vizitarea muzeu pe lângă statuile colosale ale faraon care va întâmpină încă din holul p cipal, iată câteva „ingrediente" raj pentru a simţi „gustul" adevărai vechiului Egipt, preţ de nu mai n de două ceasuri.

• Stela regelui Narmer (parter, centru-stân zona Regatului Vechi) - paletă votivă din templul de la Hierakonpolis (Kom el-Ahmar considerată îndeobşte drept cea mai timpu operă de artă care înfăţişează majoritatea

(Cairo esenţial)

'meritelor ce particularizează reprezentările Iptene bidimensionale, precum simetria; ţ 2990 Î.H., relief în gresie. [Statuia din lemn a lui Ka-Aper, supranumit şi leikh al-Balad" (sala 42, parter, Regatul hi}, adusă la iveală din mormântul acestuia **la** Saqqara - cea 2450 î.H. Reprezentarea cor-pntei personajului indică prosperitatea şi ran-să'u de demnitar. Identificarea bărbatului a :uJ fi făcută după o inscripţie, acum pierdută, :tă la baza statuii. Era vorba despre preotul •Aper, dar oamenii care au dezgropat-o l-au eclit după numele conducătorului satului lor, care le-a reamintit. Statuia Ka-ului („energia/forţa vieţii"), regelui ibre Hor (stânga, parter, între Regatul de oc ş Regatul Nou), descoperită în mormân-acestuia de la Dahshur - cea 1750 î.H,; n. la origine aurit, în mărime naturală. e două braţe aflate pe capul statuii t semnul hieroglifei *ka.* reprezentarea rgiei vieţii a faraonului, poca Amarna, marcată de revoluţia ideologică raonului reformator Akhenaten (sala 3, parter). biectele descoperite în mormântul faraonului ankhamon (etajul i), din dinastia a XVIIi-a, şi ales tezaurul care conţine, pe lângă ultime de bijuterii, sarcofagele interioare aur şi pietre preţioase şi masca mortuară a arulu rege, o adevărată operă de artă. ezaurul rega al faraonului Psusennes ăştia a XXl-a), descoperit în 1940 în ropola anticului oraş egiptean Tanis Sân el-Hagar), aflat la primul etaj, lângă perea dedicata tezaurului lui Tutankhamon. ala mumiilor regale (etajul l, sala 52). arcofagele faraonilor şi cele aparţinând nbrilor familiilor regale, din diferitele ştii, sunt răspândite la toate lele muzeului,

capătul scărilor laterale, către etajul!, a de sud, pe pereţi există *papyri funerari* dinastia a XVIll-a si următoarele ce conţin sxtele unor cărţi cu caracter magico-reli- utile defunctului în lumea de dincolo, de

exemplu „Cărţile morţilor" (sau „Formule pentru a păşi înainte la lumina zilei"), fie ale unor cărţi ce descriu călătoria nocturnă a zeului solar prin cele 12 diviziuni ale regiunilor infernale („Cartea Celui care este în lumea infernală").

Sincer vorbind, nici măcar o zi întreagă petrecută în Muzeul Egiptean (3) nu este suficientă pentru a cuprinde copleşitoarea cantitate de informaţie vizuală şi scrisă oferită în acest adevărat templu modern al antichităţilor egiptene. Nu uita, călătorule, să îţi faci un cadou util şi cu valoare deopotrivă sentimentală, un ghid-catalog al muzeului, cu descrierea tuturor obiectelor şi cu amplasarea fiecăruia. Pentru că atunci când ieşi de acolo, te încearcă o senzaţie ciudată de vid şi te întrebi derutat „cu ce am rămas, ce amintire păstrez despre acest muzeu?", scormonind în adâncurile minţii după un detaliu anume, după o piesă care ţi-a stârnit emoţie... Totul! Totul te-a marcat şi tinzi să te întorci înapoi, ca să-ţi împrospătezi memoria, pentru a nu pierde nimic. Dar Egiptul nu se limitează doar la Muzeul Egiptean (3). Oare ce senzaţie vei avea în faţa piramidelor, te întrebi pe bună dreptate? Sau în interiorul mormintelor din Valea Regilor? Sau în templele de la Luxor şi Karnak?

M-am despărţit cu greu de Muzeul Egiptean (3). înainte de a ieşi, totuşi, am luat şi de data aceasta câteva amintiri cu mine de la librăria de lângă ieşire şi din micul magazin cu

i

suveniruri: o casetă video, un calendar pe imitaţie de papirus, scris cu caractere hieroglifice şi o carte tip album, cu reproducerea fotografică a vigne-telor din misterioasa „Cartea morţilor" egipteană - al cărei titlu în egipteană este de fapt „Formule pentru a păşi înainte la lumina zilei" -respectiv un scarabeu sculptat în alabastru, după modelele antice, de către artizanii de azi ai Egiptului.

Coborând treptele muzeului, am realizat că era deja vremea prânzului şi că îmi propusesem să vizitez si Muzeul Artei Islamice (5) în aceeaşi zi. M-am panicat puţin şi mi-am alocat numai o jumătate de oră, cu drum cu tot, pentru un dejun, achiziţionat (norocul meu.[1]) de la fast-food-urile din Midan Tahrir (2), pentru a sări apoi imediat într-un taxi care să mă transporte în câteva minute în spaţiul isîarmc.

Am traversat aproape în goană intersecţia, mult mai aglomerată decât la orele dimineţii, şi am ajuns mai întâi pe Qasr el-Nil (4), pentru a-mi confirma din timp rezervarea la biletul de avion la sediul Tarom din Cairo, peste drum de Muzeul Egiptean (3).

Sediul Tarom se află la adresa: Sharia Qasr el-Nil, nr. 8-A, Tel.: 202-5766655,202-5766699, Fax: 202-5766622, e-maif: *GSA_TAROM@etsnet.com.eg.*

Apoi am cotit la dreapta, pe Talaat Hârb (4), încercând să ignor mulţimea vitrinelor ispititoare, care te asediază prin varietatea şi cantitatea mărfurilor - ultimele noutăţi în materie de creaţie vestimentară europeană, dar şi elegante compleuri tradiţionale egiptene, pentru doamnele care respectă legea islamică.

Mă îndreptam spre cele două fast-fbod-uri egiptene numite *Felfela,* dar îa prima intersecţie mi-am amintit că ar fi căzui să schimb nişte bani, aşa că am cotit stânga, făcând încă o escală scurtă. Este foarte simplu să schimbi valuta occidentală în lire egiptene, dar invers nu. Moneda egipteană se depre-ciază într-un ritm ameţitor şi toate casele de schimb valutar şi băncile egiptene sunt tentate doar să cumpere valută străină, mai puţin să vândă. Deci, ar fi bine ca aceia dintre dumneavoastră care au lire egiptene şi intenţionează să le schimbe în valută convertibilă în timpul voiajului la Cairo, să o facă din prima zi. Dacă nu reuşiţi, insistaţi în zilele următoare. La prima intersecţie de pe Talaat Hârb (4) veţi găsi pe stânga si pe dreapta oficii de schimb şi chiar unul dintre sediile Băncii Naţionale a Egiptului.

Popas de câteva minute ia fast-food-ul egiptean *Felfela,* pentru „încărcarea bateriilor". Aş fi putut opta pentru unul dintre cele patru fast-food-uri cu specific european din Tahrir Square (2), *KFC, McDonald's, Hardee's* sau *Pizza Hut,* unde, cu numai 10 lire (sau chiar cu mai puţin), poţi

lua un dejun copios în incinta localului sau în variantă „take away". Dar pasiunea mea pentru „egiptenisme" şi-a spus şi de această dată cuvântul şi am ales invariabilul *Felfela* „take away". De fapt, ar trebui să folosesc pluralul. Pe Talaat Hârb, aşa cum spuneam, există două fast-fooduri cu acest nume, unul lângă altul, iar imediat cum ceteşti la dreapta, pe Sharia Hoda Shaarawi, la nr, 15, poţi lua liniştit dejunul în penumbra intimă şi liniştită a restaurantului *Felfela,* decorat asemenea unei oaze, cu susurul unui izvor improvizat, şiroind pe o ministâncă din piatră de râu şi cu stele de mare agăţate pe pereţi. Spre deosebire de cele două fast-food-uri, la restaurant turistul beneficiază de un sortiment variat de specialităţi egiptene şi orientale, după preferinţă. Se pot mânca fructe de mare, miel sau pasăre, salate din legume şi iaurt, desert şi se poate bea o bere bună şi o cafea tare şi aromată. Aici se poate comanda cu 30 de lire un meniu întreg. Nu uitaţi să luaţi în calcul şi bacşişul!

Felfela: Sharia Hoda Shaarawi, nr. 15, Tel.: 202-3922833, deschis: zilnic, între orele 6.00-24.00.

Mi-am rezervat în gând popasul la restaurant, pentru cină, şi am intrat în fast-food-uri. Am ales un sandviş cu calamar şi ketchup picant la 3,75 lire, o salată tahina din pastă de susan, la 75 de piaştri, un sandviş cu tamnia (o chiftea vegetariană incredibil de gustoasă, din făină de năut, susan, verdeţuri şi ceapă, în lipie arabă din aluat nedospit, garnisită cu roşii şi castraveţi - vă amintiţi de falafelul din bistrourile arabe din Bucureşti?), la acelaşi preţ şi desertul preferat, Om *AU,* la 2,5 lire. Pentru a-mi potoli setea, am ales un suc natural din fructe proaspete, stoarse pe loc, din magazinul de lângă *Felfela,* la 1,25 lire. In 15 minute eram din nou gata să-mi continuu „expediţia" cairotă.

Pe fiecare stradă importantă există asa-numitul *„juice-bai"* (deschis: zilnic, între orele 8.00-22.00}, uşor de recunoscut după expoziţia de fructe etalate ori atârnânde în sacoşe, la intrare. Alegi, comanzi, preţ de nimic, plătii la casier, apoi vânzătorul stoarce fructa! sau fructele fn faţa ta, ţi le oferă simplu sau în diverse combinaţii exotice, cu cuburi de gheaţă. Un deliciu! Le găsiţi lângă *Cafe Riche* şi *Felfela,* dar se spune că cel mai bun este *Fraghly Fruits,* de pe Sharia Arab League, nr. 71, în Mohandiseen. Cam de aceiaşi statut se bucură şi magazinele de fructe de pădure şi seminţe (ma'la), care oferă toate sortimentele de alune, arahide, caju, migdale, fistic, seminţe de pepene galben şi verde, dovleac şl adesea bomboane şi apă minerală. *Om* 4//este un fel de budincă din fâşii de aluat de pâine, peste care se toarnă lapte; se garniseşte cu nucă de cocos, alune de pădure, fistic şi stafide şi se serveşte fierbinte. Bârfele transformate de timp într-un story savuros, spun că acest desert a fost introdus în Egipt de domnişoara O'Malley, amanta irlandeză *a* khediv-ului Jsmaî).

Aş fi putut alege şi varianta mâncării tradiţionale egiptene care se vinde pe stradă, mult mai ieftină şi

deseori delicioasă - este suficient să adulmeci aromele îmbietoare care copleşesc străzile la vremea prânzului. Pui k rotisor, budinci de toate tipurile, musaca, *shishtauk* (o tocăniţă din carne de pasăre şi legume), vinete picante, prăjite şi asezonate cu suc de lămâie, diferite variante de *toarnă* (cu ou, carne, vegetariene), pastă de fasole în varianta *ful* (fasole /ava înăbuşită), cartofi prăjiţi şi, bine-înţeles, vestitul *koshari,* după care se dau în vânt mai toţi studenţii, egipteni sau străini, sunt printre cele mai solicitate meniuri. Adăugaţi la acestea 0 cantitate apreciabilă de produse de patiserie egiptene, cu mirosuri şi gus turi exotice, găsite din loc în loc pe toate străduţele şi multe-multe fructe, cumpărate în general din *suq* (piaţa orientală), la preţuri... ridicole,

***Koshari* este un amestec de paste, orez prăjit, ceapă călită, linte, sos de chilii, roşii şi, după preferinţă, bucăţi de carne de pui, toate garnisite cu un sos picant de roşii.**
1 kg de banane se poate cumpăra în funcţie de zonă, magazin (piaţă sau tarabă ambulanta) şi anotimp cam cu 2 lire; 1 kg de mandarine, costă cam 2-3 lire; pepenele galben în variantă liliputană, dar deosebit de aromat şi foarte dulce, se cumpără cu 3-5 lire/kg; căpşunele costă 8 lire/kg.

Cu forţe noi, am sărit într-un taxi care m-a dus în 10 minute (şi 3 lire), pe bulevardul Qasr el-Nil (4), trecând prin faţa clădirii Operei din Cairo, la Muzeul Artei Islamice (5), un fel de prim pas în lumea plină de magie şi arabesc a Egiptului islamic.

De fiecare dată când pătrund în Muzeul Artei Islamice (5), mă întreb de ce mă copleşeşte acelaşi sentiment de pioşenie şi veneraţie faţă de divinitatea supremă, indiferent cum ar numi-0_A oamenii - lisus, Yahve sau Allah. In paranteză fie spus, Egiptul este astăzi, şi în acest caz, unul dintre exemplele sugestive şi pozitive de coabitare în bună înţelegere a celor trei mari religji monoteiste şi a confesiunilor lor. întrebarea este, firește, retorică, iar răspunsul lesne de priceput. Faţada construcţiei, de puţină vreme elegant renovată, are caracteristicile tipice ale artei islamice, respectiv arcade în formă de potcoavă (dar evoluând în sensul arcului ascuţit, specific moscheelor egiptene din secolul al Xffl-Sea), tivită în partea superioară de o bordură reprezentând minarete miniaturale. Cât privește interiorul muzeului, el amintește, ca şi în cazul moscheelor, prin elementele dispuse, de trăsăturile esenţiale ale casei profetului Mohamed din Medina.

Deşi arcul în formă de potcoavă este tipic arhitecturii islamice, arcul ascuţit a fost şi el cunoscut. Probabil de origine siriană, adaptat de omeiazi, acesta a fost caracteristic şi moscheelor abbaside. Din Irak, el a fostadus în Egipt în secolele al IX-lea şi al X-lea. în cazul moscheelor egiptene din secolul al XIII-lea, construite sub mameluci. arcul ascuţit are un profil gotic, evidenţiind influenţa motivelor arhitectonice europene aduse de cruciaţi.

Muzeul a fost fondat în 1902-1903, din nevoia de a oferi un spaţiu

Muzeul Artei Islamice (5) - conţine exponate care refectă preponderenţa artei islamice în Egipt

pentru colectarea şi expunerea lucrărilor de artă islamice. In 1880, Muzeul Egiptean, pe atunci aflat la Giza, începuse deja să adune şi să prezinte atât antichităţi islamice, cât şi preislamice, la iniţiativa khediv-ului Tewfik, conducătorul Egiptului din acea vreme, care avea funcţia de vicerege al statului. După mutarea Muzeului Egiptean la Cairo la începutul secolului al XX-Iea, a fost creat imediat, în 1903, şi Muzeul Artei Islamice (5), cunoscut şi sub numele de Muzeul Islamic. Mii de artefacte, datând din perioada cuprinsă între anii 642 d.H. (când Egiptul a fost transformat într-o ţară islamică) şi 1879, au fost transferate din Muzeul Egiptean în cel nou înfiinţat - manuscrise şi mostre de caligrafie (dintre care remarcabile Coranuri mameluce), săbii, armuri, elemente de arhitectură şi mobilier, textile, piese ornamentale din metal. Cele mai multe dintre ele (panouri în stuc-co, pietre de mormânt, sculpturi în lemn, obiecte din sticlă colorată sau din ceramică, arme şi cărţi) au fost realizate potrivit legii musulmane, care interzice reprezentările umane sau zoomorfe. Unele opere însă, în special din secolele al X-lea, al Xî-lea şi al XH-lea, perioada când ţara a fost condusă de dinastia şiită fatimidă, au încălcat restricţiile religioase, reflectând influenţa tradiţiilor persane. Este considerat cel mai mare muzeu islamic din Orientul Mijlociu, adăpostind peste 80.000 de obiecte rare, datând din zorii Islamului şi până în perioada otomană, la care se adaugă un vast supliment de 10.200 de artefacte. Ca şi în cazul Muzeului Egiptean (3), nici aici nu este suficientă o zi ca să îl explorezi.

Exponatele aparţin diferitelor perioade islamice prin care a trecut Egiptul, printre care cea fatimidă, ayyubidă, turcă şi persană. Casetele în care era păstrat Coranul care a aparţinut cândva sultanului Shaaban sunt adevărate opere de artă, punând în valoare meticuloasa măiestrie a artizanului. Nu ocoliţi nici covoarele iraniene şi turceşti de o frumuseţe răpitoare. Printre artefacte se numără şi cele descoperite în 1980 şi care au făcut senzaţie: hârtii imprimate în bloc, o dovadă arheologică în sprijinul confirmării ipotezei că arta tipăririi a fost cunoscută în Egiptul fatimid cu multe veacuri înainte de inventarea ei în China şi cu patru secole înainte de adoptarea ei în Europa.

O notă în plus de atractivitate pentru turişti (şi, hotărât lucru, şi pentru mine, în fiecare escapadă egipteană, pentru că nu aş rata pentru nimic în lume experienţa „live" acelor... o mie şi una de nopţi cairote din secolul al XXI-lea!) o reprezintă grădina muzeului, cu o fântână de secol XIX, care a aparţinut Palatului Monasterli de pe Rhoda Island, un foişor şi câteva sculpturi în piatră - parcă aştepţi dintr-un moment în altul să auzi glasul unei tinere recitând în pavilion versuri de iubire în aşteptarea prinţului... în aceeaşi clădire se află şi Biblioteca Egipteană, renumită pentru manuscrisele egiptene şi persane.

Muzeul **Artei Islamice** (5) **se află în** M i ci a n Ahmad Maher, la **intersecţia străzilor Sharia Bur (Port) Said** şi Sharia **a'l-Qala'a,** la **vest de Poarta Bab Zuwayla. Program: duminică-joi:** 9.00-16.00; **vineri:** 9.30-11.30,**13.30-16.00.**

La întoarcere, am preferat călătoriei rapide şi insipide cu taxiul o plimbare pe jos, pe străduţele centrului comercial cairot. îmi era dor de sporovăială veselă a negustorilor, de gentileţea (şi insistenţa agasantă!) cu care ştiu să-şi vândă marfa şi, implicit, să-şi atragă clienţii, de coloritul exotic al produselor. Din Piaţa Operei am luat-o pe Sharia Adly, trecând pe lângă unul dintre localurile care adăpostesc celebrele cafeterii ale lanţului comercial Groppi's, faimoase în Cairo, dar şi în Alexandria, după cum veţi afla ceva mai târziu (cafeterie, şi nu „cofetărie", cum s-ar putea crede datorită asocierii fonetice, deoarece aici cafelei i se acordă respectul cuvenit, chiar dacă produsele de cofetărie şi patiserie sunt de-a dreptul divine!). Am rezistat tentaţiei de moment, pentru că în planul meu ceva mai târziu în această zi figura o „descindere" obligatorie la cafeteria *Groppi's* din Talaat Hârb, un fel de sediu central, cel puţin după cum glăsuieşte memoria vremii. Peste câteva minute dădeam din nou piept cu forfota de pe Talaat Hârb. Şi iată-mă! - doar eu şi magazinele!

Potrivit specificului oriental (poate şi respecând un principiu clasic al structurării funcţionale a oraşelor, pentru că acelaşi lucru 1-am remarcat şi în cazul unui oraş emblematic al spiritului european, Viena), centrul comercial al capitalei egiptene este brăzdat de străzi nesfârşite, cu acelaşi tip de magazine, de pildă, încălţăminte, pielărie, decora-ţiuni interioare, articole de uz (electro) casnic, veşminte sau obiecte pentru nuntă... Staţi să vedeţi ce va fi în zona bazarului Khan el-Khalili! Mulţimea de magazinaşe „monoarTicol" sunt, pe alocuri, întrerupte de altele cu marfa diferită - probabil pentru a sparge monotonia - dar care converg cumva cu nota străzii. Ulterior am descoperit că fiecare zonă a oraşului Cairo respectă aceleaşi principii, singura diferenţiere fiind făcută în fucţie de situaţia financiară şi materială a

locuitorilor, ceea ce se reflectă în calitatea mărfurilor şi în nivelul preţurilor. Ştii ceva, dragă cititorule-turist de pe plaiuri mioritice? Cairo este locul ideal de unde să-ţi faci cumpărăturile -preţuri avantajoase, marfa din belşug şi de bună calitate. O pereche de pantofi eleganţi, 70-80 de lire, un com-pleu de damă, 100 de lire, o pereche de pantaloni biue-jeans, 50 lire. Nu in traţi în magazinaşele cu suveniruri, aveţi răbdare să ajungeţi în Khan el-Khaliii! Doamnele vor aprecia cu siguranţă deliciile cumpărăturilor din zona comercială. Problema va veni (numai) la vamă şi la excedentul de bagaje.

Timp de un ceas, m-am bucurat de vitrinele încântătoare, după care am decis să-mi odihnesc picioarele în sediul cafeteriei Groppi's din Midan Talaat Hârb, în salonul special destinat acestui moment al relaxării. Am oscilat între produse de patiserie şi prăjituri; în final au câştigat ultimele şi am comandat o cafea - teribilă! - la gândul căreia zâmbeam încă din Piaţa Operei.

Cafeterille *Groppi's*

La început a fost... prima „cate society" europeană din Cairo. Azi se numeşte lanţul clasic *Groppi's,* cu cinci locaţii în capitală. Cea în care am poposit, cândva ramura palaţială din Midan Talaat Hârb, a pierdut ceva din farmecul de odinioară, din cauza lucrărilor de renovare, însă calitatea şi savoarea produselor (adevărate delicatese) a rămas neschimbată. Dacă ai norocul să te nimereşti în Cairo în Săptămâna Mare, dinaintea Paştilor, perioadă foarte importantă pentru spiritul religios al creştinilor copţi, ai şansa să-ti desfeţi privirile şi papilele gustative cu ouă şi iepuraşi de ciocolată şi cu un tip de cozonaci împletiţi, specific acestor locuri, având ouă vopsite fixate din loc în loc în aluatul înfoiat şi mândru de aromat. Unde mai pui că poţi cumpăra liniştit ouă fierte gata vopsite în culori pastelate, de aici sau de la orice patiserie deservită de creştinii copţi. Programul zilnic al cafeteriei din Midan Talaat Hârb este 7.00-23,00.
Spre deosebire de aceasta, interiorul paneiat al *Garden Groppi's* de pe Sharia Adly nu s-a schimbat semnificativ de la al Doilea Război Mondial, când soldaţilor cu grade inferioare nu li se permitea accesul. Programul este zilnic, între 7.00 şi 23.00. în ambele cazuri însă, preţurile sunt pe măsura locaţiei şi a calităţii produselor. Alte două verigi ale lanţului sunt Groppi's *Al'Americaine,* pe Sharia Emad el-Din, şi pe Sharia Talaat Hârb, ambele pe colţ cu Sharia 26 Yulyu.

Pe la amurg, m-am hotărât să mă întorc în timp de câteva ore la hotel, pentru a mă odihni. La lăsarea nopţii intenţionam să mă reîntorc în forfota cairotă. Atunci de abia se spune că începe adevărata viaţă a oraşului.

Am revenit pe Qasr al-Ainy (1) pe la ora opt seara şi, cum peste drum de *Biue Nile Grocery* ştiam că era un Internet-cafe, am intrat, am plătit 10 lire şi mi-am verificat poşta electronică, aruncând în eter pentru cei dragi inimii mele, aflaţi acasă, primele poveşti personale şi personalizate din ciclul nopţilor arabe egiptene.

Un taxi m-a dus apoi către restaurantul *Felfela.* Pe drum am zâmbit

celor câteva cafeterii tradiţionale egiptene *(ahwas),* destinate mai ales bărbaţilor. Aici, în aroma ameţitoare a tutunului pipei cu apă, numită narghilea *(sheesha,* la egipteni) poţi asista la un taifas oriental adevărat, împănat cu poveşti relatate de vestiţi specialişti locali. Cairoţii se relaxează savurând o cafea *(qahwa)* sau un ceai tare (shai) ori un *karkade* (un fel de ice *tea* îndulcit, din flori uscate de hibis-cus - trandafir japonez - care se poate consuma şi în timpul zilei, în special în perioadele caniculare, fiind foarte răcoritor), la o partidă de table sau şah oriental *(shatranj).*

Cât despre *sheesha,* aceasta este în Orient şi în Egipt în mod deosebit o adevărată instituţie. *Sheesha este o* stare de a fi şi un ritual în acelaşi timp, a cărei origine coboară în timp, cu mai bine de cinci veacuri, bucurân-du-se de o foarte rafinată tradiţie. Orientul are o altă percepţie asupra „trasului" din narghilea decât are Occidentul despre fumat. Poate şi pentru că, în Orient, timpul este vecin cu eternitatea, scurgându-se infinit mai lent.

Taifasurile bărbaţilor egipteni nu îşi au rostul, dacă nu sunt însoţite de *sheesha* în acele case destinate fumatului, cafenelele, aflate îndeobşte la colţurile străzilor şi pe jumătate deschise, unde clienţii stau şi privesc lumea din scaunele lor plasate aproape chiar în traficul maşinilor.

Cafeaua şi ceaiul au deveniţi desfătări instituţionalizate de când; aceste băuturi au fost introduse în Egipt din Yemen, în zorii Evului Mediu. Astăzi, povestitorii profesionişti *(qasas)* sunt adesea înlocuiţi de emisiuni de televiziune sau filme video, dar oamenii nu renunţă niciodată la table şi domino, după cum fumătorii au rămas fideli pipelor lor cu apă. De aceea, unul dintre deliciile orientale apreciate de occidentali, bărbaţi şi femei deopotrivă, este de a. reuşi să pătru»dă *in* această societatej semiînchisă, de a fi acceptaţi ca egalii şi de a lua parte la un „ritual dej socializare" tradiţional. Elementele esenţiale sunt: parteneri plini de viaţă şi sporovăială gălăgioasă asezonată cu *karkaâe, qahwa, shai* sau *sheesha.*

***Sheesha,* aşa cum este cunoscută în Egipt, a fost timp de secole în Qrietrtu! Mijlociu elementul standard pentru fumat. Unii spun că şi-ar avea originea în zona Turciei, acum jumătate de mileniu, alţii - în Siria, unii - în Persia sau fndia, alţii - pe continentul american. Oricum,**

Sheesha *(sau* narghileaua) - o tradiţie egipteană de secole

acest spaţiu dintre Orientul Mijlociu si Turcia este dominat de fumatul pipei care face apa să bolboroseasc㠍 in toate restaurantele si cafenelele zonei, în Egipt, ea a apărut fa începutul secolului al XVIMea. Mulţi preferă iumatulu) obişnuit pe cel al sfiees/ie;, datorită tutunului amestecat cu zahăr de melasă, miere si fructe uscate - struguri, caise, căpşuni, mentă, cireşe, cel mai popular şt recunoscut fiind însă mărul.

Vorbele de duh orientale spun că ţigările sunt pentru cei grăbiţi. Când fumezi o *sheesha,* ai timp să te gândeşti, să reflectezi. Te învaţă răbdarea şi toleranţa şi cum să apreciezi o companie plăcută, îţi redă echilibrul atât de necesar în întâmplările vieţii cotidiene. In plus, este un mod plăcut şi scuzabil pentru oameni de a petrece puţin timp împreună. Iar spre deosebire de ţigările obişnuite, tutunul pus pe cărbuni încinşi în farfurioara pipei şi inhalat numai după ce va fi fost filtrat prin apa încălzită din recipientul de sticlă sau metal (uneori o nucă de cocos golită înlocuieşte inedit şi... excentric recipientul tradiţional - le găsiţi în Khan el-Khalili, la negustorii de *sheesha),* elegant modelat şi nu este nociv. Nu este nociv, deşi tăria sa întrece cu mult oricare ţigară sau trabuc de calitate. Dimpotrivă, unii au mers până acolo, încât i-au atribuit proprietăţi curative, unele chiar demonstratei

în Cairo (şi mai mult în occiden-talizata şi liberala Alexandria), există cafenele unde este permisă participarea femeilor la această rafinată îndeletnicire de... pierdut vremea. Şi, legat de acest aspect, iată încă o mostră din înţelepciunea orientală. O ghicitoare întreabă cam aşa: „cine este această prinţesă, care stă în picioare în palatul său, cu mâna îndoită pe şold?" Răspunsul: *sheesha.* Vasul pentru apă al pipei, terminat în partea de sus cu o farfurioară pentru cărbune şi căpă-celul pentru tutun, evocă o coroană. Formele recipientului, pe acelea apetisante ale corpului unei frumoase orientale. Furtunul viu colorat prin care se inhalează aroma tutunului -un braţ îndoit pe coapsă. Palatul este o metaforă pentru ambianţa ideală în care se consumă o „şedinţă" de *sheesha:* perne mari, covoare, relaxare. La sfârşitul secolului al XlX-lea şi începutul celui de-al XX-lea, femeile din înalta societate turcă adorau să fie fotografiate lângă pipa lor, care devenise un element esenţial al oricărei întruniri intelectuale şi sociale. Astăzi, din spaţiul Orientului Mijlociu şi până în Egipt, femeile sunt mari amatoare de *sheesha,*

Ceainăriile şi cafenelele *Fishawi's {Ei Fishawy* din Khan el-Khalili) şi *Al-Shataranj sur*\(mai spaţioase şi mat sofisticate, cu tavane înalte şl oglinzi.
Prima şi-a câştigat faima datorită sutelor de boluri de pipa umplute 24 de ore din 24. Se află în spatele hotelului El-Hussein din Khan el-Khalili. Aceasta este cea mai veche ceainărie din Cairo, condusă de aceeaşi familie din 1773 şi este deschisă non-stop. Se bea ceai de mentă si se fumează sheesha. Existenta sa

este legată de numele celebre ale literaturii egiptene, precum Naguib Mahfuz. Localul a cunoscut apogeul în anii '20 şi '30 ai secolului de curând încheiat. (Numele scriitorului îl dă şl pe acela al unui magazin de cafea, anexă a cafeteriei Khan el-Khalili). *Al-Shataranj ă\n* cartierul Sayyida Zeinab este un loc predilect al jucătorilor de şah, *AH Baba* din Midan Tahrir, al literaţilor, iar *Al-Wahia* de pe Sharia Qadry, cum ieşi din Sharia Bur Said, pentrucei din zona rurală care poposesc în Cairo, însă majoritatea cafenelelor au o clientelă eclectică, Chiar şi hotelurile de lux, precum *Intercontinental* sau *Le Meridien,* au cafenele moderne şi elegante, deschise toată noaptea.

Deşi nu sunt fumătoare, recunosc că de fiecare dată când trec prin dreptul unei cafenele, apreciez aromele bogate ale tutunului din pipele cu apă ale egiptenilor.

Cinez liniştită la *Felfela,* Am ales un meniu uşor (atât în privinţa caloriilor, cât şi a preţurilor!), compus mai mult din salate cu sosuri care intră la categoria aperitive *(mezze)* şi mai puţin din feluri principale: *shanklish* (cremă de iaurt picant în ulei de măsline), *babaghanough es tahinah* (vinete tocate amestecate cu pastă de susan, usturoi, castraveţi verzi tocaţi şi condimente), *fishkebab* (un kebab excelent de peşte), *tabbouleh* (salată de pătrunjei tocat, amestecat cu grâu mărunţit - burghul -, roşii, mentă şi lăptuci, asezonată cu ulei de măsline şi zeama de lămâie) şi salată de mozzarella cu roşii şi morcov ras. Desertul, un bol cu *mehalabiyyah* (orezul nostru cu lapte de la bunica!) şi, firește, cafea. Totul, numai cu 25 de lire.

Am pornit apoi agale pentru a admira spectacolul nocturn al străzilor cairote. De la ora 22.00 începe adevărata viaţă a oraşului. Canicula din timpul zilei este înlocuita cu o adiere plăcută, uneori răcoroasă. Egiptenii ies la plimbare în familie (adeseori cu toţi membrii acesteia - soţul, soţia şi toţi copiii, de obicei mulţi, de la cel mai mare la cel în cărucior), ia cumpărături sau aleg spectacole de film unde îşi scot prietenele sau iubitele. Poţi vedea siluetele acoperite integral de văluri negre ale doamnelor egiptene, care se supun principiilor islamice ultrareli-gioase în privinţa vestimentaţiei în public şi care ies la plimbare însoţite de soţi sau în grupuri de două-trei prietene şi poposesc în faţa magazinelor de bijuterii, de unde îşi aleg o broderie grea şi rafinată din aur - singurul accesoriu care aruncă o pată de strălucire pe negrul hainelor lungi şi întunecate.

Deşi forfota este de trei ori mai mare decât în timpul zilei, posibilitatea de a fi jefuit sau atacat în plină stradă este extrem de redusă. De fapt, aproape ai tendinţa să spui că.în Egipt nu se fură. La aceasta par să contribuie mai mulţi factori, în primul rând, structural, în lumea islamică există un cult pentru onestitate, onoare şi pentru cuvântul dat. Furtul

este un act atât de josnic, încât este repudiat în primul rând de către opinia publică. Apoi, pedepsele prin care sunt sancţionate aceste tipuri de delicte sunt atât de aspre, încât şansele ca ele să se petreacă sunt mult mai mici decât în ţările occidentale.

Cu toate acestea, pentru rarele cazuri de asemenea incidente, există un telefon de urgenţă, 122. Sediul politiei turistice este pe Sharia Adli, la nr. 5; Tel.: +202-390.60.27.

Pentru turişti, distracţiile nocturne in Cairo capătă amprenta locală. Există cluburi, baruri şi discoteci, în special în zona marilor hoteluri de lux, unde se poate urmări un spectacol de cabaret în stil occidental, dar şi reprezentaţii autohtone, cu dansatori orientali sau cu performeri specializaţi în dansul dervişilor rotitori. Dar nu trebuie să treceţi cu vederea nici plăcerile culinare aflate în sutele de restaurante de toate categoriile, specialităţile bucătăriei Orientului Mijlociu fiind cele mai căutate. Iar dacă doriţi ceva şi mai extravagant, un restaurant plutitor, pe Nilul în bătaia lunii, este o alegere de neuitat.

Restaurantele plutitoare pot reprezenta pentru turist un mod excelent de a încheia o zi egipteană si de a admira apele zeului Nil. Iată câteva sugestii (preturile sunt per persoană): • *Nile Maxim* (Tel.: +202-3408888, ext. 8383); ancorat în faţa hotelului Marriott, care îl şi administrează; oferă servicii complete pentru dejun (14.30-16.30; 45 lire) şi cină (20.00-22.00 şi 23.00-01.00; 95-135 lire), în ambianţa muzicii egiptene live; Ea cină - show de dansuri orientale din buric.

• *The Nile Pharaoh&Golden Pharaoh* (Tel.: +202-5701000); o pereche de ambarcaţiuni cu imitaţii faraonice, frize de scarabei, ferestre pictate cu flori de lotus aurite şi chipuri de Horus pe proră şi pupă; ancorate la 1 km sud de El-Gama'a Bridge şi aflate în administrarea lanţului hotelier Oberoi, cele două vase oferă croaziere pentru dejun (14.30-16.30:72 lire), la apus (numai vinerea, 17.00-18.30; 45 lire) şi cină (20.00-22.00,20.45-22.45, 22.30-00.00 si 23.30-01.30; 95 lire); trebuie să ajungeţi cu jumătate de oră înainte de plecarea vaselor; atmosfera, ca şi în cazul anterior, este întreţinută prin muzică si dansuri orientale.
• Sc'arabe'efTel.: +202-3554481); ancorat pe Cornişă, lângă Helnan Shepheard's Hotel; ieşiri zilnice: 14.30-16.00 (50 lire, inclusiv dejunul); 18.00-19.30 („sunset cruise"; preţul minim, 21 lire); 20.00-22.00 şi 22.00-00.30 (ambele 85 lire, inclusiv cina). Ultima ieşire are un show oriental, cu o trupă de dansatoare din buric.

Am revenit la hotel când tiecuse de multă vreme de miezul nopţii Aş fi dorit să admir răsăritul soarelui pe malul Nilului, dai- oboseala de peste zi începuse să mă ameninţe şi o posibilă ratare a programului de a doua zi mi-ar fi stricat toată călătoria.

Traseul II (Cairo islamic)

Moscheea Sayyida Zemab (6) - Moscheea lui Ahmad Ibn Tulun (7) - Moscheea Al-Azhar (8) - Bab Zuweyla (9) - Shana Mu'izz li-Din Aflah („strada confecţionenlor de corturi") (10) - Moscheea lui Aqsunqur („Moscheea albastră") (11) - Citadela lui Salah al-Dm (12) - Moscheea lui Muhammad Aii (13) - Cimitirul de nord (14) - Khan ei-Khalili (15)

în misiunea mea de explorator, denumisem această a doua zi „islamică", deoarece doream să fac un tur al celor mai interesante locuri musulmane din fascinanta „metropolă a universului", cum fusese descris Cairo în secolul al XlV-lea de către renumitul istoric arab Ibn Khaldun. Pentru că, dragă cititorule-turist, dacă n-ai văzut Cairo, n-ai văzut lumea! Deşi, la prima vedere, a numi o parte a oraşului „islamică" pare un non-sens, deoarece Cairo este capitala unui stat arab musulman, termenul s-a încetăţenit denumind mai curând moştenirea trecutului islamic al acestei doamne orientale - o lume a vechilor moschei, a Citadelei lui Salah al-Din (12), a celei dintâi universităţi din lume, a nenumăratelor porţi medievale ale cetăţii de odinioară sau a bazarelor

Harta traseului II (Cairo islamic)

Moscheea lui Ibn Tul un **(7) - construita în anul 879**

datând de acum 1.500 de ani. Vestigii ale lumii arabe sunt la tot pasul, dar îmi propusesem să revăd doar câteva dintre ele, care îmi rămăseseră aproape de inimă.

La primele ore ale dimineţii, am pornit pe jos, traversând Qasr al-Ainy (1), spre două monumente de arhitectură religioasă splendide, moscheile Sayyida Zeinab (6) şi cea a lui Ahmad Ibn Tulun (7). Sunt apropiate una de cealaltă, dincolo de staţia de metrou Al Sayyida Zeinab, spre est, ţinând Sharia Bur Said. Cea dintâi este legată de patroana sfântă a oraşului, nepoata profetului Mahomed, Sayyida Zeynab, fiica lui Aly Ibn Abu Taleb. Mormântul său este în interiorul moscheei Sayyida Zeinab (6), prima dată renovată în 1549 şi reconstruită din nou în 1761. în 1884 şi 1942 a fost complet reconstruită. Faţada principală, minaretul şi cupola sunt tipice stilului mameluc. Interiorul este frumos decorat cu arabescuri şi inscripţii. Este unul dintre cele mai populare locuri de pelerinaj musulmane.

Arabescul reprezintă în **arta** islamică **un desen curgător complex, de forme florale, animaliere,** frunze sau forme **geometrice.**

Din Sharia Bur Said, dacă faci stânga pe Sharia Qadari, ajungi la Moscheea lui Ahmad Ibn Tulun (7). Aceasta este a treia moschee construită în Egipt, în 879, de către guvernatorul de atunci al Egiptului, Ibn Tuiun, trimis în această funcţie de către califul abbasid din Bagdad. Acest amănunt explică influenţa arabă din zona mesopota-miană în arhitectura monumentului. Atmosfera de pace din interiorul moscheei este specială, cum nu se întâlneşte în nici o alta din oraş. Pe lângă faptul că este cea mai veche din Egipt, este şi cea mai mare din ţară. Are câteva trăsături unice, precum scara exterioară în spirală a minaretului neobişnuit, singurul de acest fel din Egipt, similar cu cel al faimoasei moschei Samarra din Irak.

Drumul meu s-a îndreptat apoi spre nord. Taxiul m-a dus mai întâi pe Sharia Bur Said, trecând pe lângă Muzeul Artei Isiamice (5), pe Sharia Al-Azhar, până am ajuns la Moscheea Al-Azhar (8), una dintre cele mai vechi din Cairo. Renumele său se leagă de faptul ca este cea mai veche universitate din lume şi unul dintre

Moscheea Ai-Azhar (8) - una dintre cele mai vechi din lume şi prima universitate din Cairo

cele mai importante centre pentru studiul religiei islamice.

Moscheea a fost fondată în 970 de Jauhar, un fost sclav ajuns general în armata califului Moizz, un membru al dinastiei fatimide. Primul curs s-a ţinut în 975. în anul 988 a fost transformată în universitate şi s-a dezvoltat ca un centru de prim rang pentru studierea Islamului, oferind educaţie pentru discipoli de toate vârstele, în secolul al XII-lea, Salah al-Din a transformat universitatea într-un centru al ortodoxiei religioase, ca parte a pianului său de război împotriva cruciaţilor din Occident. Până aproape de 1925, în universitate s-au ţinut cursuri legate strict de tradiţiile şi interpretările Coranului, textul sacru al Islamului. Liberalizată în 1924 şi 1925 prin reformele instituite sub auspiciile guvernului egiptean, universitatea s-a extins, incluzând studierea limbilor străine, a ingineriei, agriculturii, comerţului, ştiinţelor şi medicinii. Programul cursurilor de teologie şi jurisprudenţă islamică nu s-au schimbat. Din 1962 li s-a permis şi femeilor să se înscrie la cursurile universităţii, fiind admise 100 în acei an. în 1992, circa 90.000 de studenţi îi frecventau cursurile. Biblioteca centrala a universităţii conţine aproximativ 80.000 de volume, dintre care multe manuscrise.

îndreptându-mă apoi spre sud, în direcţia Citadelei (12), nu am putut să nu fac un popas şi la Bab Zuweyla (9). *Bab* înseamnă „poartă", Cairo având cândva opt asemenea intrări masive în zidul care împrejmuia în perioada medievală cetatea. Din acestea opt, astăzi se mai pot vedea vestigiile a trei dintre ele, Bab el-Futuh, Bab Zuweyla şi Bab an-Nasr. Bab Zuweyla (9), uneori numită al-Mitwalli de către unii locuitori, marchează hotarul sudic al Cetăţii fatimide, cu toate că azi oraşul s-a extins dincolo de această poartă. Numele său vine de la al-Zawila, un trib berber în apropierea căruia soldaţii fatimizi fuseseră încartiruiţi. Deşi seamănă foarte mult cu celelalte porţi, Bab Zuweyla (9) are o tradiţie mai bogată, pentru că pe aici plecau credincioşii în pelerinaj anual la Mecca şi tot aici 1-a spânzurat sultanul Salim pe Tumanbey, ultimul dintre sultanii mameluci, Un spectacol inedit se desfăşoară deasupra porţii în fiecare noapte, când muzicanţii îmbogăţesc oraşui cu sunetele instrumentelor lor.

De la Bab Zuweyla (9) spre sud, drumul se bifurcă. In dreapta, Sharia Mu'izz li-Din Allah (10), mai este numită de către localnici „strada confecţionărilor de corturi", unde ai ocazia să vezi un adevărat bazar de corturi uriaşe, care îşi aşteaptă clienţii. Sunt confecţionate manual, cu motive arabe, în culori vii, fiind

utilizate atât la priveghiuri funerare, cât şi la festivaluri religioase. Pe stânga, coborând pe Sharia ad-Darb al-Ahmar, ajungi la Moscheea lui Aqsunqur (11), de pe Sharia Tibbanah, unul dintre cele mai vânate obiective turistice islamice din Cairo, după cum susţin ghizii. Construită de către prinţul Aqsunqur al-Nassery pe la 1347, dar cu multe adăugări ulterioare, moscheea este cunoscută sub numele de „Moscheea albastră", datorită splendidului mozaic albastru din marmură din care este făcut exteriorul edificiului, aceste olane bleu-gri fiind aduse din Damasc. Pe lângă moschee se vede deja ceea ce a mai rămas din Zidul lui Salah al-Din care înconjura odinioară cetatea.

Şi iată că am ajuns şi anul acesta într-unul dintre punctele cele mai vizitate de către turişti în Cairo, un complex arhitectonic de o frumuseţe şi o măreţie răpitoare, ale cărui forme impunătoare strălucesc sfidând timpul, sub razele soarelui egiptean, Citadela lui Salah al-Din (12), cu a sa Moschee a lui Muhammad AH (13), ce tronează pe un vârf de colină asemenea unui pașă scufundat în perne. Se poate ajunge la ea fie pe Sharia ad-Darb al-Ahmar, fie pe Sharia Al Qala'a (Qala'a însemnând „citadelă", pronunţat „aala"), care intersectează Sharia al-Salibah chiar în Midan Muhammad Aii, lângă Citadelă (daca vreţi să indicaţi taximetristului unde să vă ducă, iar el ştie doar egipteana, este suficient să rostiţi „aala Saladin"). Spre nord se poate ajunge pe Sharia Salah Salim, care intersectează în faţa Citadelei autostrada King Khaled.

Complexul este unul dintre cele mai mari monumente din lume legate de războaiele medievale, reprezentând un reper aerian clar al părţii de est a oraşului, începută de Saîah al-Din în 1176, modificată şi extinsă de sultarii de mai târziu, Citadela este celebră pentru moscheele, muzeele şi fortul din care este compusă. In interiorul complexului, Moscheea lui Muhammad Aii (3) este de departe cel mai frumos edificiu, cu domurile sale etajate şi minaretele gemene. Privită din spate

Moscheea lui Aqsunqur (11), num. -.i „Moscheea albastră", cu ziduri din căiăinidă albastră, acoperite cu motive florale; unul dintre cele mai vizitate obiective din Cairo

Interiorul moscheei lui Muhammad AII (13), construită în stil otoman baroc

(partea de nord), Citadela îşi dezvăluie caracterul profund medieval.

Citadela lui Salah al-Dîn (12) Trăind între 1138-1193, Salah al-Din (Saladin pentru occidentali), kurd de origine, din familia Abbasizilor, a ajuns în 1169 vizir al Egiptului, iar în 1171 a suprimat conducerea fatimidă a ţării, alăturând-o c al i f atu l u i ortodox abbasid şi devenind conducător al statului. In această supremă funcţie, Salah al-Din a fortificat teritoriul pentru a-1 proteja împotriva atacurilor cruciaţilor. Iniţial, Citadela (12) a servit atât ca fortăreaţă, cât'si ca cetate regală. Legenda spune că Salah al-Din a ales această locaţie datorită aerului curat. El, spune povestea, ar fi atârnat bucăţi de carne de jur-împrejuru! oraşului. După o zi, acestea s-a r fi stricat peste tot, 'cu excepţia zonei Citadelei, unde ar fi rămas proaspete mai multe zile. Realitatea însă a glăsuit cu totul altfel: locaţia oferea un avantaj strategic dublu, pentru a domina oraşul şi pentru a-1 apăra de eventualii atacatori externi. Salah al-Din a folosit cele mai moderne tehnici de construcţie în materie de fortăreţe pentru a înălţa prima Citadelă. Zidurile aveau 10 m înălţime şi 3 m grosime.

Bir Yusuf (Puţul lui Salah al-Din) a fost săpat la o adâncime de 87 de m, pentru a atinge pânza freatică şi pentru a furniza locuitorilor fortăreţe! resursele de apă potabilă. Suficient de larg, asemenea unei rampe, acesta permitea animalelor să pună în mişcare maşinăria care aducea apa la suprafaţă. Majoritatea fortificaţiilor; au fost construite după Safah al-Din, fiind adăugate de către fiecare invadator, inclusiv de către britanici, unii distrugând destul de mult din ceea ce existase anterior. După moartea lui Salah al-Din, nepotul său, AI-Kamil, a întărit Citadela (12), lărgind mai multe turnuri, în 1218, ajuns sultan, AI-Kamil şi-a mutat rezidenţa în Citadelă (12), unde a construit palatul pe locul unde astăzi este împrejmuirea sudică. Deşi palatul nu mai

există, această zonă a rămas până la construirea Palatului Abdeen. la mijlocul secolului al XIX-lea, sediul guvernului pentru Egipt. Până la mijlocul secolului al XVII-lea, Citadela (12) devenise un district rezidenţial împrejmuit, cu magazine private şi puncte comerciale, cu bai publice şi un labirint de străduţe. Paşa Muhammad Aii (1769-1849), viceregele otoman (khediv) al Egiptului (1805-1849), care a reformat şi modernizat ţara, este responsabil de considerabila transformare a Citadelei (12) prin noile construcţii înălţate, împrejmuirea nordică a devenit domeniul său privat, Moscheea sa, omonimă (13), construită în stilul baroc otoman între 1811-1814 (după alte surse între 1830-1857), care imită impozantele moschei din Istanbul, domină astăzi împrejmuirea sudică. Aici era sediui guvernului până la mutarea sa ulterioară în Palatul Abdeen. Astăzi, într-o anexă a moscheei, de trei ori pe săptămână {luni, miercuri şi sâmbătă) ansamblul naţional egiptean El-Tanourra oferă gratuit turiştilor de la ora 19:30 un spectacol inedit de muzică, dans şi culoare, inspirat din dansul mistic prin învârtire, sama, al fascinanţilor dervişi rotitori. Nu-! rataţi, este o experienţă de neuitat! Astăzi, în Citadelă (12) mai există Muzeul Naţional al Poliţiei, iar fostul Palat al Haremului lul Muhammad Aii (rezidenţa familiei khediv-ului) găzduieşte din 1949 Muzeul Militar al Egiptului, fondat de regele Faruq. Camera de Vară a acestui muzeu conţine un sistem elaborat de fântâni de marmură, bazine si canaluri, în scopul răcirii aerului şi asigurării unei atmosfere plăcute în perioada caniculei, în spatele muzeului se mai află un mic Muzeu al Trăsurilor, care conţine opt asemena mijloace de transport utilizate de familia khediv-ului, La capătul împrejmuirii nordice este Moscheea lui Suleyman paşa, prima moschee din Egipt construită în stil otoman, datând din 1528. Citadela este astăzi cel mai popular monument nefaraonic din Egipt vizitat de turişti. Pentru turiştii care debordează de energie, o plimbare de la Citadelă (12) la bazarul Khan el-Khaliii este o experienţă teribil de plăcută.

Și, pentru că era luni, mi-am propus să revin pe seară Ia spectacolul dervișilor din Citadelă, urmând ca apoi să fac o plimbare nocturnă în bătrânul şi vestitul suq cairot, Khan el-Khalili.

După un dejun de data aceasta profund european, dar consistent, de bună calitate şi ieftin, de ia *Pizza Hut,* m-am întors pentru câteva ore la hotel, pentru o porţie de relaxare înainte de partea a doua a „campaniei" în mijlocul civilizaţiei arabe, pe înserat.

Pe drum, am trecut pe lângă o zonă despre care, dacă nu știi ce se ascunde în spatele zidului masiv ce o înconjoară, te-ai gândi că este o cetate medievală. Da, este un fel de... cetate, dar numele său popular are o rezonanţă funestă, Orașul morţilor. Este în realitate Cimitirul de nord (14). Dar, stupoare! Este un cimitir, poate unicul din lume... viu! Adăpostind multe morminte mameluce - printre care şi Mausoleul lui Farag Ibn Barquq, construit în 1411, cu domuri sculptate în piatră, Complexul lui Ashraf Barsbey din 1432 şi uimitoarea Moschee a lui Qaitbey din 1474 (care apare şi pe bancnota egipteană de" l liră, cu un dom în formă de floare şi stea), cimitirul este o curiozitate a Egiptului, adăpostind, încă din perioada

Oraşul morţilor (14), denumit astfel deoarece multe familii sărace trăiesc în prezent în cavourile de aici

medievală, mulţi egipteni sărmani, care şi-au făcut din cavourile spaţioase locuinţe pentru familiile lor numeroase. Astăzi, din cauza suprapopulării capitalei şi a nivelului scăzut de trai al locuitorilor, Oraşul morţilor (14) este un „cartier" al celor care trăiesc printre şi în interiorul mormintelor. Şi iată cum, încă o dată, se realizează o punte între Egiptul faraonic şi cel contemporan, asigurându-i-se eternitatea spirituală. Pentru că vechii egipteni nu au considerat niciodată mormântul ca un loc în care viaţa se termină, ci, dimpotrivă, acel spaţiu unde adevărata viaţă începe. A fi însemna a muri...

Pe la ora 19.00, taxiul m-a lăsat din nou la poalele Citadelei (12). Deja începuseră să se adune turiştii avizaţi de show-ul insolit al dansatorilor mistici care urma să se producă peste puţină vreme. Paznicii poliţişti ai complexului intra în vorbă cu turiştii, mai ales cu turistele, în special dacă ele sunt singure, blonde, până în 30 de ani şi vorbesc engleză sau franceză. Agale, îşi face apariţia un cuplu de francezi trecuţi de prima tinereţe (sau de a doua), el cu basc â la Resistence, ea cu nelipsita eşarfa înfăşurată la gât, acum în variantă egipteană. De undeva din stânga îşi face apariţia unul dintre protagoniştii spectacolului, pe jos, împingând o bicicletă. O dată ce te-ai obişnuit cu ei, îi recunoşti oriunde. Poartă manta neagră şi fes alb, tricotat. El va fi unul dintre muzicanţi. Se aude zgomotul motorului unui autocar, care opreşte chiar în faţa porţii. Dar turiştii nu au voie să coboare. Paznicii sunt de neclintit. Deschiderea nu se face mai devreme de 19.30. Arând în vedere că intrarea este liberă, iar până la sala care găzduieşte spectacolul trebuie să parcurgi un drum serios, toată lumea se află în poziţie de start, chiar dacă nimeni nu lasă să i se vadă pe chip nerăbdarea. Vă mai amintiţi de etalonul de civilizaţie occidental care sancţionează în mod etic nere-spectarea locului din rând pe care îl ai? Aici, în aşteptarea dervişilor, toate normele europene cad. Parcă toţi ar fi români! Iar când poliţistul deschide

larg porţile, avalanşa de turişti se revarsă într-o goană nebună către sala de la poalele Moscheii lui Muhammad Aii (13), pentru a prinde cele mai bune locuri în faţă. Parcă eşti la cros, iar condiţia fizică este importantă -drumul este în pantă!

Norocul meu! Am Ioc pe rândul al doilea din faţă *şi* pot să fac fotografii bune. Filmatul acestui spectacol este interzis, nu se ştie de ce.

Sala s-a umplut până la refuz. Turiştii trec la asaltarea firidelor laterale cu băncuţe din piatră, tăiate chiar în zidurile masive.

începe spectacolul Sunt trei categorii de performeri. Mai întâi muzicanţii, în negru, cu instrumente de suflat, asemănătoare ney-ului (fluier) original al dervişilor rotitori din Konya (Turcia). Urmează un alt grup din ansamblul egiptean *El Tanourra* (denumit astfel datorită fustelor largi, în formă de clopot şi viu colorate), alcătuit din artişti costumaţi în alb, virtuozi ai cimbalelor şi tobelor încrustate cu sidef, şi dansatori, un preambul la show-ul „rotitorilor" ce va urma. Muzica este din ce în ce mai ritmată, re acaparează, este imposibil să nu simţi cum vibrezi şi tu, simplu turist, la sunetele înalte, la tumultul extatic declanşat de aceşti maeştri-vrăjitori.

Şi iată că îşi fac apariţia, pe rând, cei doi protagonişti, artişti denumiţi

Dervişi rotitori

dervişi, care în numai treizeci de minute reuşesc să lase cu răsuflarea tăiată întreaga asistenţă. Nu datorită vitezei din ce în ce mai rapide cu care se învârt, nu din cauza dexterităţii uluitoare cu care îşi rotesc deasupra capetelor cele două rânduri de fuste largi, imprimate multicolor, nu numai pentru că, în loc să se prăbuşească, ei dau impresia că se înalţă prin dans şi nu doar datorită mişcărilor acrobatice care marchează apoteotic finalul spectacolului, turiştii (mai ales cei americani) aplaudă în delir sau în extaz grupul de bărbaţi care, altfel, pe străzile oraşului, în viaţa cotidiană, se dizolvă în chip magic în milioanele de chipuri egiptene asemenea. Aceşti artişti, fakiri moderni ai Orientului, au pus stăpânire, preţ de un ceas, pe

spiritele nestatornice ale occidentalilor, facându-i una cu marele spirit universal. Pentru un ceas, eliberându-si propriile spirite de vălurile multicolore ale ignoranţei, dervişii au deschis o poartă invizibilă către o altă lume, unde timpul înseamnă eternitate, lumină, cunoaştere şi iubire. O lume, cu siguranţă, mult rnai pură şi mult mai frumoasă decât cea căreia îi aparţinem.

Dervişii rotitori din Cairo **Aparţin sectei Mawlawiya afiliată unui ordin mistic sufit, fondat în Konya, Turcia, în secolul al XIH-lea de către maestrul poet Jalalleddin Meviana Rumi, el însuşi un mistic sufit. în Occident sunt cunoscuţi drept „dervişii rotitori", datorită dansului mistic prin învârtire, sama, o cale de unire extatica a misticului cu divinitatea supremă, o formă de iubire prin muzică si dans, prin care aceştia se eliberează de legăturile pământeşti. *Derviş me* din persană, însemnând „suplicant". Sunt întrucâtva asemănători cu monahii creştini. Idealul sufit de unire cu Dumnezeu (Aliaţi) a fost privit de musulmanii ortodocşi ca o blasfemie şi din acest motiv secta dervişilor rotitori a putut să înflorească în Egipt fără ameninţarea persecuţiilor numai în_perioada turcilor mameluci şi otomani, în Egiptul modern, această sectă este minusculă în comparaţie cu alte ordine sufite. Fiecare element al ceremonialului învârtirii are o semnificaţie simbolică. Muzica lor simbolizează muzica sferelor, iar învârtirea dervişilor, rotaţia planetelor. Mâna dreaptă înălţată spre cer şi cea stângă îndreptată în jos înseamnă că harul primit de la Dumnezeu este distribuit către umanitate prin intermediul dervişului dansator, care are funcţia de „canal" de legătură între lumea divină, spirituală şi cea terestră, materială.**

Se întunecase de mult timp când am ieşit de la spectacolul uluitor al dervişilor. Cairo islamic este superb noaptea, toate moscheile strălucind în bătaia luminiţelor aurii ca astrul nopţii sau verzi precum steagul Profetului. La fel este şi Khan-ul (Piaţa), cum este numit în limbaj turistic bazarul medieval Khan el-Khakli (15), cel mai mare din Orient şi cel mai vechi, având aproape opt veacuri de viaţă. Aici se poate urmări ritmul biologic al egipteanului, deoarece forfota serilor şi nopţilor este mult mai mare decât cea de peste zi.

Pentru turistul experimentat, bazarul acesta, născut în secoluJ al XÎV-lea, este o capcană irezistibilă. Cu labirintul de străduţe înguste, cu maga-zinaşele aparent micuţe, dar care, odată ce intri, descoperi un adevărat univers de câte şi mai câte obiecte (multe pe care le vezi pentru prima dată), suq-ul acesta atrage într-un mod bizar şi unic. Găseşti acolo toate tipurile de suveniruri pe care şi le-ai dori sufletul, de la statui de zei la cartuşe „personalizate" sau piramide în miniatură, de la mirodenii la bijuterii din aur şi argint şi îmbrăcăminte tradiţională *(gdabiyo),* de la articol din piele la amintiri islamice sau chi piese de mobilier oriental, de cochilii marine în culori aprinse obiecte casnice din cupru sau sticlă,! de la *sheesha* cu tutunul adecvat I amulete islamice.

Şi că veni vorba despre Papyri şi cartuşe „personalizate". Vă promisesem că vă ajut să vă scrieţi numele în hieroglife. Iată cum procedaţi: în spaţiile goale ale cartuşelor vă scrieţi numele cu un marker auriu, literele prenumelui conform alfabetului din anexa de la sfârşitul ghidului. Simplu! Şi economisiţi şi banii pe care i-aţi da negustorului pentru „talentul" său de scrib egiptean.

în Khan te tocmeşti la sânge pentru fiecare marfă aleasă, iar dacă nu o faci, ţi se duce vestea în tot bazarul. Ritualul târguitului trebuie respectat şi cu cât îl cunoşti mai bine, cu atât devii mai preţuit.

în general, valoarea obiectului pe care îl doreşti este cu puţin peste jumătate din preţul anunţat de negustor la „prima strigare". Dacă îl refuzi, eşti invitat să negociezi la un pahar de ceai, în ritmul timpului egiptean în care un minut înseamnă cam un sfert de oră... Da, hotărât lucru, trebuie să ai timp în acest Egipt miniatural reprezentat de Khan.

Multe dintre magazinele de acelaşi tip sunt grupate de-a lungul unor străduţe lungi şi înguste sau în anumite zone. De pildă, există străduţa lucrătorilor în cupru, Wekalet al-Balah, pentru textile, mai ales bumbac, sau Mohammed Aii, pentru instrumente muzicale. Majoritatea obiectelor poaită forma sau imaginea emblematică a ţării, modelul faraonic. Dar nici modelele islamice nu sunt mai puţin atrăgătoare.

Khan el Khalili (15) **-** un uriaş **bazar** care **acoperă** o suprafaţă **asemănătoare unui cartier**

Dacă vrei să faci un popas, la capătul bazarului există câteva restaurante cu terasă şi un hotel renumit, Oberoi. Mulţi turişti aleg acest hotel aflat chiar la capătul bazarului pentru ambianţa specifică şi pentru a se simţi departe de centrul modern al oraşului. Spaţiul acesta este o punte între trecut şi prezent, iar prezenţa moscheilor din apropiere reprezintă un atu pentru atmosfera medievală. De la terasele restaurantelor sau de la balconul hotelului, priveliştea este aparte -două moschei somptuoase, una în faţa celeilalte, ansambluri de dansatori şi muzicanţi ce desfată zilnic simţurile spectatorilor, între un *karkade* şi o *sheesha.*

Cât despre suveniruri... hmm, ce poţi alege la prima vedere din sacul cu minunăţii pe care zeii 1-au răsturnat în mijlocul Khan-ului? Fiecare să-şi găsească după pofta inimii! Ar fi mai nimerit... Mărturisesc că magazinaşele încărcate de aromele grele ale par-fumurilor, oferite în sticluţe fistichii, asemenea arabescurilor, îmi iau toată suflarea, ca şi kitsch-urile inspirate din tradiţia faraonică. Nu că nu aş fi ales vreodată pentru colecţia mea de orien-talisme asemenea obiecte, dimpotrivă, dar când ajungi să te familiarizezi cu ele, magazinaşele ţi se descoperă într-un mod inedit. Remarci ceea ce la prima vedere nu ţi se arătase: perne grele, din piele sau din ţesătura covoarelor de Buhara, în care te scufunzi asemenea paşalelor, costume beduine, în culori amestecate, şi ample broderii aplicate, o mulţime de *galabiya* - veşmântul tradiţional egiptean - îmbrăcat deopotrivă de bărbaţi şi femei. Poţi vedea o mulţime de șaluri și eșarfe, care, prin dimensiunile năucitoare, pot servi foarte bine şi ca umbrar în zilele toride pentru vânzătorii ale căror magazine le ornamentează, obiecte de mic mobilier cu încrustaţii de sidef, aplice ornamentale din argint, carpete din piele de crocodil sau cu modele religioase islamice, covoare din păr de cămilă, iatagane arabe din cupru, statuete din pietre semipreţioase-jad, coral, onix, esenţe cu arome exotice, cunoscute de milenii, pentru purificarea spaţiului locuit (de noxe, dar și de spirite rele), pe care negustorul ţi le oferă direct din saci.

Dacă ai noroc, uneori îi poţi vedea și pe dervișii rotitori în bazar, oferind reprezentaţii seara, în aer liber, în apropierea moscheilor.

Restaurantul *Khan el-Khalili* Locaţie: Oberoi Hotels, El-Badistan Lane, nr. 5, Khan el-Khalili Bazaar; preţuri: 40-65 lire; bucătărie orientală; Te!.: +202-5903788

M-am întors din Khan spre dimineaţă, deşi forfota încă nu se domolise, încă îmi mai stăruiau în memoria olfactivă aromele de smirna, tămâie şi tutun de măr, încă mai negociam preţurile cu versaţii negustori...

Traseul III (Cairo creştin)

Biserica Sfântului Sergiu (16) - Biserica Sfintei Barbara (17) - Biserica Sfântului Gheorghe (18) - Biserica Sfintei Fecioare (19) - Biserica El-Mu'allaqa (sau „Biserica atârnândă") (20) - Muzeul Copt (21)

A doua zi, îa ora nouă, am luat metroul de la staţia Sayyida Zeinab, peste drum de Garden City, către Muzeul Copt (21). Chiar aşa se numeşte această oprire. Se află în Vechiul Cairo, unul dintre cele mai bătrâne spaţii ale capitalei egiptene, unde povestea Egiptului faraonic se continuă în varianta creştinilor copţi. Aceştia se consideră chiar urmaşii locuitorilor de acurn patru milenii de pe malurile Nilului. Şi pe bună dreptate, măcar dacă ţinem seama de limbă, copta fiind ultimul stadiu în evoluţia egiptenei hieroglifice, dar cu scriere în alfabet grecesc, în loc de miile de semne reprezentând păsări, animale, zei şi oameni.

Numită şi Masr al-Qadima, această zonă este anterioară oraşului Cairo modern. Se zice că aici ar fi existat o aşezare încă din secolul al Vl-lea î.H. Mai târziu, romanii au construit o fortăreaţa, cunoscută astăzi sub numele

Church oî the Holy Virgin **(Qasryyat** ai-Rihan)

Harta traseului III (Cairo creştin)

t Sitt Barbara, a Sfintei Barbara (17), arsă în incendiul lul Fustat din 750 şi restaurată în secolul al Xi-lea,

• Keniset Mar Girgis, a Sfântului Gheorghe (18), construită prima dată în 684. Ciădită pe un turn roman, este bine cunoscută pentru camera de nuntă, din secolul al IV-lea, rezervată ceremoniilor religioase.

• Biserica Sfintei Fecioare (19) din Babylon Al-Darag, Qasr el-Sham, din secolul al XI-lea.

• El-Mu'allaqa, „Biserica atârnândă" (20), cea maij renumită din Cairo, construită iniţial în secolul al j VIMsa, în vârful zidurilor romane.'Patronul său J spiritual este tot Sfânta Fecioară Măria. I

Sentimentul că te afli într-un spaţiul creştin este pregnant de cum pătrunzffl în acest uriaş cartier. Nu ştiu daca aceasta este datorată doar prezenţei] bisericilor şi mănăstirilor vechi, dar aml remarcat că parcă şi lumina zilei] străluceşte altfel aici. Eână şi maga-1 zinele, deşi comercializează aproape aceleaşi tipuri de suveniruri, sunt... alt-| fel. Străduţele amintesc de cele din Cetatea Veche a Ierusalimului şi ai sen timentul straniu că te afli la începu-j turiie creştinismului, pe vremea când; lisus, copil, pribegea, făcând primele minuni prin ţara faraonilor, sau ceva mai târziu, pe vremea când monahis mul abia se năştea.

j

Bisericile şi mănăstirile oferă cre-j dindoşilor un adevărat arsenal de amu-1 lete creştine protectoare, rozarii saul apă sfinţită, materiale obişnuite în asemenea situaţii, dar cu iz egiptean.

Poarta de Sud a zonei este una din-tre cele mai vechi structuri. Aici se află Muzeul Copt (21), fondat în 1908. Este

Biserica Sf, George (detaliu de pe faţadă)

de Babylon. O parte a zidurilor romane încă se mai pot vedea. După răspândirea creştinismului de-a lungul Egiptului, acest spaţiu a devenit un avanpost, cu peste 20 de biserici construite pe o suprafaţă de numai 1,5 km^2. Dintre acestea, astăzi au mai rămas doar cinci, alături de cea mai veche moschee construită vreodată în Egipt. Şi încă un amănunt pitoresc: după căderea Ierusalimului, prin anul 70 d.H., zona a cunoscut un adevărat aflux de evrei, dovada fiind cea mai veche sinagogă din Egipt, aflată tot aici, Ben Ezra, datând din secolul al IX-lea.

***Bisericile din Vechiul Cairo* (obiective turistice): • Abu Serga, a Sfântului Sergiu (16), considerată cea mai veche din Cairo, construită în secolul ai IV-lea pe locul unde famiiia lui lisus Christos a poposit ia sfârşitul călătoriei în Egipt.**

Muzeul Copt (21) adăposteşte exponate-dovezi ale prezenţei creştinismului timpuriu în Egipt

situat între zidurile fortăreţei romane a Babylonului şi conţine 14.000 de piese, comori rare ale civilizaţiei copte, dintre care şi faimoasele texte de la Nag Hammadi - o colecţie impresionantă de 1.200 de foi de papyrus. Cele două aripi ale muzeului, cu mai multe coridoare, au amândouă 30 de săli. In cartea sa, „Cairo, biografia unui oraş", James Aldridge mărturisea: „Aici mitologiile vechiului Egipt, Greciei, Romei şi creştinismului sunt atât de puternic împletite în artefactele acestui muzeu, încât uneori se pot vedea originile unei religii în cealaltă în chipul cel mai frust cu putinţă."

Am petrecut mai mult de o jumătate de zi în acest muzeu fascinant si în acest cartier creştin, de care copţii sunt foarte mândri, mai ales că limba coptă încă se vorbeşte, fiind limba liturgică, iar marile sărbători religioase creştine sunt extrem de respectate de către credincioşii copţi.

In acest context nu pot să nu vă povestesc o amintire extrem de plăcută dintr-o vizită anterioară. Mă nimerisem în Egipt de sărbătorile pascale şi am dorit să particip la slujba învierii într-o biserică coptă ortodoxă. Firește, puteam alege pe oricare dintre cele din Vechiul Cairo, despre care tocmai v-am povestit. Dar am hotărât să merg la una mai apropiată, în Garden City. O biserică aflată într-o clădire înaltă, înscrisă perfect în stilul arhitectonic al locului, pe care, dacă un localnic nu mi-ar fi indicat-o, aproape că nu aş fi distins-o de celelalte constucţii. Interiorul amplu a fost totuşi neîncăpător pentru mulţimea credincioşilor. Mă priveau de peste tot icoane cu sfinţi realizate în acelaşi stil al celor din bisericile din Vechiul Cairo, chiar dacă le despart aproape două milenii. Ascultam ritualul slujbei în limba coptă şi încercam să-mi imaginez cum rosteau vechii egipteni cuvintele în hieroglife. M-au impresionat bucuria adevărată de chipurile credincioşilor şi larma veselă a mulţimii de copii care nu părea să deranjeze pe nimeni - iată iubirea, toleranţa, adevărata comuniune. Vechiul şi Noul Cairo sunt unite prin spiritul egiptean, acelaşi ca la începuturile istoriei.

Traseul IV (Complexul de la Giza)

Giza - Piramida lui Kheops (22) - Muzeul Bărcii Solare (23) - Sfinxul (24) -Saqqarah - Complexul funerar şi Piramida lui Djoser (25)

încă o zi egipteană, încă o călătorie cu taxiul, şi asta încă în zorii zilei, pentru a ajunge în timp util. De data aceasta mai lungă, mai obositoare şi mai costisitoare, Dar irezistibilă. S-ar putea numi „Cu taxiul în deşert spre Giza şi Saqqarah". A fost suficient să-i spun şoferului „Haram Giza" (Piramidele, Giza), pentru a înţelege destinaţia dorită. 20 de lire, atât am plătit pentru a merge în condiţii confortabile la celebrul platou din deşert, care etalează privirilor una dintre cele şapte minuni ale lumii antice, o minune despre care vorbeşti folosind pluralul: piramidele faraonilor Kheops, Khefren şi Mikerinos. Oricât ai citi despre ele, oricât te-ai documenta, un lucru este cert: nu poţi să le înţelegi imensitatea până nu le vezi. Străjuite de Sfinxul enigmatic şi tăcut, aceşti coloşi de peste 100 de metri înălţime îţi taie respiraţia.

O vizită la Giza, pe îndelete, **îţi ia** aproape **o zi -drumul până acolo,** canicula, **vizitele** în fiecare

S Mortuary Temple

Harta traseului IV {Complexul de la Giza)

,iU.uhh^^i||u^^^hUj^^^^^IHBF

piramidă, asta dacă ai norocul să fie toate trei deschise publicului. Mare atenţie la orele de vizită. Trebuie să ajungeţi până în ora 11.00, ca să prindeţi intrarea cu ultimul grup de turişti, daca nu, aşteptaţi redeschiderea, după ora 13.00. Intrarea costă 40 de lire şi nu aveţi voie să faceţi fotografii înăuntru. Sunt convinsă că nu v-aţi pus niciodată problema drumului între piramide. Pare că nu se mai sfârşeşte şl de abia atunci când le ocoleşti realizezi cât de uriaşe sunt. Interiorul, aproximativ asemănător pentru toate trei, pentru mine este fascinant. Am sentimentul că plonjez direct în trecut, acum patru milenii, oricât de anevoios ar fi traseul - urcă, coboară, tavanul este atât de jos, încât trebuie să recurgi la mersul piticului, apoi, brusc, o scară în rampă, către camera funerară. Urci, stupoare! Este goala! Numai un sarcofag masiv, din granit, descoperit, în rest, nimic, doar pereţi înalţi şi goi. Şi zgomotul sistemelor de ventilaţie din aşa-nurnitele tuneluri de „aerisire". De ce am făcut această precizare? Toii egiptologii sunt acum de acord că, de fapt, scopul real al acestor tuneluri nu era ventilaţia giganticei construcţii, ci semnificaţia lor era una religioasă şi funerară, servind ca nişte indicatoare care îi permiteau sufletului faraonului defunct să circule prin piramidă, între lumea pământeană şi cea de după moarte, şi să-şi regăsească trupul în camera unde acesta odihnea (cameră care nici până în ziua de astăzi nu a fost găsită, deşi arheologii sunt convinşi de existenţa ei, undeva, în inima piramidei, în spatele unui zid de piatră...).

Amatorii de senzaţional, teribilişti, se întind în sarcofag - cea mai puternică atracţie este pentru sarcofagul lui Kheops din Marea Piramidă (22), imitând somnul de veci al faraonului dispărut. Este amuzant la prima vedere, dar mi se pare totuși o impietate. Când ieşi iar la lumina soarelui, te asaltează nenumăraţii negustori de amintiri de la piramide. Este o condiţie aproape obligatorie să te fotografiezi pe o cămilă (care mie îmi inspiră mai curând milă) înzorzonată, biata de ea, cu ciucuri multicolori și care se supune docilă comenzilor stăpânului care o exploatează. Dacă te gândești însă cât de săraci sunt acești locuitori de la marginea capitalei, care trăiesc numai din câștigurile de pe urma negoțului turistic cu aceste animale sau cărți poștale, mai că îţi vine să cedezi la insistenţele agasante de a te fotografia pe cămile sau de a cumpăra ilustrate.

Lângă Piramida lui Kheops (22) se află Muzeul Bărcii Solare (23), pe care vă sfătuiesc să nu îl rataţi. Taxa este de

Piramida iui Kheops (22) - intrare; una dintre cele şapte minuni ale lumii antice, singura care a dăinuit

poate fi admirată de la etaj, datorită dimensiunilor sale uriaşe.

Marea *Piramidă a fui Kheops (22)* Este cea mai mare construcţie de acest fel. Celelalte două mai mici, alăturate, aparţin fiului, respectiv nepotului lui Kheops. Â fost construită în timpul domniei lui Kheops (2551-2528 Î.H.). Baza sa formează un pătrat aproape perfect, lungimea totală fiind de circa 230 m. înălţimea sa iniţială era de 146.7 m, aproape cât un bloc cu 50 de etaje. Cercetătorii au estimat că au fost folosite 2.300.000 de blocuri de piatră, fiecare de 2,5 tone.

Muzeul Bărcii Solare (23) adăposteşte barca funerară cu care sufletul faraonului decedat călătorea în lumea de dincolo

30 de lire şi la intrare vi se distribuie o pereche de papuci de protecţie, pentru că barca uriaşă este construită din lemn, care, din cauza vechimii, trebuie protejat, barca fiind astfel expusă în acest muzeu închis. De fapt, în 1954, anul descoperirii bărcii, au fost găsite, de către arhitectul egiptean Kamal El Malakh, două asemenea bărci solare, datând de acum aproape 5000 de ani. Ele aparţineau lui Kheops şi se aflau în două nişe în stâncă, la sud de marea Piramidă. Fiecare avea 36 m, fiind perfect conservate. Rostul lor era unul funerar-reîigios, destinate călătoriei faraonului defunct care urma cursul soarelui pe cer, de la răsărit la apus -de aceea era nevoie de două bărci, una de zi şi una de noapte.

Muzeul oferă curiozităţii publicului numai una dintre bărci, care

Cobor pe lângă Sfinxul (24) cel grav şi secretos, alături de care nu rezist să mai fac un rând de fotografii, ca în fiecare an când vin aici. însă este chipeş că nu îi dai vârsta de... câtev; mii de ani pe care o are. Este destul di greu să îi încadrezi trăsăturile într-u tip distinct, deşi specialiştii sunt d părere că 1-ar reprezenta pe faraonu' Khefren. în faţa impunătoarei statuii se întinde o platformă largă cu scaunej albastre, pentru show-ul nocturn zilnic de sunet şi lumină la piramide -i un spectacol impresionant pe care nu ar trebui să îl rateze nici un turist.

***Sfinxul de la* Glza *(24)* are chip uman şi corp de Eeu. Cu ceva vreme înainte, se credea că îl reprezintă pe faraonul Regatului Vechi, Khefren, numele acestuia fiind pe Stela Visului faraonului Jhutmose al IV-lea (1425-1417 î.H.) care se află între labele colosului. Lungimea corpului Sfinxului este de 72,55 m, iar înălţimea de 20,22 m, Gura are o lăţime de 2 m, nasul -mai mult de 1,5 m lungime, iar urechile -peste 1 m înălţime. Trupul creaturii este zoomorf, cu labe, gheare şi coadă care îi**

Sfinxul de pe platoul de ta Giza (24)

înconjoară coapsa dreaptă. O parte din uraeus-ul regal (cobra sacră ce împodobea fruntea faraonilor), nasul, lobul inferior al urechii şi barba Sfinxului lipsesc. Ultima este expusă la British M u seu m, Numele de Sfinx vine din elină, grecii fiind cei dintâi care i-a u denumit astfel („a strânge tare", „a strangula"), pentru ca şi ei aveau în mitologie fiinţe fantastice cu chip uman şi corp de leu, monştri care îi ucideau pe călătorit ce nu rezolvau ghicitorile lor. Sfinxul de la Giza (24) este sculptat în calcar dur, provenit din aşa-numita Formaţiune Muqqatam. în 1798, când Napoleon, armatele şi savanţii săi au ajuns în Egipt, Sfinxul era îngropat în nisip de peste 400 de ani (nisipul de fapt protejându-l de distrugere) şi a putut fi dezgropat de abia între 1925-1936 de inginerul francez Emile Baraize, Recent, egiptologul-arheolog francez Vassil Dobrev a declarat că a reuşit să-l identifice pe faraonul adevărat căruia i se datorează această uriaşă sculptură. Este vorba despre fiul regelui Kheops, Djedefre.

In jurul complexului de la Giza sunt nenumărate magazine şi restaurante unde turistul poate poposi pentru o scurtă relaxare şi refacere a forţelor după periplul printre piramide, în general, preţurile sunt ceva mai mari, decât în oraş, cam cu 2 lire peste cel cunoscut. Nu vă sfătuiesc să faceţi cumpărături de la Giza, deoarece sunt acelaşi mărfuri pe care le găsiţi în Khan, dar la preţuri de 2-3 ori mai mari, din cauza zonei turistice.

Pentru a vă trage răsuflarea, vă recomand restaurantul *Chicken Tikka,* cu bucătărie orientală şi preţuri rezonabile, între 10-20 lire, care funcţionează şi în sistem „take away". Adresa: Str. El Harâm, nr. 202; Tel.: +202-3854282

De la Giza la Saqqarah taximetris-tul mi-a luat încă 40 de lire, şi asta după îndelungi negocieri. Pe la ora prânzului am ajuns Ia Saqqarah (25), cel mai vechi complex funerar faraonic, unde s-au înălţat primele construcţii în formă de piramidă, reprezentativă fiind cea a faraonului Djoser (25), supranumită piramida în trepte. Regele, care a domnit între 2630-2611 î.H., în dinastia a treia, a dorit un mormânt mult mai elaborat faţă de cele ale strămoşilor săi, iar arhitectul Imhotep a construit această piramidă, pornind de la o bază în sistem de „banchetă" din piatră *(mastaba),* peste care a suprapus mai multe asemenea structuri din ce în ce mai mici, până în vârf. Piramida arată ca un tort de nuntă cu mai multe straturi.

La Saqqarah (25) ai prilejul să vezi multe asemenea structuri piramidale, dar numai din exterior, interiorul lor nefiind deschis turiştilor. Piramidele

platformele 8-11 către sud, în Egiptul de Sus (Luxor şi Aswan).

Va sfătuiesc să vă luaţi bilet la clasa I, deoarece călătoria se desfăşoară noaptea şi durează cam 10 ore, aşa că ajungeţi a doua zi, pe la 11.00, la Luxor. Tichetul de clasa î până la Luxor este cam 51 de lire. Clasa I înseamnă scaune spaţioase, rabatabile, aer condiţionat, oferte de cină şi mic dejun european în vagon. Rareori însă poţi dormi - mai ales dacă ai „şansa" să te întâlneşti cu un grup de turişti americani gălăgioşi. Egiptenii rareori aleg clasa I, din lipsa fondurilor. Turiştii, şi mai ales femeile, sunt sfătuite încă de la ghişee să aleagă clasa I, pentru siguranţa călătoriei.

Drumul până ia Luxor şi chiar până Ia Aswan se poate face şi sub forma unei croaziere pe Nil, oferta a mai multor agenţii de turism egiptene. Te îmbarci pe un vas de croazieră şi navighezi către sud, cu popasuri în cele mai cunoscute situri arheologice (vezi în anexă „hoteluri plutitoare").

Cu greu am reuşit să aţipesc timp de două ore, din cauza frigului şi a freneziei turiştilor americani.

Către dimineaţă, când se crăpa de ziuă, am reuşit să admir, în goana trenului, crâmpeie din peisajul straniu al ţării Egiptului. Şi mă simţeam ciudat de aproape de faraonii care păşiseră cu sandalele lor de aur pe acele dealuri roşiatice.

,

Azi călcam şi eu pe urmele preţioaselor încălţări... t

Piramidalul Djoser(25)-unadinu! **,;,ib inat vechi structuri din piatră din Egipt**

de aici sunt renumite şi pentru textele înscrise pe pereţii interiori, denumite generic „textele piramidelor" şi care sunt formule magico-religioase pentru a ajuta spiritul faraonului defunct să călătorească în Lumea de Dincolo.

La întoarcere, înainte de a ajunge la hotel, mi-am luat bilet din gara Ramses Station, situată în Ramses Square, pentru destinaţia Luxor. Planul meu era să plec a doua zi, dar, cum am avut şansa să găsesc bilet chiar în acea seară pentru ora 22.00, nu am mai stat pe gânduri, oricât m-ar fi încercat oboseala.

La intrarea în gară veţi găsi pe partea stângă (după ce treceţi de filtrul de la poarta principală, asemănător celui de la Muzeul Egiptean) biroul de informaţii turistice, poliţia turistică şi biroul pentru rezervări la vagonul de dormit, în capătul holului principal se vând biletele, în spatele holului sunt

Traseul V (Luxor)

Coloşii iui Memnon (26) - Templul de la Medinet Habu (27) - Templul reginei Hatshepsut de la „Deir el-Bahari" (28) - Ramesseum-ul (29) - Valea Reginelor (30) - Valea Regilor (31) - Mormântul faraonului Seti I (32) - Mormântul faraonului Tutankhamon (33)

Am ajuns a doua zi la Luxor, într-o gară modestă, dar cu nelipsitul filtru. Am luat un taxi de 2 lire şi am ajuns la locul unde intenţionam să mă cazez, în apropierea unuia dintre templele principale, Karnak - Hotelul Horus, de două stele.

Adresa: Horus Hotel; Str. Karnak Temple, Luxor; Tel.:+202-372165

Camera, deşi la preţul celei din Cairo, era mult mai modestă, numai cu duş şi fără şifonier. Dar, având în vedere că îmi propusesem să stau numai două zile şi o singură noapte, eram chiar încântată.

După un mic dejun frugal, la restaurantul hotelului, am închiriat o bicicletă de peste drum (cu 10 lire pentru ambele zile) şi am coborât către malurile Nilului, pentru a prinde aşa-numitul „bac", care te transportă

Harta traseului V (Luxor)

Unul dintre coloşii **iui Memnon** (26)

pe malul celălalt, către necropolele din Vale?. Regilor (31) şi Valea Reginelor (30). Costă numai 75 de piaştri, fiind în realitate o bărcuţă cu motor care pleacă din jumătate în jumătate de oră. Atenţie la negustorii care stau la intrările în hoteluri, vrăjindu-i pe turiştii novici cu bărcile lor cu motor care îi pot traversa Nilul! Fals! Aceste bărci, cărora li se face reclamă de 10-20 de lire de persoană, sunt chiar „bacul" despre care vă povestesc. Ce trece peste 75 de piaştri intră în buzunarul aşa-numitului comerciant...

Desigur, puteţi alege drumul cu taxiul pe un pod peste Nil sau un microbuz care face excursii regulate cu grupuri de turişti către Valea Regilor (31). Sau, dacă sunteţi cunoscători în ale echitaţiei, puteţi să vă aventuraţi într-o plimbare pe cal.

Zona conţine contraste puternice, măcar că sunt cele dintre apa Nilului, de un verde puternic şi straniu, şi cea nisipiu-aurie a deşertului stâncos ce se desfăşoară în zare. De cum cobori, contrastele se îndesesc. Lângă o porţiune fertilă, un câmp întins, verde, care alternează cu casele fellahilor (ţăranilor) din Egiptul de Sus, observi ceva mai departe un deal înalt şi abrupt, uscat, de culoare roşiatică.

Primul popas pe malul vestic al Nilului, primele fotografii - Coloşii lui Memnon (26). înalţi de 19,20 m, aceste două statui uriaşe sunt singurele rămăşiţe dintr-un templu care îl comemorează pe faraonul Amenhotep al Hl-Iea. Fisuraţi fiind, se spune că atunci când bate vântul, ei cântă a jale. Grecii le-au dat această denumire după Memnon, legendarul erou ucis în războiul troian, despre care se spune că în fiecare dimineaţă o cheamă pe mama sa, Eos, zeiţa zorilor, tânguindu-se.

Dacă aveţi mai mult timp la dispoziţie, nu ocoliţi templul de la Medinat Habu (27), construit pentru a-1 comemora pe Ramses al Hl-lea, caracterizat prin scenele militare şi religioase bine conservate, picturile păstrându-şi culorile vii. •.<. - „.

Când şoseaua principală face la dreapta, urmează două locuri obligatoriu de vizitat.

Templul de la „Deir el-Bahari" (28), construit de singura femeie-faraon a Egiptului, regina Hatshepsut, pentru a împlini ritualurile de trecere a defunctei în Lumea de Dincolo. Templul este alcătuit din trei impresionante terase suprapuse, despărţite pe mijloc de un drum ascendent. Numele arab al templului i-a fost atribuit de către copţi în secolul al Vîî-lea, aceştia transformându-l atunci într-o mănăstire.

Cel de-al doilea templu este Ramesseum-ul (29), ridicat în onoarea victoriei faraonului Ramses al lî-lea, în bătălia de la Kadesh, împotriva hittiţilor.

Vă povesteam că drumul se bifurcă, semnalând două zone turistice importante: la stânga, Valea Reginelor (30), cu mormintele unora dintre cele mai importante regine egiptene, printre care Nefertiti, soţia lui Ramses al II-lea; la dreapta, Valea Regilor (31), departe, adâncită mult în inima dealurilor stân-coase, ferind mormintele celor mai importanţi faraoni şi demnitari ai Regatului Nou de jarurile hoţilor şi de alte priviri indiscrete. De fapt, acesta a fost rostul alegerii unei asemena necropole - protecţia somnului etern, liniştit al regilor. Se ajunge destul de greu acolo, strada principală şerpuind printre dealurile roşcate, sterpe. La intrarea

Ramesseum (29) - edificiu ridicat în cinstea faraonului Ramses al II-lea

în complex trebuie să iei un trenuleţ care te transportă direct în inima văii, unde, pe o suprafaţă uriaşă, se întind în adâncurile stâncoase ale pământului mormintele tăiate în rocă, asemănătoare unor apartamente funerare. Compartimentarea lor, deşi diferită de la caz la caz, respectă totuşi aceleaşi principii generale: mai multe camere şi galerii care conduc la camera mortuară.

Cele mai importante morminte sunt cele ale lui Tutankhamon (pentm care trebuie să plăteşti o taxă suplimentară de 40 de lire), Ramses al IlI-lea, Seti I, Amenhotep/Amenophis al II-lea, Thutmes al IlI-lea, Ramses al Vl-lea şi Horemheb. De departe, cel mai frumos

Interior dintr-un mormânt din Valea Regilor (31)

și cel mai impunător este cel al lui Seti I (32). Mormântul lui Tutan-khamon (33), cel mai mic ca dimensiuni, conține și mumia acestuia, deși sarcofagul nu este cel original. Totuși, datorită descoperirii și unicității sale, fiind singurul găsit intact și nejefuit, acesta este considerat cel mai important.

Sentimentul pe care îl am de fiecare dată când cobor în aceste morminte este unul și același, de o stranie bucurie. Nici un moment nu am senzația că pătrund într-un mormânt. Frescele, în culori vii, bogate, cu reprezentări ale activităților defuncților în Lumea de Dincolo, dau o ciudată impresie de viață. Este viața eternă sau adevărată pe care egiptenii vechi o prețuiau atât de mult. Deși atmosfera este sufocantă, aproape irespirabilă și,, cu cât cobori mai mult, cu atât căldura] te copleșește (cele câteva ventilatoare nu sunt suficiente pentru a asigura aerisirea), apartamentele funerare merită vizitate. Dar, ca de obicei, nu ai voie să folosești blitzul.

în Valea Regilor (31) există 34 de morminte, cel dintâi, găsit în 1817, fiind al lui Seti I, de exploratorul Giovanni Belzoni.

La întoarcere, privesc de pe bicicletă casele de pe colinele care probabil ascund atâtea morminte încă nedescoperite. Oamenii, sărmani, își duc viața în continuare, vânzând aceleași amintiri, încercând să atragă valurile necontenite de turiști, pentru a-și asigura, dacă nu eternitatea, asemenea iluștrilor înaintași, măcar ziua de mâine.

Revin la Luxor și fac un popas de o oră în *suq-u* central și prin bazarele cu kitsch-uri. Nu remarc nimic deosebit, ba da, prețuri mai piperate. Și mai este ceva - fizionomia aparte a acestor locuitori din sud, care marchează trecerea către tipul negroid, al populației din Sudan și Etiopia. Analizând chipurile lor interesante și meditând la asemănările cu chipurile faraonilor, uit de oboseala care mă amenință din ce în ce mai mult.

Totuși, peste scurt timp mă trezesc în fața camerei de hotel, unde mă las pradă unui somn profund, uitând complet de cină. „, ,A,OJ«.I*VI.' M

Traseul VI (Luxor, Hurghada)

Templu! zeului Amon din Karnak (34) - Templul din Luxor (35) - Hurghada (36)

A doua zi se anunţă călduroasă, mult mai călduroasă decât cea de la Cairo, caniculară de-a dreptul. Este normal, mă aflu în sud, unde soarele poate fi adeseori nemilos. Iau un suc şi un sandviş cu *taamia,* încalec bicicleta şi mă îndrept spre măreţul Templu din Karnak, dedicat zeului Amon (34). Drumul principal este paralel cu Nilul, dar eu merg în sens invers. Pe marele fluviu, aici, în zona Luxorului, se organizează călătorii de agrement cu ambarcaţiuni cu pânze şi cine marine. La intrarea în Templul din Karnak (34), am lăsat bicicleta undeva în apropiere, legată de o bancă, pentru că în incinta templului nu am avut voie să intiu cu ea. Oricum, am găsit-o intactă la întoarcere, nimeni nici măcar nu o atinsese,

Renumele acestei părţi a oiaşului de azi Luxor, de pe malul estic al Nilului, este legat de ruinele unui complex imens construit aici, unde odinioară se afla Theba, străvechea capitală a Egiptului faraonic, centrul religios al ţării, o dată cu dinastia a XI-a(2134î.H.).

Harta traseului Vi {Luxor, Hurghada)

Vernpiul zeului Arnon **din*Karnak(34)**

Templele, cu zidurile interioare masive, monumentale şi legate între ele prin alei de sfincşi cu cap de berbec, simbolul zoomorf al zeului Amon, se întind pe aproape 3 km^2. Două construcţii mai mici sunt dedicate zeilor Montu şi zeiţei Mut de către Amenhotep al III-îea. Cel mai mare şi mai important templu, acela al zeului Amon (34), se desfăşoară pe 140 m^2, cea mai teribilă trăsătură a sa fiind sala hipostilă, cu acoperişul sprijinit pe 134 de coloane de 21 de m fiecare, construite pe 9 rânduri. Templul a fost început de către faraonul Sesostris I şi completat de Ramses al II-lea, deşi adăugări ulterioare au fost făcute până în secolul I Î.H. Unele dintre cele mai însemnate au fost realizate de Thuthmosis al III-îea (care a condus Egiptul pe la 1400 Î.H.), hieroglifele săpate pe pereţii uriaşi istorisind despre nenumăratele campanii militare pe care faraonul le-a întreprins în Asia şi Africa, în vremea sa Egiptul extinzându-şi mult graniţele.

Reliefuri şi inscripţii acoperă pereţii, iar obeliscuri, statui şi piloni se găsesc peste tot în încăpere. Restaurarea sa sistematică a început încă în secolul al XlX-lea, iar în prezent specialiştii francezi au atins performanţa de a pune întregul templu pe calculator, lucrând la refacerea culorilor originale, din mostrele păstrate pe interioarele coloanelor, acolo unde intemperiile nu au atacat piatra şi inciziile.

O plimbare în Templul de la Karnak (34) începe obligatoriu cu aleea sfincşilor cu cap de berbec, care îl reprezintă pe Amon, zeul fertilităţii şi al creşterii. Sub capetele de berbeci există câte o statuie mică a lui Ramses al II-lea. Naosul capelei lui Philip Arhideu are pentru mine un efect cât se poate de ciudat. Privind cu atenţie reprezentările religioase, ale regelui aflat dinaintea zeului, am avut senzaţia că mă aflu în faţa unor benzi desenate, artistul egiptean reuşind să redea mişcarea cu o asemenea finețe încât ai fi putut gândi că acestea sunt... filmate, şi nu incizate în piatră dură, în urmă cu patru milenii! Lacul Sacru, care era folosit pentru purificare, se întinde în exteriorul holului principal, unde există o statuie a unui scarabeu imens, din vremea lui Amenhotep.

Templul din Karnak - Sharia al-Karnak: Program: 6.00-17.30 (octombrie-septembrie), 6.00-18.00 {mai-septembrie); Intrare: 20 lire egiptene.

Drumul spre Templul din Luxor (35), al doilea obiectiv al excursiei mele în ^Egiptul de Sus, ţine linia Nilului. Intre cele două complexe se află Muzeul din Luxor, cu o colecţie de vestigii descoperite în cursul săpăturilor efectuate în zonă şi în regiunile învecinate. Măreţul complex de la Luxor se află în sens opus celui de la Karnak. De bună seamă, între cele două temple este aproximativ aceeaşi distanţă ca acum trei milenii, când legătura dintre acestea se realiza printr-o alee de 3,5 km străjuită de sute de sfincşi. O dată pe an, în timpul unui imens festival religios, statuia zeului Amon era transportată de la Karnak la Luxor de o ambarcaţiune, ca parte esenţială a procesiunii.

Templul de la Luxor (35), lung de 230 de m, este situat cam în centrul oraşului modern Luxor şi a fost construit de faraonul Amenhotep al IlI-lea şi apoi completat de Ramses a! Il-lea şi Alexandru cel Mare. A fost dedicat lui Amon-Ra, a cărui căsătorie cu Mut era celebrată anual, când procesiunea sacră se deplasa cu o ambarcaţiune de la Karnak la Luxor.

Templul din Luxor - Corniche el-Nil; Program: 6.00-21.00 (octombrie-aprilie), 6.00-22 (mai-sep-tembrie); Intrare: 20 lire egiptene.

Templul din Luxor (35)

Templul era cunoscut în Antichitate sub numele de „Haremul din sud", deoarece era reşedinţa soţiei zeului Amon-Ra, zeiţa Mut şi a fiului său, Khonsu. Statuia lui Amon-Ra era păstrată la Karnak. In timpul festivalului religios anual Opet, statuia sa era adusă într-o mare procesiune de bărci sacre la Luxor, celebrându-se căsătoria divinităţilor. Luxor a rămas sediul puterii de la 2100 la 750 î.H.

La intrare se află un pilon uriaş construit de Ramses al Il-lea şi două statui imense ale faraonului. Iniţia!, două obeliscuri erau în faţa pilonului, dintre care acum se află aici numai unul, celălalt fiind în Place de la Concorde din Paris. Dincolo de pilon se află holul peristil, construit de acelaşi faraon şi bordat pe trei laturi de rânduri duble de coloane cu capiteluri în formă de muguri de papirus. In partea de nord-est a holului se află Moscheea Abu el-Haggag, chiar

în incinta templului antic. Abu
el-Haggag este sfântul islamic protector al Luxorului, înmormântat chiar în incinta moscheei. Restul templului a fost clădit de Amenhotep al 111-lea, începând cu o Colonadă care are 14 stâlpi imenşi pe două rânduri. Urmează curtea faraonului, care conduce spre holul hipostil şi Sanctuarul Bărcii Sacre şi, în cele din urmă, Sfânta Sfintelor - Sanctuarul Statuii Sacre, cu patru coloane, construit tot în vremea lui Amenhotep al ffl-lea. Seara, turiştilor li se oferă un spectacol impresionant, de sunet şi lumină, în care se istoriseşte povestea magnificului templu.

Consultând harta, descopăr că ceva mai sus de Templul de la Luxor (35) se află un hotel cu o poveste demnă de un film hoîlywoodian.

Rafinatul şi somptuosul Hotel Winter Palace păstrează mult din atmosfera începutului de secol XX, vremea când Valea Regilor (31) era cercetată cu asiduitate de detectivii trecutului, arheologii. Cu interioarele sale ample, de o eleganţă grea, orientală, aşteptând parcă turişti numai cu sânge albastru... La Winter Palace a locuit Lordul Carnarvon în timpul campaniei din 1922, când el şi Howard Carter au descoperit mormântul intact al lui Tutankhamon. Şi tot aici, în 1979, s-au filmat unele secvenţe dintr-un policier american, despre o tânără savantă din Anglia, care făcea o descoperire de senzaţie, legendarul mormânt al lui Seti I, intact, însă, care conţinea o comoară uriaşă. „Sfinx", acesta este numele filmului care a fost punctul de pornire al aventurii mele egiptologice, la o vârstă când deschideam ochii asupra istoriei omenirii...

Winter Palace se numeşte acum şi Sofitel. Este un hotel de mare clasă, de 4 stele. A fost recent renovat şi readus parţial la splendoarea de dinainte, încă se simte forţa personalităţii camerelor din vechea clădire. Adresa: Sharia Corniche el-Nil, Tel.: +202-380-422, Fax:+202-74087.

După o pauză de două ore pentru relaxare şi un dejun egiptean în restaurantul hotelului, constând în *koshari* şi *taamia,* am hotărât să plec spre Hurghada cu autocarul. Aşa că mi-am luat rucsacul în spate, am plătit 15 lire şi pe seară eram pe malul Mării Roşii, la Hurghada (36).

Această staţiune turistică se află la 395 km sud de Golful Suez. De la Cairo se poate ajunge fie cu avionul companiei naţionale Egypt Air, fie cu autocarul, din Myidan El Qplali, zilnic, la 7.30 am.

Aş fi putut să aleg o cazare în Satul turistic Giftoun, în hotelul omonim, de trei stele, care are şi un centru pentru scufundări şi windsurfing, iar camerele sunt curate şi plăcute.

Adresa: El Giftoun Tourist Village, Hurghada, Tel.: +202-442665, Fax: +202-442666.

Totuşi, doream ca ultimele zile petrecute în Egipt să recompenseze

prin liniște și mult soare turul de forță din zilele anterioare. Am ales, prin urmare, hotelul de trei stele Sand Beach Hotel, de pe cornișă, în apropierea plajei, dotat și cu piscină și unde se pot face și scufundări.

Adresa; Sand Beach Hotel, Corniche Road, Hurghada, TelJFax: +202-547822

Hurghada (36) a fost la început un mic sat de pescari (Al-Ghardaka), la 420 km sud de Golful Suez. Astăzi este un adevărat orășel și una dintre cele mai căutate destinații turistice ale Egiptului. Dar strict turistice, pentru cei care vor să se bucure de apa cristalină a Mării Roșii, de nisipul auriu sau de soarele care strălucește tot anui. Dacă ești stresat și ai tras tot anul asemenea unui rob egiptean, dă o fugă la malul mării și întinde-te la soare. Hurghada (36) are un aeroport propriu pentru zborurile interne. De la Cairo la Hurghada se face numai o oră.

Hotelurile au, în general, prețuri rezonabile, dar există și din cele de top, precum Sheraton Hotel, de 4 stele, aflat la 5 km de insula Abu Meinkar. Construit semicircular, toate camerele sale au vederea direct spre mare.

Spre sud se întind nenumărate sate de vacanță, toate cu piscine. Dacă te-ai săturat de antichități, Hurghada îți oferă cu generozitate priveliștea mirifică a peștilor tropicali și a recifurilor de corali. Nu știi să înoți? Sau vrei să te perfecționezi în scufundări? Tot la Hurghada te poți adresa unui instructor specializat sau poți face surfing. Pasionații pescuitului se pot adresa personalului hotelier, solicitând înscrierea în excursii în insulele mai îndepărtate, pentru o partidă exotică din acest sport relaxant.

Și aici, ca și în orice alt oraș egiptean, găsești nelipsitul *suq,* cu ale sale kitsch-uri atractive și irezistibile, până la urmă.

în nordul orașului, cam la 5 km, se află Muzeul de Biologie Marină, în care te poți delecta cu o colecție specială de corali. Pentru cei mai puțin curajoși, dar care sunt totodată curioși să vadă peștii exotici, submarinul lui Sinbad îi poate purta într-o călătorie în adâncurile mării, creând senzația că te afli într-un imens și nesfârșit acvariu. Excursiile de acest tip sunt de mai multe ori, zilnic. Pe strada Corniche, nr. 6, există un mic acvariu deschis zilnic între 9.00-22.00.

Dacă totuși sunteți împătimiți ai istoriei vechi egiptene și simțiți nevoia de încă o repriză de evadare în trecut, la 71 km în sud-estul Hurghadei găsiți vestigii romane, iar în nordul orășelului, la 65 km, chiar și un templu, în apropierea muntelui El Dokhane. Pe lângă acestea, mai găsiți vestigii ale unor antice temple faraonice din dinastia a II-a și un ansamblu de coloane de granit uriașe.

Venerabilul Herodot aprecia acum aproape două milenii și jumătate, cu

puterea de înţelegere pe care ţi-o dau experienţa de viaţă şi cultura, că Egiptul este un dar al Nilului. Este un adevăr confirmat de către istorie şi de către evoluţia formidabilei civilizaţii dezvoltate de-a lungul văii maiestuosului fluviu.

Un alt adevăr, însă, de realitatea căruia m-am convins personal, la Hurghada şi mai departe, este acela că Marea Roşie este un dar al naturii. Bogăţia faunei sale acvatice, fantasticele bancuri de corali, falezele impozante şi nenumăratele specii de peşti care populează această mare de o claritate aproape ireală, fac din această regiune un colţ de rai ivit pe pământ, dar un rai în care facilităţile oferite amatorilor de camping, pescuit şi sporturi nautice se alătură mângâierii blânde a unui climat excepţional, iarna şi vara deopotrivă. Iată în acest sens o mărturie a celebrului romancier şi eseist britanic E. M. Forster, decope-rită într-o descriere pe care autorul o făcea în 1923 Golfului Suez: „acel coridor de o rafinată frumuseţe, cu munţi în culori moi şi ape strălucitoare... aici şi nicăieri în altă parte este vestibulul dintre Levant şi Tropice".

Coastele egiptene ale Mării Roşii se desfăşoară chiar de unde începe Golful Suez până la ţărmurile sudaneze ale acestuia. Bogăţiile minerale şi lanţurile muntoase i-au inspirat pe corăbierii antichităţii să numească această întindere de apă *Mare Rostrum* (Marea Roşie). Călugării eremiţi, pornind în căutarea izolării şi a recluziunii, au pus chiar aici bazele celor dintâi mănăstiri creştine, împărţind sălbăticia cu triburile beduine care făceau negoţ cu cămile. Astăzi, wadi-urile deşertului estic, un amalgam de roci sedimentare şi calcaroase, sunt aproape în întregime neexplo-rate, oferind un adăpost sigur pentru turmele de ibecşi şi gazele. Dincolo de toate acestea, însăşi Marea Roşie, cu recifurile sale de corali, mărginită de porturi cu tradiţie milenară, posesoare a unei fabuloase vieţi submarine, are o istorie maritimă bogată, coborâtoare până în timpurile faraonice.

Marea Roşie mărgineşte spre nord un teritoriu peninsular cu un trecut istoric bogat şi tumultuos, Peninsula Sinai. Aceasta a reprezentat de-a lungul timpului creuzetul prielnic în care s-au întâlnit, din antichitate şi până astăzi, poporul egiptean şi cele ale Orientului Apropiat şi Mijlociu. Mărturiile trecutului faraonic şi mai apoi vestigiile creştinismului abundă în acest spaţiu arid şi stâncos, sever cu străinii, dar prietenos şi binecunoscut triburilor de beduini cărora le este casa. Un ţinut cu o istorie îndelungată şi fascinantă, cu locuri sfinte şi de o frumuseţe unică.

,4,ttitttttltfHL
"^-PP1

Traseul VII (Sharm el-Sheikh şi peninsula Sinai)

Sharm el-Sheikh (37) - Sinaiul de sud (38) - Mănăstirea Sfânta Ecaterina - Muntele lui Moise

Dacă de la Hurghada (36) faci un pas mare peste... Marea Roşie, atingi pământul Sinaiului exact ca în punctul în care harta îţi indică o altă staţiune turistică renumită, la ţărmul mării, Sharm el-Sheikh (37). Aşadar, a doua zi de dimineaţă am luat feribotul de la Hurghada (există şi două curse aeriene, dar sunt mai scumpe şi nici nu poţi savura binefacerile pe care ţi le oferă transportul cu o ambarcaţiune) şi am poposit peste câteva ore pe ţărmul însorit de la intrarea în golful Aqaba.

Staţiunea se află situată la 336 km sud de Golful Suez şi, în linii mari, oferă aceleaşi tentaţii ca şi Hurghada (36): mare, soare, linişte şi relaxare. Dar eu nu pentru această nouă oază de binecuvântări marine poposisem pe pământul Sinaiului, ci pentru o călătorie în inima munţilor stranii, situaţi în sudul peninsulei. Sinaiul de sud (38) acoperă o suprafaţă care porneşte de la Taba din Golful Aqaba, până la Ra's Massalah în Golful Suez în sud,

Mănăstirea Sf. Ecaîerina

Harta traseului VII {Sharm **el-Seikh şi peninsula** Sinai)

Mănăstirea Sf. Ecaterina (39), de la poalele muntelui Sinai

trecând prin nordul platoului El Tih. Aici se află una dintre cele mai interesante atracţii turistice, care îmbină spiritul de aventură, pasiunea pentru un trecut istoric foarte îndepărtat şi meditaţia religioasă: Mănăstirea Sfânta Ecaterina (39). Se poate ajunge acolo cu un autocar, un minibus sau, pentru confortul dumneavoastră, cu un taxi. Cu maximum 50 de lire vă asiguraţi o călătorie fascinantă.

Sfânta Ecaterina (39) este, pe lângă mănăstirea care a asigurat celebritatea locului, un oraş, situat la 150 km sud de Abu Rdeiss, pe un platou care se înalţă la 2500 m peste nivelul mării. Oraşul este considerat centrul turismului religios din Sinai. Este prevăzut cu un aeroport pentru avioane mici şi mijlocii, un motel cu 180 de paturi şi o casă de oaspeţi cu 96 paturi.

Drumul a fost magnific pe şoseaua şerpuitoare către Sfânta Ecaterina, un adevărat itinerar iniţiatic - cu munţi roşietici de o parte şi de alta, cu triburi de beduini întâlniţi la fiecare popas, ispitindu-te cu obiecte tradiţionale pentru care se admite şi... trocul, nu numai lira egipteană sau dolarii americani. Am achiziţionat astfel un şal beduin, din acela cum poartă şeicii, contra unor produse cosmetice europene care, pur şi simplu, au fascinat şi înveselit privirile oamenilor munţilor.

Pe la apusul soarelui am ajuns la Mănăstirea Sfânta Ecaterina (39), o adevărată fortăreaţă în mijlocul înălţimilor dure. Situată la 130 km de Abu Zneima, aceasta a fost clădită în secolul al Vl-lea d.H. şi consacrată fiicei unuia dintre guvernatorii Alexandriei, torturată şi maititizată în urma convertirii sale la creştinism. Mănăstirea este înconjurată de un zid uriaş de 11 m înălţime, întins pe 300 m şi cu o grosime de 75 m. Această cetate

are în interiorul său mai multe bisericuţe. La est, zidul este prevăzut cu un lift mecanic primitiv, folosit altădată de monahi pentru a evita poarta.

Cele mai importante zone de interes religios şi cultural din această adevărată fortăreaţă monahicească sunt:
- ***Biserica Bazilicii,*** **construită de împăratul Iustinian în 527 d.H., cu statui aie fondatorului şi ale soţiei sale, împărăteasa Teodora, şi cu o icoană a Sfintei Ecaterina;**
- ***Biserica Mică,*** **construită de către împăratul Constantin cel Mare în secolul al IV-lea d.H., chiar lângă Arbustul lui Moise, pentru a comemora momentul în care Dumnezeu i-ar fi vorbit aici profetului;**
- ***Biserica Cruciaţilor,***
- ***Biblioteca,*** **ce conţine mii de cărţi rare, redactate în limbi diferite, precum araba, siriană, ebraica, latina, copta.**
- ***Moscheea,*** **Ea vest de biserica principală, construită în timpul Fatimizilor (1101-1120), în timpul iui E! Hakim Be-amr Ellah el Patimi -este o dovadă vie a spiritului de toleranţă şi frăţie care i-a caracterizat şi i-a unit pe egipteni de-a lungul timpului.**

De Ia Sfânta Ecaterina (39) se organizează pentru turişti, la miezul nopţii, ascensiuni pe muntele înalt din spatele mănăstirii, numit Muntele lui Moise şi al lui Safsafah. Este, de fapt, un lanţ muntos, de 2 km lungime. "Vârful cel mai înalt este Muntele lui Moise, unde se spune că Moussa (numele arab al profetului biblic) ar fi primit cele 10 porunci. Puteţi ajunge acolo fie cum am făcut eu, urcând pe jos, pe cărările abrupte, fie pe o cămilă pusă la dispoziţie turiştilor de beduinii de la poalele muntelui. De sus, în zorii zilei, puteţi admira răsăritul soarelui sau puteţi culege bucăţele de rocă ce conţin ciudate vinişoare ramificate, despre care credincioşii spun că ar fi urmele arbustului lui Moise. Nu uitaţi să vă „înarmaţi" cu multe lichide pentru ascensiune şi cu haine călduroase,

Muntele lui Moise - de aici, Dumnezeu a vorbit profetului printr-un arbust în flăcări

pentru că, pe culmile muntoase, frigul se face simţit cu putere. Dacă la poale vă sunt suficiente tricoul şi pantalonii scurţi, sus aveţi nevoie de o haină groasă, de iarnă...

De la Cairo către Hurghada (36), Sharm el-Sheikh (37) şi Sinai (38) vă puteţi deplasa alegând mai multe variante: fie cu taxiurile intercity, cu preţuri cu 20-30% peste costul biletului de autobuz intercity (terminalele Koulali şi Ahmed Telmi pentru Marea Roşie; ora de plecare 5.00), fie din noul garaj Turgoman din Boulaq, la 600 m vest de Ramses Statlon, cu autobuze Superjet (Tel,: +202-5760261} către Hurghada; (4 autobuze zilnic, între orele 5-6, preţ: 45 lire) sau ale East Delta Bus Co (Tel,: +202-5762293), către Sfânta Ecaterina (un autobuz zilnic; 7.30; preţ: 35 lire) şi Sharm el-Sheikh (6 autobuze zilnic la 7.30; preţ: 50 sau 65 lire pentru cele de noapte). Superjet are si un autobuz rapid zilnic către Sharm el-Sheikh (5.00; preţ: 55 lire). Mai puteţi apela şi la terminalul de autobuze Sinai (Tel,: +202-4824753) către Sfânta Ecaterina (7.30; preţ: 35 lire) şi Sharm el-Sheikh (7.00; preţ: 35-65 lire). Compania internă de zbor Egypt Air {Tel.: +202-2450260) zboară de 2-5 ori pe zi către Hurghada (36) si Sharm el-Sheikh (37).

Am urcat împreună cu un grup inedit. Câteva măicuţe de rit ortodox care, în ciuda venerabilei vârste, se urcaseră vitejeşte pe cămilele-taxi ce le transportau sigure şi docile până la vârful muntelui; şi alături, câţiva tineri, amatori de turism, escaladare si... teribilism.

Cu cât urcam, cu cât atât temperaturile din ce în ce mai scăzute îţi strângeau trupul ca într-o menghină, iar zgomotul dinţilor clănţănind se auzea clar în aerul rarefiat al zorilor.

Culmea! Venisem de la arşiţa soarelui care scălda litoralul Mării Roşii şi, poftim!, a trebuit să îi rog pe beduini sa-mi împrumute haine groase!

pe traseu, am făcut două popasuri scurte într-un fel de „cabane" - corturi unde ne-am încălzit cu un pahar de ceai egiptean, servit în pahare care mi s-au părut nespălate de milenii! Dar de unde ai putea să ceri, pur şi simplu, apă, în deşertul Sinaiului, la peste 1.000 m altitudine?! Nu-i nimic, cum bine spunea prietena mea din România, „facem anticorpi!"

Efortul ascensiunii a meritat din plin. Răsăritul soarelui privit de pe înălţimile muntelui Sinai este un spectacol miraculos şi măreţ. Mai ales daca îl dezbaţi cu un confrate egiptolog, egiptean, venit tot în excursie -cum mi s-a întâmplat mie.

Traseul VIII (Alexandria)

Muzeul Greco-roman (40) - Fortăreaţa lui Qaitbey (41) - Moscheea lui Abul al-Abbas al-Mursi (42)

M-am întors la Cairo a doua zi, cu avionul Egypt Air şi, cum îmi mai rămăseseră două zile până la întoarcerea în ţară, m-am decis rapid ca în dimineaţa următoare să fac o călătorie de o zi şi la Alexandria. lată-mă din nou pe drum, luând trenul spre Alexandria la ora 9.00 şi întorcându-mă ia ora 22.00 în seara aceleiaşi zile. Nu aş fi vrut să ratez o nouă vizită în acest oraş-port la Mediterana, o... Constanţa mai mare, mai orientală şi cu mai multe vestigii greco-romane. Am luat trenul francez, cu aer condiţionat, la clasa I, biletul fiind 20 de lire. La 11.30 eram în Alexandria, iar la 12.00 deja la Muzeul Greco-roman (40).

Alexandria este principalul port al Egiptului, unu! dintre cele mai mari oraşe din ţară şi, în plus, cosmopolitan. A fost construit la porunca lui Alexandru cel Mare, de către inginerul grec Democrit, între 332-331 Î.H., pe locul unui fost sat de pescari, Rhacotis. în Antichitate, a reprezentat multă vreme simbolul elitei Intelectuale, al unui vârf al culturii si prosperităţii economice, iar vestigiile rămase ale capitalei Ptolemeilor atestă aceste realităţi.

Harta traseului VIII (Alexandria)

Muzeul Greco-roman (40): celebrele statuete de Tanagra

Astăzi, respectând conştient o tradiţie milenară sau, poate, doar ca o surpriză ce ne-o rezervă destinul, cei mai mulţi egipteni aparţinând vârfurilor societăţii locuiesc în Alexandria sau, dacă nu, au obligatoriu o vilă luxoasă şi elegantă pe malul mării. Oraşul şi populaţia se disting printr-un grad deosebit de rafinament, influenta europeană fiind puternică, în special stilul francez. Ai sentimentul că eşti proiectat brusc înapoi, în trecut, cu vreo două sute de ani, undeva în sudul Franţei, la ţărmul mării şi te plimbi printre nobilii de odinioară. La crearea unei asemenea atmosfere contribuie şi trăsurile de vilegiatură, care oferă turiştilor o plimbare de bonton pe cornişă.

Iată mai jos câteva puncte de maximă atracţie turistică din Alexandria, care nu ar trebui să fie ocolite de nici un turist:

• Muzeul Greco-roman (40) (deschis între 9.00-17.00, cu taxă de intrare, 20 lire) care adună aproape 40.000 de piese antice rare, ce acoperă o perioadă cuprinsă între secolele al III-lea Î.H. şi al VH-lea d.H,). Printre cele mai impresionante, trebuie să vedeţi nepărat delicatele şi fragilele statuete din teracota de Tanagra, în culori pastelate şi care reproduc cu fidelitate moda timpurilor doamnelor Alexandriei, cu pălăriuţele şi coafurile lor elegante.

• Amfiteatrul Roman, situat la Kom el-Dikka, lângă Muzeul Greco-roman (40), un vestigiu unic de acest fel în Egipt, Are 10 gradene din mar mură, aranjate în hemiciclu.

• Catacombele de la Kom es-Shoqafa, cele mai mari morminte de epocă romană din Alexandria. Aici se împletesc cele două stiluri artistice,

faraonic şi roman, trei etaje săpate în rocă, la o adâncime de 30 m, oferind priveliştea mormintelor de la începutul secolului al II-lea d.H.

• Fortăreaţa iui Qaitbey (41), situată la extremitatea nordică a intrării în port, pe amplasamentul vechiului far al Alexandriei. A fost construită în secolul al XV-lea şi are trei etaje, după modelul fortăreţelor medievale. In interior se află Muzeul Marinei, iar în faţa fortăreţe!, negustorii comercializează la preţuri derizorii minunate varietăţi de cochilii de scoici, crustacei, melci marini şi stele de mare, în culori şi forme aproape ireale.

• Moscheea lui Abu al-Abbas al-Mursi (42), din cartierul Anfushy, o operă de artă senzaţională, construită după model andaluz şi flancată de patru cupole şi de un far gigantic. Este cea mai mare moschee din Alexandria.

Dragă cititorule, pentru toate aceste obiective, un taxi îţi stă la dispoziţie toată ziua, pentru numai 20-30 de lire. Dacă intenţionezi să petreci mai mult timp în Alexandria, aruncă o privire pentru orientare în anexele cu hoteluri şi restaurante din finalul acestui ghid.

Cât despre mine, am ales mersul pe jos pentru o parte importantă a excursiei la Alexandria, după vizita la Muzeul Greco-roman (40) şi la celelalte vestigii antice (pentru care închiriasem un taxi), mai puţin Fortăreaţa lui Qaitbey (41), coborând pe faleză şi odihnindu-mi privirile pe broderiile de metal ale balcoanelor ce ornamentează locuinţele elitei egiptene. Pentru câteva momente, trecând pi in faţa staţiei de tiamvai, am fost tentată să „comit" un circuit al oraşului cu acest mijloc de transport cu un aer puternic de început de veac XX. Dar... bunele obiceiuri nu se uită uşor, astfel că m-am îndreptat la pas spre Fortăreaţa lui Qaitbey (41), care se întrezărea deja pe albastrul moale al cerului, în lungul Mediteranei.

Pe la mijlocul drumului, pe când făceam nişte fotografii în toate direcţiile, căutând să acaparez cât mai mult suflet şi spirit alexandrin, atenţia mi-a fost atrasă de zgomotul

Moscheea Abu al-Abbas al-Mursi (42)

ritmic, molcom (doar era amiază, ora siestei care se respectă!), dar totuşi mândru al unei trăsuri. De ce nu, mi-am zis şi m-am adâncit în perna moale, privind spectacolul egipto-marin de la înălţimea nobiliară a acestui mijloc de transport rezervat protipendadei.

Cu trei lire am ajuns la Fortăreaţă, de unde, după ce m-am simţit puţin asemenea unui cavaler cruciat proaspăt debarcat pe pământul păgân, m-am întors peste o oră, încărcată între timp cu o cantitate substanţială de cochilii cu forme stranii (marţiene aş zice, dacă aş şti că există viaţă, pe Marte!) şi stele de mare atât de roşii, încât l-am suspectat pe negustor că le-a vopsit în prealabil...

M-am adâncit în cartierul ascuns în spatele imobilelor impozante şi m-am trezit deodată ca pe fundul Medi-teranei - ajunsesem în piaţa de peşte şi fructe de mare (pe care vă rog să nu o ocoliţi, pentru că rataţi o experienţă rară). Aici aveţi ocazia să descoperiţi un adevărat muzeu al ştiinţelor naturale în aer liber, cu exemplare dintre cele rare, exotice (şi proaspete!), pe tarabele ispititoare ale negustorilor. Străduţele înguste m-au purtat, aş zice chiar obligatoriu, către una dintre nenumăratele cafeterii din renumitul lanţ comercial Groppi's, care asigură renumele de astăzi al Alexandriei şi unde siropul de trandafiri este una dintre delicatesele casei, în sfârşit, am tăcut primul popas, îndulcit cu două specialităţi de confiserie egipteană, cu crema, de influenţă franţuzească. Am remarcat, spre deosebire de Cairo, foarte multe femei care lucrează în magazinele din Alexandria, mai ales în aceste cafeterii, o dovadă incontestabilă a emancipării sexului frumos în acest oraş-port, emblemă a melanjului de culturi, tradiţii şi civilizaţii la ţărmul Mediteranei, marea ce desparte şi uneşte lumi.

M-am întors la Cairo şi, pentru că mai aveam o jumătate de zi la dispoziţie, am dat o fuga şi la institutul doctorului Raghab, specialist în papirologie, care a redescoperit papy-rusul. în institutul său planta este. cultivată şi din ea se realizează exemplare ca acum 3-4 milenii. Tot aici se află şi un muzeu cu exponate, care] prezintă producerea foiţelor de l papyrus. Iar din galeria de artă, ama-' torii pot cumpăra papyri despre care care juri că sunt autentice!

Adresa: Corniche ei-Nil, Sheraton; Tel.: +202-3488177; zilnic: 9.00-21.00

Ce alt final mai încrezător pentru aventura mea egipteană, ce altă imagine mai viguroasă decât această poartă azurie, cristalină şi primitoare care se deschide către pământul negru al Egiptului, de la care peste câteva ceasuri, la întoarcerea în Cairo, aveam să îmi iau la revedere, punând, nu punct, ci numai punct şi virgulă sau, dacă preferaţi, puncte de suspensie...

ANEXA 1

SCURTĂ ISTORIE A EGIPTULUI ANTIC

Perioada predinastică **şi** primele **două** dinastii (6000-2686 î.H.)

In perioada în care de-a lungul malurilor Nilului au început să se aşeze primii oameni - vânători, culegători sau agricultori care şi-au format aşezări stabile - Egiptul a început să-şi dezvolte limba scrisă, religia şi instituţiile care 1-au făcut prima societate organizată a lumii, în timpul Egiptului faraonic, Africa a fost leagănul uneia dintre cele mai timpurii şi mai spectaculoase civilizaţii ale Antichităţii.

Una dintre trăsăturile unice ale vechii civilizaţii a Egiptului a fost legătura strânsă dintre fluviul Nil, poporul egiptean şi instituţiile sale. Nilului i s-a datorat o mare productivitate a solului. Ca într-un circuit continuu, în luna iulie a fiecărui an, nivelul Nilului începea să crească, până la sfârşitul lui august, când atingea nivelul maxim. La sfârşitul lui octombrie, începea să scadă, lăsând în urmă depunerile aluvionare, ca şi lagune şi golfuleţe pline cu peşti. î£nă în aprilie, Nilul atingea nivelul minim, vegetaţia începea să se împuţineze, iar lacurile sezoniere să sece.

Pe seama creşterii şi scăderii apelor fluviului s-a pus şi credinţa în viaţa de după moarte a egiptenilor, fiindcă „moartea" pământului era urmată de „renaşterea" recoltelor. Astfel, renaşterea a fost înţeleasă ca 0 consecinţă naturală a morţii, ase menea soarelui care „murea" de fie care dată când apunea la vest şi „renăştea" Ia răsărit. La fel s-a crezut şi despre oameni, că pot muri si renaşte iar şi iar.

Unificarea celor doua părţi ale ţării, Egiptul de Sus si Egiptul de Jos, 1 s-a atribuit regelui Menes sau Narmer, pe la 3100 î.H., când a fost întemeiată cea dintâi capitală a
Egiptului unificat, la Memphis, în Deltă. Acesta este cel mai important eveniment politic al istoriei antice egiptene. Conducătorul a purtat
coroanele suprapuse ale celor două ţări. Cea roşie, a Egiptului de Jos, era simbolizată de albină, iar cea albă, a Egiptului de Sus, de trestie. Zeii principali ai celor două ţări ei au Horus, în Deltă, şi Seth, în Egiptul de Sus. Unificarea celor două regate a dus la combinarea miturilor referi toare la zei. Astfel, zeul victorios era Horus, marcând o realitate sociat-politică, prin victoria nordului
asupra sudului.

Cu Menes începe istoria antică egipteană propriu-zisă, împărţită mult mai târziu de Manetho (280 î.H.), un istoriograf egiptean, în treizeci de dinastii. Dinastiile au fost grupate în trei perioade principale, Regatul Vechi, de Mijloc şi Nou, cărora li s-au adăugat două perioade intermediare, iar la sfârşit, epoca nebuloasă şi plină de nesiguranţă a stăpânirilor străine, atunci când Egiptul a decăzut.

Regatul Vechi, Regatul de Mijloc şi cele două perioade intermediare (2686-1552 î.H.)

Istoricii au numit „regate" acele etape din istoria Egiptului în care puterea centrală era solidă, ţara unificată, iar faraonii urmau succesiv la domnie. Totuşi, au existat perioade în care autoritatea centrală a slăbit, apărând centre de putere competitive, ţara fiind aruncată în haosul războaielor civile sau ocupată de străini. Aceste ultime perioade au fost numite „intermediare".

în Regatul Vechi, dinastiile III-VI (2686-2181 î.H.) au atins un nivel maxim de competenţă şi înflorire, marcând istoria umanităţii cu o seamă de realizări: piramidele de la Giza, ai căror edili, faraonii Kheops, Khefren şi Mikerinos, au creat şi susţinut o eră de mare rafinament, din punct de vedere cultural, social şi economic.

In Regatul Vechi, faraonul era deţinătorul puterii supreme, avea ultimul cuvânt în toate deciziile naţionale şi lua parte activ la afacerile statului. Totuşi, el acţiona prin trimişii săi în teritoriu, nobilii provinciali, care aparţineau de regula familiei regale. Puterea şi bogăţia acestora au crescut treptat, iar 3a sfârşitul perioadei amintite, o serie de provincii s-au desprins de autoritatea centrală, ducând la slăbirea sistemului. A urmat un secol de războaie civile şi violenţă - prima perioadă intermediară.

Restabilirea unui guvern central puternic s-a realizat de abia în dinastia a XII-a, care a reinsîituit modelele Vechiului Regat. Acum regalitatea divină devine cea mai puternică trăsătură a Egiptului. Sistemul politic şi economic egiptean s-au dezvoltat în jurul conceptului de zeu încarnat (faraon), despre care se credea că, prin puterile sale magice, controla revărsarea Nilului în beneficiul naţiunii.

în forma marilor complexe religioase centrate în mormintele de formă piramidală (cultul faraonului sau regele-zeu) a fost dată expresia monumentală a grandorii, de neegalat în vechiul Orient Apropiat, în centrul acestei concepţii egiptene a regalităţii era ideea de *maat,* asimilată cu echilibrul, justiţia şi ordinea, fiind de fapt starea ideală a universului.

în timpul faraonul Amenemhat I a avut loc o revigorare a arhitecturii şi aj

artei şi o deschidere spre literatură. Dinastia a XII-a a însemnat una dintre cele mai paşnice şi mai prospere epoci ale Egiptului antic.

Regatuî Mijlociu a luat sfârşit în momentul cuceririi Egiptului de către hyksoşi, aşa-numiţii „regi păstori", în realitate triburi semitice care au invadat Deîta prin nord-est si au condus Egiptul din capitala Avaris, în est. Această ultimă fază a reprezentat a doua perioadă intermediară.

Regatul Nou şi a treia perioadă intermediară (1552-664 î.H.)

Regatul Nou (1552-1070 î.H.) a însemnat perioada imperială. Cuceririle militare realizate de faraonul Thutmes al III-lea în cele 17 campanii au dus la extinderea puterii statului egiptean în Siria şi în nordul Mesopo-tamiei, în Nubia (ţara Punt) şi Libia. Din aceste zone au fost aduse uriaşe prăzi de război, care au crescut bogăţia şi puterea statului egiptean, la acestea s-au adăugat şi contribuţiile statelor vasale.

O dată cu dinastia a XVIII-a, a început declinul vechilor valori, apărând o nemulţumire împotriva zeilor tradiţionali, care se va finaliza cu aşa-ntimita revoluţie religioasă de la Amarna a faraonului reformator Akhenaten. Pentru scurtă vreme, cultul politeist al zeilor mari (în frunte cu Amon) a fost înlocuit de cultul discului solar Aton, ce simboliza şi sintetiza puterea abstractă a unei divinităţi unice, fără formă.

La moartea faraonului, s-au adoptat însă vechile tradiţii religioase, iar clerul, care deţinea o importantă forţă economică şi funciară, a revenit spectaculos la putere. Horemheb, generalul care a ocupat tronul la sfârşitul dinastiei a XVIII-a, a restabilit un guvern puternic şi a iniţiat un program de restaurare care a continuat şi în dinastia următoare. Reinstaurarea puterii autorkăţii centrale s-a realizat sub puternicul faraon Seti I, care a declanşat marile iupte împotriva libie-nilor, sirienilor şi hitiţilor. Ramses a! Il-Iea a devenit celebru pentru victoria de la Kadesh împotriva hittiţilor, i-a învins pe libieni şi a apărat ţara de „popoarele mării".

Ramses al III-lea a fost ultimul mare faraon, după el succesorii fiind din ce în ce mai slabi, ajungând la mâna clerului lui Amon, posesorul unei averi imense, iar statul devenind extrem de corupt.

Ultima perioadă -decăderea şi invazia străină

Din 945 î.H., statul a ajuns să fie guvernat de străini, mai întâi de faraoni de origine libiana, apoi de cei din ţara Kush (nordu] Sudanului). Au urmat asirienii, care au cucerit Egiptul în 667 şi 663 î.H., şi cucerirea persană din 525 î.H., în timpul regelui Cambyses, care a ocupat ţara şi a transformat-o în provincie persană.

ANEXA 2

ISTORIA ORAŞULUI CAIRO

Cairo, capitala Egiptului, este cel mai mare oraş din Africa. Numele său arab, Al-Qahira, înseamnă „Victoriosul". Situat pe ambele maluri ale fluviului Nil, în apropiere de extremitatea nordică a acestuia, reprezentat de o întinsă deltă, a fost fondat în urmă cu mai bine de 6000 de ani şi a servit drept capitală în mai multe perioade din istoria Egiptului.

Originile actualului oraş Cairo se regăsesc în mileniul al IV-îea î.H., perioadă în care a fost fondată capitala Egiptului antic de atunci, Memphis, în apropierea Deltei, la sud de oraşul de azi. Cetatea s-a extins spre nord, de-a lungul malului estic al Nilului, iar de atunci locaţia sa a servit drept sediu al puterii politice. Şi tot pe aceste locuri romanii au construit mai târziu cetatea pe care au denumit-o Babylon. Ulterior, aşezarea a fost numită Al Fustat, de către arabii musulmani care imigraseră acolo în 641 d.H,, din Penisula Arabică.

în 969, fatimizii, o ramură disidentă a musulmanilor, au cucerit Egiptul şi şi-au stabilit aici cartierul general, numindu-1 Al-Qahira (Cairo). în secolul al XH-lea, cruciaţii creştini au atacat Cairo, dar au fost înfrânţi de o armată musulmană din Siria, condusă de Saladin, care a fondat dinastia ayyubidă în cetate. Peste un secol, mamelucii şi-au stabilit capitala la Cairo, iar oraşul a devenit renumit în toată Africa, Asia şi Europa, în cea de-a doua jumătate a secolului al XlV-lea, Cairo a intrat însă în declin, lovit de epidemia de ciumă bubonică („moartea neagră"), plagă care i-a decimat populaţia.

în anul 1517, otomanii au cucerit oraşul Cairo şi au guvernat până în 1798, când teritoriul a fost capturat în timpul unei expediţii conduse de Napoleon I al Franţei, în 1801, guvernarea otomană a fost restabilită, dar la mijlocul secolului al XlX-lea datoria externă a Egiptului, ca şi slăbiciunea Imperiului Otoman, au înlesnit o puternică influenţă europeană în Cairo.

Viceregele (khediv-ul) Ismail Paşa (1863-1879) a construit structuri în stil european şi a folosit momentul inaugurării Canalului Suez în 1869 pentru a prezenta oraşul puterilor europene. Cel mai mult a profitat Marea Britanic, care şi-a impus, din Cairo, guvernarea asupra Egiptului, din ultima parte a secolului al XlX-lea până după Piimul Război Mondial, când prezenţa străină în Cairo a început să scadă.

Ulterior, oraşul a înregistrat un boom în termeni de creştere a populaţiei şi ca urmare a fluxului de refugiaţi din oraşele existente de-a lungul Canalului Suez, afectate de conflictul arabo-israelian din perioada 1960-1970.

Preşedintele egiptean Gama! Abde! Nasser (1918-1970) a devenit şef a! statului în 1956 şi a condus Egiptul până în 1970, când a murit. El a fost considerat la vremea respectivă cel mă! influent iider al iumii arabe şl a rămas în istoria Egiptului pentru reformele pe care ls*a realizat. in 1952, înainte de a ajunge preşedinte, conducea o societate revoluţionară secreta, Ofiţerii Liberi, care l-a alungat pe regele Faruk I. în 1954, a negociat cu britanicii un tratat prin care Egiptul a ieşit în sfârşit de sub ocupaţia engleză. A dus o politică de nealiniere şi a naţionalizat Canalul Suez. în 1958, Nasser a unit Siria şi Egiptul sub preşedinţia lul, formând Republica Arabă Unită, care a durat până în 1961. în timpul său, relaţiile cu Israelul au ajuns într-o situaţie conflictuaiă (Războiul de şase zile), în acea vreme Israelul a atacat Egiptul, ocupând Peninsula Sinai până la Canalul Suez. în această situaţie Nasser a demisionat, dar poporul a solicitai să se întoarcă la guvernare, însă preşedintele nu şi-a mai recăpătat poziţia publică anterioară, în 1970, a murit în urma unui atac cardiac.

De atunci şi până astăzi s-au înălţat multe structuri noi rezidenţiale, comerciale şi guvernamentale, care au schimbat înfăţişarea oraşului. Facilităţile turistice au reprezentat una dintre sursele financiare externe importante pentru dezvoltarea Egiptului, guvernul investind serios în acest segment. Totuşi, doua momente au marcat serios în mod nefast situaţia politică şi socială a multimilenarei capitale: asasinarea în 1981 a preşedintelui de atunci al Egiptului, Anwar al-Sadat, în timpul unei parade militare, de către funda-menîaiişti islamici, şi puternicul cutremur din 1992, în care 500 de persoane au fost ucise şi peste 6.500 rănite.

Oraşul Cairo. Vedere de sus

ANEXA 3

OBIECTIVE TURISTICE ÎN EGIPT

1. OBIECTIVE FARAONICE SAU ANTICE

Cairo

• Statuia faraonului Ramses al II-lea din Midan Ramses, în faţa Gării.

• Piramidele, Sfinxul şi mormintele demnitarilor de la Giza.

• Complexul de la Saqqarah
(Regatul Vechi): Piramida în trepte a lui Djoser, Piramida lui Unas (Weni), Mormintele lui Ptahhotep, Tiy,
Mereruka şi Serapeum-ul.

• Memphis, la sud-est de Saqqarah - capitala Vechiului Regat (Templul lui Ptah, Templul lui Hathor, Statuia lui Ramses al Il-lea),

• Piramidele de la Dahshur.

Luxor

• Templele de la Luxor şi Karnak, Coloşii lui Memnon, Templul de la Deir el Medina, Ramesseum-ul, Templul de la Deir el-Bahari, Valea Reginelor, Valea Regilor (Biban el Melouk), cu mor mintele faraonilor Regatului Nou şi ale unor demnitari.

Alexandria

« Catacombele de la Kom el Shoqafa, Amfiteatrul Roman, Stâlpul (Pilonul) lui Pompei.

2. MUZEE

Cairo

• Muzeul Egiptean, Tahrir Square, Tel.: +202~5796974,+202-5754319, Fax: -f 202-5794596.

• Muzeul Artei Islamice (Dar al-Kutub), la intersecţia dintre străzile Bur Said şi Qala'a; Tel.: +202-
3909930; Program: sâmbată-joi, între orele 9.00-11.00 şi 13.30-16.00.

• Muzeul Copt (Masr al-Qadima), în Vechiul Cairo - staţia de metrou Mar Girgis.

• Muzeul Militar (în Citadelă); Tel.: 4-202-931735.

• Muzeul Mahmoud Khalil,
Str. Kafour Al-Akhshid, nr. l, Doqqi; Tel.: +202-3362358; Program: 10.00-18.00 (luni închis).

• Muzeul Palatului Abdeen, Sharia al-Gamaa, în spatele Palatului Abdeen (reşedinţa fostei familii regale egip tene); Tel: 4-202-3910042; Program; sâmbătă-joi, între orele 9.00-15.00.
« Muzeul Artei Egiptene Moderne, Cairo, Opera Complex, Gezira; Tel: 4-202-7366665.

• Muzeul Naţional al Artei
Copiilor, Str. Dr. Kamel Abdallah; nr, 15, Ter'et Al-Gabal, Zeitoun;
Tel: +202-2529120.

• Muzeul Poştei, Midan Ramses, în zona Gării centrale din Cairo.

• Muzeul Bărcii Solare (Giza), între Sfinx şi Marea Piramidă a lui Kheops. "" '

Luxor

• Muzeul din Luxor, Corniche el-Nil (artă din epoca Amarna, statui regale din dinastia a XVIII-a); Program: zilnic, 9.00-13.00, 16.00-21.00.

• Muzeul Mumificării, Corniche el-Nil; Program: zilnic, 9.00-13.00, 16.00-21.00.

Alexandria

• Muzeul Greco-roman, Str. Sharia Al-Musthaf, nr. 5; Tel.: +203-4825820; Program: sâmbătă-joi, 9.00-16.30;
vineri 9.00-11.30, 13.30-16.30.

» Muzeul Bijuteriilor Coroanei Regale, Str. Sharia Ahmed Yehya Pasha Zizinia, nr. 21; Tel.: +203-5868348; Program: luni-joi, 9.00-16.00; vineri 9.00-11.30,13.30-16.00

• Institutul şi Muzeul Faunei şi Florei Acvatice, în cartierul Anfushy, lângă fortăreaţa lui Qaitbey.

3. BISERICI CREŞTINE

Cairo

Majoritatea bisericilor creştine vechi se găsesc în Qasr Al-Sham[1], pe ruinele fortăreţei romane a Babylonului, în vechiul Cairo.

• Biserica Abu Serga (a Sfântului Sergiu), ortodoxă, de rit copî; în Vechiul Cairo; Sfânta Liturghie, dumi nica, între 6.00-8.00.

» Biserica Fecioarei Măria, ortodoxă; Str. Muhammad Marashli, nr. 6, Zamalek; Tel.; +202-3405153; ritualul copt în coptă şi arabă; Sfânta Liturghie - duminica între 7.30-9.30 şi 9.30-11.00.

• Doamna Păcii Noastre, melkită, greco-catolică; Midan Sheikh Aii
Yussef, nr. 4, Qasr al-Ainy; ritual bizan tin în arabă; Sfânta Liturghie - dumi nica între 8.30-10.30.

Sinai

• Mănăstirea Sfânta Ecaterina - cea mai mare mănăstire din Africa, în vârful Muntelui Sinai.

4. MOSCHEI

Cairo

• Moscheea lui Amr Ibn Al-Aas (Al-Fustat), localizată în vechiul
Cairo (sau Masr Al-Qadina); este prima moschee construită vreodată în Egipt şi în Africa; deschisă din zorii zilei până la apusul soarelui.

• Moscheea lui Ibn (Moscheea Sayyida Zeineb Tulim), în apropiere de staţia de metrou, piaţa şi moscheea Sayyida Zeinab; este una dintre cele mai mari din Egipt (161x162 m^2); ca racteristice sunt minaretele în spirală; conţine preţioase antichităţi islamice.

• Moscheea Al-Azhar, în regiunea Al Darassa; este prima moschee fatimidă construită în Cairo, fondată în 971, în Midan Hussein, de către Gawhar al-Sikilli, atât ca moschee, cât şi ca Madrasah (şcoală religioasă).

• Moscheea şi şcoala sultanului Hassan se află la capătul străzii Al-Qala'a (Citadela); a fost fondată de Al-Nasser Hassan Bin-Mohammed Bin-Qalaun, un conducător mameluc,

ca moschee şi şcoală, adăpostind cele patru secte principale *(rmdhhabs)* ale Sunnismului.

• Moscheea Al-Rifa'i, localizată în apropierea Citadelei şi a Moscheei Sultanului Hassan; aici sunt înmor mântaţi mai mulţi membri ai fostei familii regale (inclusiv regele Farouk), khediv-ul Ismail, ca şi fostul Şah al Iranului.

• Moscheea lui Al-Moayyed, situ ată pe strada Al Moezz, în Gamaleya; minaretele sale se înalţă deasupra vechii porţi Bab Zuweila, de unde se poate admira priveliştea zonei
medievale a oraşului.

• Moscheea Albastră, pe strada Tibbanah, fondată de Prinţul
Âqsunqur Al-Nassery în 1347.

• Moscheea de alabastru a lui Muhammed Aii, situată în Citadelă, vizibilă din aproape toate părţile oraşului şi construită în 1830.

Alexandria

« Moscheea lui Abu al-Abbas al-Mursi, în cartierul Anfushy.

Sinai

• Castelul AI-Farma (construit în 853) în Al-Arish, Dharbet Al-Rotile.

• Castelul Qateba Arish (construit în anul 560),

» Castelul de pe Phir'oon îsland.

5. ALTE OBIECTIVE ISLAMICE

Cairo

• Fortăreaţa lui Salah al-Din
(Saladin) - cunoscută ca Al-Qala'a (Citadela), a fost construită în 1183 de Salah al-Din Al-Ayyubi (Saladin), în stilul fortăreţelor medievale din Paris; se află pe dealurile Muqattam, cu vede rea spre Cairo, adăpostind o serie de monumente importante: Moscheea lui Soliman paşa, Moscheea de alabastru, a iui Muhammed Aii, Puţul lui losif (Yusuf), Palatul Al-Gawhara, Muzeul Militar.

• Casa lui Gamal-Al-Din Al-
Dhahabi, situată în Al-Ghoureya, a aparţinut unui negustor egiptean bogat; este un exemplu de dădire arabă din secolele al XVH-lea, cu ferestre mari, decorate cu vitralii colorate.

» Casa lui Ai-Seheimi, situată în Darb al-Ahmar, lângă Citadelă, fondata în 1796; exemplu de arhitectură isla-mică, constituind modelul caselor egip-. tene din vremea cuceririi Egiptului de către musulmani,

• Casa Gayer-Anderson, lângă
Moscheea Ibn Tulun; Tel.: -f202-
3647822; compusă din două imobile datând din secolele XV1-XVIÎ, decorate cu colecţiile de lucrări aie paşei Major Robert Gayer-Anderson, care a trăit aici între anii 1935-Î942.

e Cartierul şi bazarul Khan el-Khalili - cea mai mare piaţă de produse

orientale din lume, datând din secolul al XlV-lea; Tel:+202-904827.

Alexandria

• Fortăreaţa lui Qaitbey, Tel.: +203-809144; situată la extremitatea de nord a portului, pe locul anticului far al Alexandriei; Program; zilnic, 9.00-17.00,

6. ALTE ATRACŢII

Cairo

• Institutul Papirusului al
dr. Ragab (Corniche el-Nil, Sheraton Hotel, pe un vas debarcat lângă Cairo, Tel.: +202-3488177; Program: zilnic 9.00-21.00); prezintă procesul de realizare a foilor sulurilor de papirus, pe care se scria în Egiptul antic; se pot cumpăra și papyri cu desene și
inscripţii faraonice)

• National Cultural Center (Opera House).

• Cairo International Conference Center (în Madinet Nasr).

• Turnul din Cairo (în Gezira), înalt de 180 m.

• Nilometrul (cel mai vechi monu ment islamic intact din Cairo)

• Kerdasa - renumită pentru cămăşile lungi tradiţionale, galobya, din bumbac sau mătase, brodate manual.

• Harraneya - centrul principal din Egipt unde se lucrează covoare manuale,

• Sunet şi lumină la Piramide (spectacol nocturn) - în fiecare seară, pe platoul din faţa Sfinxului de la Giza, în limba engleză, de luni până sâmbătă.

Luxor

• Sunet şi lumină la Templul de la Karnak (spectacol nocturn), de trei ori pe noapte (o variantă în limba engleză).

Alexandria

• Palatul Al-Montazzah, fosta reşedinţă a lui Abbas al II-lea Helmi, khediv între 1892-1914; în cartierul de est al Alexandriei.

7. GRĂDINI PUBLICE ŞI PARCURI

- Grădina Zoologică din Giza.
- Grădinile Andaluziene.
- Grădina Peştilor (în Zamalek).
- Grădina Internaţională (în Nasr City).

8. GALERII DE ARTĂ |

Cairo

• Palace of Art Galleries, Cairo Opera Complex, Gezira;
Tel: +202-7367628.

• Opera Art Gallery, Cairo Opera Complex, Gezira; Tel.: +202-3398131.

• Opera House Grounds, Cairo Opera Complex, Gezira; Program: 10.00-13.30 şi 17.00-22.00.

» Arabesque, Str. Qasr el-Nil, nr. 6, centru; Tel.: +202-5748677; Program: 12.30-16.00, 19.30-00.00.

• Gezira Art Center, Str. Al-Sheikh nr. l, Al-Marsafi, Zamalek;
Tel: +202-7373298; Program: 10.00-13.30 *şl* 17.00-22.00.

• Picasso, Str. Hassan Assem nr. 30, Of Brazii St., Zamalek;
Tel: +202-7367544; Program: 10.00-21.00 (excepţie, duminică).

• Institutul Goethe, Str. El-
Bustan, nr. 5, centru;
Tel: +202-5759877; Program: luni, marţi şi joi - 13.00-19.00; miercuri-10.00-13.00.

• The Rare Books&Special Collections Library, The American University in Cairo, Str. Al-Sheikh Rihan, nr. 22, centru; Program: 8.30-17.00 (excepţie vineri şi sâmbătă).

• Sony Gallery, Main Campus, The American University in Cairo, Str. Al- Sheikh Rihan, centru;
Tel.: +202-7975422; Program: 9.00-12.00 şi 18.00-21.00 (excepţie vineri şi sâmbătă).

• Ewart Gallery, Main Campus, The American University in Cairo, Str. Al-Sheikh Rihan, centru;
Tel: +202-7975436; Program: 9,00-21.00 (excepţie vineri şi sâmbătă).

• CFCC, Centre Francaise de Culture et de Cooperation, Str.
Madrasit El Huqouq Al-Duroub, nr. 1; Str, Latin America, nr. 4, Garden City. Tel.: +202-7947951; Program: 10.00-22.00 (excepţie vineri).

ANEXA 4

POSIBILITĂŢI DE CAZARE ÎN feGIPT

CAIRO ŞI ÎMPREJURIMILE

Hoteluri de l, 2 sau 3 stele

* Garden City House, Str. Kamal el-Din Salah, nr. 23, Garden City, Cairo 11461;
Tel: +202-7948400/7944969
Fax: +202-7944126.

** Lotus Hotel, Str. Talaat Hârb, nr. 12, Cairo;
Tel: +202-5750627
Fax: +202-921621.

** St. George Hotel, Str. Radwan Ebn El Tabib, nr. 7, Giza, Cairo;
Tel: +202-5721580.

*** Odeon Palace Hotel, Str. Abdel Hamid Said, nr. 6, Qasr el-Nil, Cairo;
Tel: +202-776637,
Fax: +202-767971.

*** Windsor Hotel, Str. AlfyJ nr. 19, centru, Cairo;
Tel: +202-5915277,
Fax: +202-5921621.

*** Fontana Hotel, Răniseşi Square, Cairo; Tel.: +202-5922145;
Fax: +202-5922145.

*** Vendome Hotel, Str. Pyramids Road, nr. 287, Giza, Cairo;
Tel.: +202-7798904,
Fax: +202-5854138. .. .

*** Chateau Des Pyramides Hotel, Cairo/Alex. Desert Rd, Pyramids, Cairo;
Tel.: +202-3834235,
Fax: +202-3838545.

Hoteluri de 4 sau 5 stele

**** Golden Tulip Flamenco Hotel, Str. El Gezirah, El Wosta, nr. 2, Zamalek, Cairo;
Tel.: +202-3400815,
Fax: +202-3400819.

**** Leș 3 Pyramides, Str, Pyramids Road, nr. 229, Giza, Cairo;
Tel: +202-5822223,
Fax: +202-5823700.

***** Ramses Hilton Hotel, Str. Corniche el-Nil, nr. 1115;
Tel.: +202-5777444
+202-575800/576888,
Fax: +202-5757152.

***** Complexul Mena House Oberoi, Pyramids Road, Giza, Cairo;
Tel.: +202-3833222,
Fax: +202-3837777.

LUXOR

Hoteluri de 3 stele

*** Arabesque Hotel, Str. Moha-med Farid, Luxor;
Tel.: +2095-372193,
Fax: +2095-372193.

*** Str. Joseph Hotel, Khaled Ibn El Waleed, Luxor;
Tel.: +2095-381707,
Fax:+2095-381727.

*** Emilio Hotel, Str. Youâsef Hassan, Luxor;
Tel.: +2095-373570, <»-' *
Fax: +2095-374884.
S^.'U

*** Flo-Pater Hotel, Str. Khaied Ibn El Waleed, Luxor;
Tel: +2095-374223,
Fax: +2095-370618.

Hoteluri de 4 sau 5 stele

**** Novotel Evasion Luxor Hotel, Str. Kahled Ibn El Waleed, Luxor;
Tel.: +2095-380925,
Fax: +2095-380972.

***** Luxor Hilton Hotel, New Karnak, Luxor;
Tel: +2095-374933,
Fax:+2095-376571.

HURGHADA

Hoteluri de 3 sau 4 stele

*** The Three Corners Village, Str. Hospital & Korayyem, Hurghada;
Tel: +2065-548816,
Fax: +2065-547514.

*** El Giftoun Tourist Village, Hurghada;
Tel.: +2065-442665,
Fax: +2065-442666.

**″ Jasmine Village, Hurghada;
Tel.: +2065-446442,
Fax: +2065-446441.

*** Princess Club Hotel, Hurghada;
Tel.: +2065-443100,
Fax: +2065-443109.

**** Sheraton Hotel, Hurghada;
Tel: +2065440785.

SHARM EL-SHEIKH

Hoteluri de 2 sau 3 stele

** Safety Land Câmp, Sharm el-Sheikh Bay, Sharm el-Sheikh;
Tel: +2069-660395,
Fax: +2069-660395.

** Golden Palace Resort, Golful Na'ama Bay, Sharm el-Sheikh;
Tel.: +2069-601900,
Fax: +2069-601902.
*** Sharm Reef Hotel, Om El Sied Hill, Sharm el-Sheikh;
Tel: +2069-663040,
Fax: +2069-663048.

Hoteluri de 4 stele

**** Helnan Marina Sharm Hotel, Na'ama Bay, Sharm el-Sheikh;
Tel: +2069-600170,
Fax: +2069-600172.
**** Cataract Layalina Resort, Na'ama Bay, P.O. Box 52.

SINAI

Hoteluri de 2 şi 3 stele

** Zeitouna Câmp, Str. Catherine;
Tel: +069-471409,
Fax: +069-2476535,
** El Saîam Hotel, Str. Catherine;
Tel.: +069471379,
Fax: +069-2476535.
*** Daniela Village, Sîr. Catherine;
Tel.: +069471379;
+069-3482671;
+069-3486712,
Fax: +069-3607750.

TUR SINAI

** Lido Hotel, Moon Beach, Tur Sinai;
Tel: +069-771780,
Fax +069-4543523.
** Jolie Villey Hotel, In Front Port El Tor, Tur Sinai;
Tel: +069-771111.

ALEXANDRIA

Hoteluri de l, 2 sau 3 stele

* Ramsis Hotel, Str. El Cornish Road, nr. 236, Mazarita, Alexandria;
Tel.: +034829620.
** King Mariout Motel, Str. Pharaana, King Mariout, Alexandria;,
Tel.: +034551434,
Fax: +034550293.
** Marhaba Hotel, Str. Orabi, nr. 10, El Mansheya, Alexandria;
Tel: +034809510,
Fax: +03-4800957.
*** Semiramis Hotel, Str. El Gueish, nr. 80, Râmi Station, Alexandria; Tel: +034846837.
*** Agamy Palace Hotel, Al Bittash Beach, El Agami, Alexandria;
Tel.: +034330230,
Fax: +03-4309364.

Hoteluri de 4 stele

Windsor Hotel, Str. El Shohada, nr. 17, Râmi Station, Alexandria;
Tel.: +03- 48087000,
Fax: +034809090.

HOTELURI PLUTITOARE PENTRU CROAZIERELE PE NIL

Hoteluri de 2 sau 3 stele

** Memphis, Str. Ismail Mohamed, nr. 23B, Zamalek;
Tel.: +202-3403087,
Fax +202-3413230; oferă 8 zile de croazieră.
*** King Tut Fleet, Str. Ismail Mohamed, nr. 23B, Zamalek;

Tel.: +202-7361950;
mî
+202-7353087; fr *
+202-7350676, '),>
,
Fax: +202-7363230;
oferă 8 zile de croazieră, i *>

Hoteluri de 4 sau 5 stele

**** Nile Rhapsody, Str. 26thjuly nr. 112, Zamalek;
Tei.: +202-3420488,
Fax: 112 +202-7354897;
oferă 8,5 sau 4 zile de croazieră

**** Sun BoatlII, Str. YoussefEl Guindy, nr. 18, Boustan Centre;
Tel.: +202-3936255,
FAx: 112 +202-3915179;
oferă 7 zile de croazieră.

***** Ramses Egypt II, Str. 26th Juty, nr. 195, Agouza;
Tel.: +202-3472205,
112 +202-3462354;
oferă 5 sau 7 zile de croazieră.

***** Oberoi Shehrazad, Mena House Hotel, Str. Ahram, El Ahram, Giza;
Tel.: +202-3833222;
+202-3833444,
112+202-3837777;
oferă 5 sau 7 zile de croazieră.

ANEXA 5

RESTAURANTE DIN CAIRO SI ALTE LOCALItĂŢI

Cairo

• Al-Haty, Sharia Halim, nr. 3; Program: 11.00-23.00 (în timpul Ramadanului, 19.00-23.00).

• Alfi Bey, Sharia Alfi Bey, nr. 3; Program: zilnic, de la prânz Ia miezul nopţii.

• Arabesque, Sharia Qasr el-Nil, nr. 6 Tel.: +202-5748677; Program: 16.00 până la miezul nopţii (în timpul Ramadanului - Program: de la 17.00 până la miezul nopţii).

• Fu-Shmg, Str. Talaat Hârb, nr. 28, (în pasaj); Program: de la amiază până Ia miezul nopţii.

• Greek Club, în sus de Groppi's pe Midan Talaat Hârb; Program: 18.00-01.30.

• Felfela, Sharia Hoda Shaarawi, nr. 15; Tel: + 202-3922833; Program: zilnic, de la 06.00 până la miezul nopţii.

• Paprika, Str. Corniche el-Nil, nr. 1129, la vest de Turnul TV;

Tei.: +202-5789447; Program: zilnic, 11.00-01.00.

• Abou Shakra, Sharia Qasr al-Ainy, nr. 69, Garden City; Tel: +202-3648811; Program: 13.00-01.00.

• Cafeteria Khan el-Khalili, Str. Sikket El-Badistan, nr. 5; Program: 10.00-02.00.

• Restaurantul Khan el-Khalili, Oberoi Hotels, Str. El-Badistan Lane, nr. 5, Khan el-Khalili Bazaar; preţuri: 40-65 lire; bucătărie orientală;

Tel.:+202-5903788.

• Groppi's Al'Americaine, Sharia Emad el-Din, nr. 44.

RESTAURANTELE PLUTITOARE ÎN CAIRO

• Nile Maxim;

Tel:+202-340-8888, ext 8383.

• The Nile Pharaoh&Golden Pharaoh; Tel.: +202-5701000.

• Scarabee; Tel.: +202-355-4481.

Giza

• Chicken Tikka, Str. El Haram, nr. 202; Tel.:+202-3854282.

Luxor

• Brasserie 1886, Winter Palace Hotel, Corniche el-Nil;

Tel.: +2095380-422.

• La Mamma, Sheraton Hotel, Sharia Khaled Ibn Walid; Tel.: 374-544

• Kushari Saiyyda Nefisa, Sharia Mustapha Kamel, lângă suq.

Hurghada

• Chez Pascal, Empire Hotel, Shopping Centre Al-Dahar.

• El-Sakia, pe plajă, în Sekala;

Tel: +0265442-497.

• Felfella, Tariq el-Sheraton;

Tel.: +0265442-410.

!

• Restaurant Italian, Interconti-' nental Hotel.

Sharm El-Sheikh şi Sinai

• Plaja BBQ, Fayruz Hilton, golful Na'ama (restaurant pe plajă)

• Dananeer, Str. Main, golful Na'ama; Tel:+202-600321.

• TamTam, Hotelul Ghazala, goiful Na'ama; Tel.:+202-6001509.

Alexandria

• Tikka Grill, Al-Kashafa el-] Baharia Club; Tel.: +202-4805114,

• Mohamed Ahmed, Str. Shariaj Shakour, nr. 17; Tel: +202-4833576.

• Cap d'Or, Sharia Adib, nr. 4;

Tel: +202-4835177.

• Pastroudis, Sharia al-Hurriya, nr. 39; Tel: +202-4929609.

• Elite, Sharia Safia Zaghlul, nr. 43;j

Tei.: +202-4823592.

ANEXA 6

INFORMAŢII UTILE

Moneda oficială: lira egipteană (Egyptian pound - £E), cu subdiviziunea piaştrii (pi. piaştri); în funcţie de rata inflaţiei: 1 dolar - 6,5 £E, 1 euro - 7,5 £E

Bancnotă de 20 de lire egiptene

Bancnotă de 50 de piaştri

Sediul local al Agenţiei Ta-rom, adrese şi telefoane utile

Sharia Qasr el-Nil, nr. 8
Tel.: +202-5766655; 5766699,
Fax: +202-5766622,
e-mail: *GSA_TAROM@etsnet.com.eg*

Ambasada României la Cairo

El-Kamel Str. Mohamed, nr. 6, Zamalek, Cairo;
Te!.: +202-7360107;
+202-7368785
Fax: +202-7360851,
e-mail: *roembegy@access.com.eg.*

Numere de urgenţă

Urgenţe generale: 123.
Ambulanţă: 770+123.
Poliţie: 122. Poliţia turistică: 126 (sau Tel.:+202-3906027), Sharia Adli, nr. 5, Cairo. Alte informaţii: 140.

Coduri telefonice

Alexandria - 03 Asswan - 097 Asyut - 088 Cairo - 02 Fayyum - 084 Hurghada - 065 Ismaiiia - 064 Luxor - 095 Port Said - 066 Sharm el-Sheikh - 069 Suez - 062

Spitale

Anglo-American Zohoreya (lângă Turnul din Ciro), Zamalek;
Tel.: +202-3406162.
International As Salaam, Corniche el-Nil, Maadi;
Tel.: +202-363-8050;
+202-3634196;
+202-3638424.

Farmacii

• Aii&Ali, Str. Seliman Abaza, nr. 37, Mohandiseen;
Tel.: +202-3943417.

• Seif Farmacy, Str. Qasr al-Ainy, nr. 33; Tel.: +202-3653880.

TRANSPORT

Parcările sunt în general în faţa hotelurilor importante şi preţul poate fi negociat. Companii de taxiuri nu există, dar oraşul este un furnicar de taxiuri în culori standard, negru cu alb, care blochează neîncetat turiştii.

Autobuze:

400: aeroport-centru

66: Nile Hilton-Tahrir Square-Khan el-Khalili

82: spre Piramide

365 sau 366: spre Piramide

Tramvaie în Alexandria:

1: staţia Ramleh către Sidi Bishr

4: rută circulară

Metroul din Cairo - cele mai importante staţii pe linia principală nord-sud:

• Sadat (în Tahrir Square), în apropierea Muzeului Egiptean;

• Sayyida Zeynab, lângă Moscheea lui Ibn Tulun şi în direcţia Citadelei;

• Mar Girgis, staţia pentru Muzeul Copt şi Vechiul Cairo, cu bisericile sale vechi;

• Al-Maadi, în apropierea Bisericii Sfintei Fecioare;

• Helwan, ultima oprire

Turismul egiptean pe Internet:

www.touregypt.net
www.tourism.egnet.net
www.egyptair.co.eg

Harta metroului din Cairo

, Aeroportul Internaţional din

Cairo se află la 24 km de oraş.
Tel: +202-2914255/66/75.

Oficii de turism în Cairo:
Sediul central: Misr Travel Tower, Abbassia Square, Cairo; Tel: +202-2854509; +202-284-1970; Fax: +202-2854363.

Poşta egipteană:

• Sediul central: Cairo, Midan Ataba; Program: zilnic (excepţie vineri), între orele 8.00-18.00; în timpul Ramadanului, 9.00-16.00.

• Post restant: Poşte Restante, Post Office Ataba, 11511 Cairo; Program: zilnic, sâmbătă-joi 8.00-18.00; vineri 8.00-12.00; Ramadan 9.00-16.00.

Convorbiri telefonice internaţionale: Se folosesc fie cârduri telefonice Menatel sau Nile, care se găsesc la toate chioşcurile de presă, fie telefoanele cu acces direct, instalate la oficiile de telefon şi telegraf din Cairo, la următoarele adrese: Sharia Adly, nr. 8; Str. Alfi Bey, lângă Windsor Hotel; Sharia Ramses, alături de Sharia Tawfiqia; Str. Miydan Tahrir, nr. 13.

\ Alte locaţii:

h • Sharia Adly,
Tel.:+202-3913454, cod 02.

• Piramide, Tel.: +202-3850259.
Aeroport,
Tel.: +202-667475, ext. 3640.

• Aeroportul internaţional,
Tel.:+202-2914255, ext.: 2223.

• Noul aeroport,
Tel: +202-291-4277.

• Gara centrală, Tel: +202-764214

Birouri ale companiilor aeriene de călătorii:

• Air France, Midan Talaaî Hârb, nr. 2; (Tel.: +202-5758899, Fax: +202-5771744, *(www.airfrance-me.cm),*
Program: sâmbătă-joi, 8.30-16.30.

• Air Sinai, Nile Hilton Arcade, Tel.:/Fax: +202-5760948;
Program: zilnic, 8.30-18.00.

• Alitalia, Nile Hilton Arcade, intrarea Tahrir;
Tel.: +202-5785823, Fax +202-5786924,
e-mail: *caiupaz@alitalia-egypt.com;*
Program: duminică-vineri, 9.00-16.00.

• American Airlines, Talaat Hârb, nr. 2, Tel.: +202-5749360, +202-3907045; Program: zilnic, 9.00-17.00.

• British Airways, Sharia Bustan colţ cu Midan Tahrir, Tel: +202-5780743/4/6, Fax +202-5747674);
Program: zilnic, 8.00-16.00.

• El Al, Sharia e!-Makrizi, nr. 5, Zamalek, Tel.:/Fax: +202-3411620;
Program: zilnic 8.30-17.00.

• KLM, H Sharia Qasr el-Nil;
Tel: +202-5747004,
Fax:+202-5747330; , ^
www.klm.com.eg;
Program: 8.30-16.30.

• Lufthansa, Talaat Hârb, nr. 9,
Tel.: +202-3930366;
Program: duminică-joi, 8.00-16.30

• Swiss, Str. Qasr el-Nil, nr. 22;
Tel: +202-3921522,
aeroport: +202- 669537.

Birourile Autorităţii Egiptene de Turism (ETA):

Cairo

• Abassia Square,
Tel: +202-2854509,
+202-2841970,
Fax: +202-2854363.
• Str. Adly, Tel.: +202-3913454.
• Piramide, Tel: +202-3850259,
• Aeroportul Internaţional din Cairo,
Tel.: +202-2914255;
+202-2914277 (ext. 2223)
• Gara Centrală (Ramses Station),
Tel: +202-764214.

Alexandria

• Râmi Station, Tel.: +203-807985.
• Aeroportul Internaţional din
Alexandria, Tei.: +203-4202021.
• Gară (Masr), Tel.: +203-4925985.

Alte oraşe

Birouri ETA se află şi m Luxor, Aswan, Hurghada, Sharm El-Sheikh.

Presa scrisa cairota (informaţii despre noutăţi în cinematografe, săli de concert şi cluburi de noapte):

• cotidiene: Egyptian Gazette,
Egyptian Mail;
• reviste săptămânale: Middle East Times (3 lire);
• reviste lunare: Cairo's (4 lire), Egypt Today (9 lire);
• ediţia de joi a ziarului Al-Ahram (75 piaştri).

Sugestii de cumpărături

• Khan el-Khalili: parfumuri,
mirodenii, esenţe, bijuterii din aur şi argint, covoare, obiecte din cupru şi aramă, artă aplicată, articole din piele lucrate manual, sticlărie, ceramică, veşminte brodate manual, încălţă minte şi obiecte de design interior din lemn sculptate manual, obiecte
tradiţionale egiptene şi beduine,
papyri, *sheesha* (narghilea), instru mente muzicale, obiecte de artă de influenţă faraonică şi islamică, pro duse eiectrocasnice şi electronice.
• Talalt Hârb şi Qasr el-Nil: cele mai noi creaţii în materie de mod i vestimentară şi accesorii.

Bazarul Khan el-Khalil!

ANEXA 7

EXPRESII UZUALE ÎN LIMBA EGIPTEANĂ

(transcriere fonetică) Bună dimineaţa - Sabakh el kheir Bună ziua - Masa el kheir Pacea fie cu tine - Es salam alleikum

La revedere - Maa Salaaem Bună seara - Tesbah al-lakehir Ce mai faci? - Ez zaik? Sunt bine - Kwaiys Cum te cheamă? - Esmak eh? Da - Naam Nu - Lae
Te rog - Min fadlak
Mulţumesc - Shukran
Mulţumesc foarte mult -Shukran ghaziila
Iartă-mă/Scuză-mă - Eesif
Stânga - Shimeel Dreapta - lamim Şi/Sau/Nici - wa/walla Nici o problemă -Mafiish mushkhela Apă - maae Spital - Mustashfa
Paşaport - Djawez ez safar
Automobil - Saiyyara
Autobuz - Otobiis Avion - Taiyyara Tren - Khiytarr
Vapor - Safiina
Hotel - Funduk Pat - Sariir Casă - Bait Slavă Domnului -Al khmadu-lillah Dacă Domnul va voi -In sha-allah

Cifrele egiptene

*	sifr (0)
\	wahad (1)
r	edniin (2)
r	talaaeta ţ3)
f	arba (4)
ă	khamsa (5)
9	setta (6)
V	saba (7)
A	tamaniyah (8)
ţ	tesaah (9)

SHARM
EL-SHEIKH

Harta Egiptului

CUPRINS

Cuvânt înainte 3
Să pornim la drum 5
Am ajuns! 10
Traseul I (Cairo esenţial) 13
Traseul II (Cairo islamic) 32
Traseul III (Cairo creştin) 43
Traseul IV (Complexul de la Giza) 46
Traseul V (Luxor) 51
Traseul VI (Luxor, Hurghada) 55
Traseul VII (Sharm el-Seikh şi peninsula Sinai) 61
Traseul VIII (Alexandria) 65
Anexa 1 (Scurtă istorie a Egiptului antic) 69
Anexa 2 (Istoria oraşului Cairo) 72
Anexa 3 (Obiective turistice în Egipt) 74
Anexa 4 (Posibilităţi de cazare în Egipt) 78
Anexa 5 (Restaurante din Cairo şi alte localităţi) 81
Anexa 6 (Informaţii utile) 83
Anexa 7 (Expresii uzuale în limba egipteană) 87